

SKRIFTER UTGIVNA AV FÖRENINGEN
DET GAMLA LUND
VIII—IX. 1926—27.

LUNDAMINNEN

FRÅN 1820-, 30- OCH 40-TALEN

AV

NILS PETTER OSBERG

—
MED KOMMENTAR OCH PERSONREGISTER

UTGIVNA AV

GUNNAR CARLQUIST

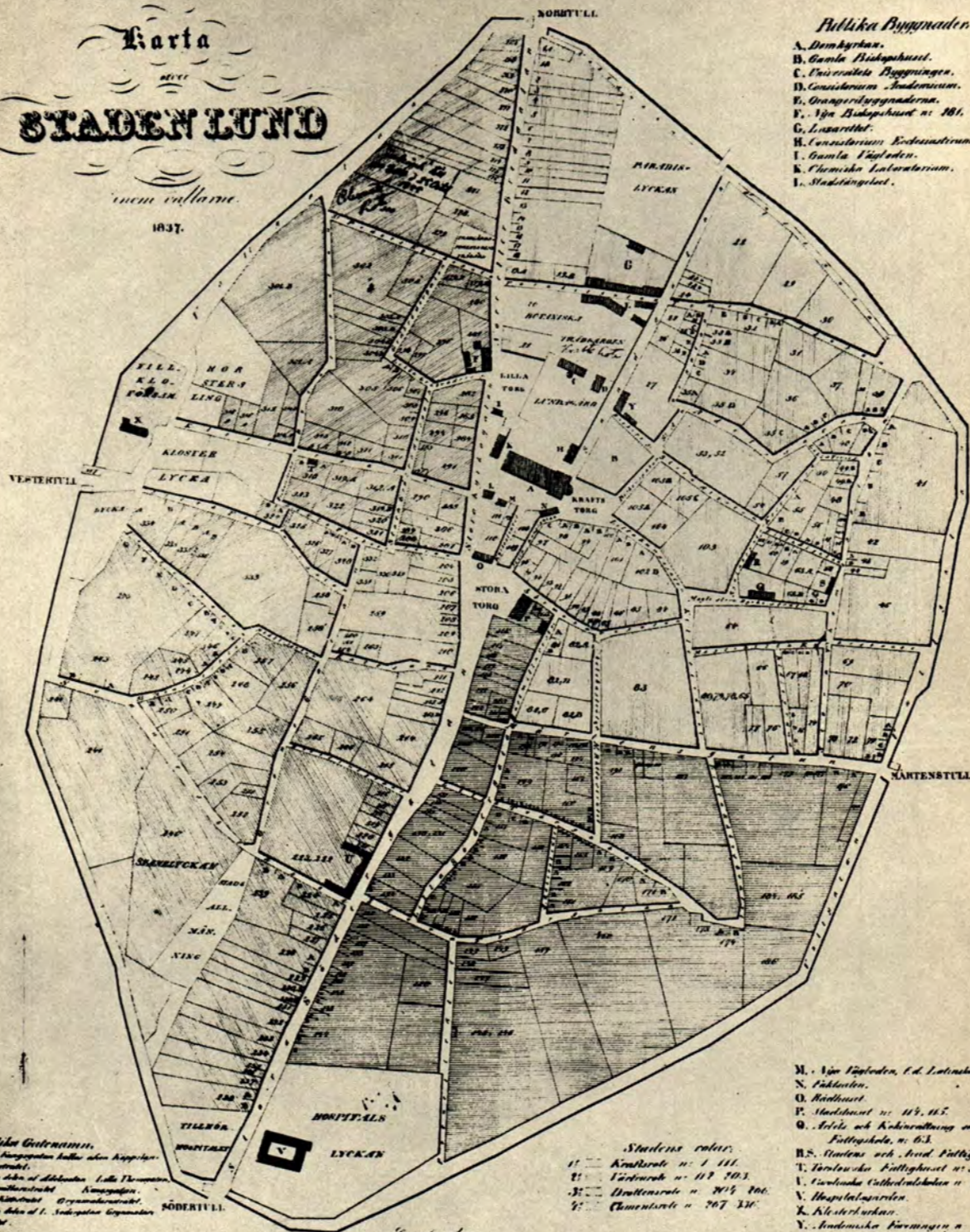

LUND 1927
BERLINGSKA BOKTRYCKERIET

Karta STADEN LUND

inven. coll. n. m.

1837.

Folika Byggnader

- A. Domkyrkan.
- B. Gamla Biskopskust.
- C. Universitets Byggnaden.
- D. Consistorium Akademien.
- E. Orangeri byggnaderna.
- F. Nya Biskopskust n: 181.
- G. Lasarettet.
- H. Consistorium Kristianström.
- I. Gamla Vågleden.
- K. Chemiska Laboratorium.
- L. Stadstingshuset.

Olde Gatan n: 11.
 Huru kungöpeten kallas och kungöpeten
 paratströket.
 Flåm dets ut delbetonen Lilla Thorsmans
 Kungöpeten utströket Kungöpeten.
 Huru kungöpeten Orangeri byggnaderna.
 Huru dets ut L. Södertullens byggnaderna
 utströket.

- M. Nya Vågleden, f. d. Lottnickalen.
- N. Fåttalen.
- O. Rådhuset.
- P. Stadthuset n: 115, 115.
- Q. Arbet och Kokinsättning samt
Fåttalskolan n: 63.
- R.S. Stens och Svand Fåttalskolan.
- T. Sveriges Fåttalskolan n: 303.
- V. Gamla Cathedralskolan n: 222, 223.
- V. Hospitalbyggnaden.
- X. Klisterhuset.
- Y. Akademiska Brevmagasin n: 27.

- Stadens color.**
- 1: Kungöpeten n: 1 111.
 - 2: Fåttalskolan n: 113 503.
 - 3: Orangeri n: 204 206.
 - 4: Cementerol n: 267 270.

Stadsplan

SKRIFTER UTGIVNA AV FÖRENINGEN
DET GAMLA LUND
VIII—IX. 1926—27.

LUNDAMINNEN

FRÅN 1820-, 30- OCH 40-TALEN

AV

NILS PETTER OSBERG

MED KOMMENTAR OCH PERSONREGISTER

UTGIVNA AV

GUNNAR CARLQUIST

LUND 1927
BERLINGSKA BOKTRYCKERIET

En och annan äldre Malmöbo erinrar sig ännu en originell gestalt från 1870- och 80-talens Malmö, en torr och mager figur med stripiga grå mustascher, luggsliten och en smula förkommen, alltid iklädd en underlig gammal rund sjömansmössa och två par bälgvantar. »Gubben Osberg» kallades han, och de som kände en smula närmare till hans levnadsförhållanden visste, att när han inte gick hemma och pysslade med sina böcker i sin enkla kammare hos »Lundakvinnan» i Altonagatan, kunde han anträffas antingen på Baudes kafé vid Östra Hamngatan, tärande det enkla kaffe, som var hans huvudsakliga näringsmedel och enda lyx, eller småpratande borta hos antikvariatbokhandlaren Pålsson i Rundelsgatan.

Gubben Osberg tillhörde de lärda originalens oftast älskvärda och alltid fångslande typ; hans gynnare, Snällpostens redaktör Bernhard Cronholm, hade t. o. m. en gång sagt, att han var den lärdaste mannen i Malmö, vilket emellertid lär ha varit en överdrift, eftersom det fanns en annan gammal överliggare, Hans Hintze, som skall ha varit ännu lärdare. Hur det i själva verket var med O:s lärdom må lämnas därhän. Säkert är, att han var en mycket studerad karl, som blott aldrig kunnat bli färdig med sitt studerande.

Tillhörande en släkt av möllare och lantbrukare i socknarne Flackarp och Lomma hade den 1813 i Vragrup födde Nils Petter Osberg blivit inskriven i Skånska nationen vid Lunds universitet 1827. Tyvärr saknas lektionsdiarier från denna tid, varför endast fragmentariska upplysningar om O:s studier kunnat anskaffas. Han har börjat med teologien och den 23 maj 1829 avlagt den s. k. stora teologiska examen, i själva verket blott ett i författningarne föreskrivet förhör ungefär motsvarande den senare teologikofilen.

I »grunderna av hebreiskan och symboliken» fick han approbatur, för tredje teol. professorn det icke särskilt lysande betyget »admittitur», för förste teol. professorn det något bättre »facillime admittitur». Höstterminerna 1830 och 1831 är han i terminstabellerna inskriven med i kolumnen för »tillämnat vitae genus» antecknat »obestämt» och enligt egen uppgift studerande latin med publika föreläsningar för professor A. O. Lindfors och privata hos Lindfors och docent Peter Dahlstedt. Nästa gång återfinnes han i tabellen för vårterminen 1836 i en liten supplementserie av försumliga, som icke i vederbörlig ordning låtit anteckna sig; han kallas nu »jurist». Därefter försvinner han ur universitetets handlingar, men anteckningarna nedan visa, att han åtminstone tidvis uppehållit sig i Lund även under slutet av 1830-talet och under 1840-talet. Efter faderns död 1837 flyttade modern med sina barn till Lund; hon dog emellertid redan 1839, och Nils Petter har sedan låtit kyrkoskriva sig hos en syster i Flackarp. 1845 strykes han ur församlingsböckerna här med bifogad anteckning »lösdrivare», och på våren 1847 har han haft det så pauvert, att han måst tillskriva professor J. W. Zetterstedt följande tiggARBREV:

»Kämpande med behof och bekymmer samt beröfvad all utsigt att för ögonblicket mildra dem, torde jag kanhända hoppas tillgift då jag härmed i djupaste ödmjukhet vågar bedja Hans Magnificence om ett lån af 8 Rdr. Rgs. Efter mina föräldrars fränfalle beröfvad all succurs har jag under ett lustrum eller mer medelst undervisnings meddelande i åtskilliga vetenskapsgrenar, lefvande språk, teckning m. m. sökt mitt soutien, utan att likväl med mina förtjänster kunna bestrida mina studier vid academien och de en student tillkommande onera . . . Såsom sjuklig och under en del af denna termin sängliggande, har min belägenhet antagit en allt mer dyster karakter, och såsom för ögonblicket saknande medel för hyrans erläggande ser jag mig således husvill, såvidt jag ej är lycklig finna någon ädelsinnad som hulpe mig med lån af ofvanberörda summa, hvilken jag vid tillträdet af en lärareplats hos ett tyskt herrskap, hvarom språklärare Holst gifvit mig löfte, önskade återgälda».

Om arten av O:s studier lämna hans nedan meddelade anteckningar upplysningar. Han var kunnig i språk, d. v. s. endast i latin, tyska och franska och möjligen något italienska; engelska, som han

icke behärskade, ansåg han vara ett föraktfullt krämarspråk. Men han var framförallt kunnig i naturvetenskaperna, och hans livs egentliga intresse var entomologien, som han studerat så grundligt, att han enligt egen uppgift hade 3000 skalbaggar i huvudet; ett vid hans död anträffat exemplar av Thomsons Insekter skall också ha varit så sönderläst, som en bok kan bli. Glömmas får heller icke, att han varit en passionerad jägare och naturvän.

Men någon förmåga av systematiskt arbete har han icke haft; åren gingo, och någon examen kom han sig icke för att taga. Så blev han överliggare och en enstörig studiosus perpetuus, om vilken samtida skildringar aldrig ha ett ord att berätta. Någon gång på 1850-talet, kanske något tidigare, kanske senare har han överflyttat till Malmö, där han synes ha omhändertagits av Bernhard Cronholm, vilken lät honom som korrekturläsare och översättare medverka i sina smärre vid sidan om Snällposten bedrivna tidskriftsföretag: Portföljen, Nytt Lördagsmagasin, modetidningen Freja m. fl. Även i själva Snällposten har han skrivit ett och annat, 1865 (N:o 9) en minnesteckning över den i anteckningarne nedan omnämnde akad. ritmästaren Körner, samma år (N:o 13) »Anmärkningar öfver nya jagtstadgan», 1868 (N:o 70) en liten »Monographi öfver dagsländan (för icke entomologer)», 1869 och 1870 recensioner över Holmgrens Sveriges däggdjur och foglar, Wallengrens »Lepidoptera» och Liljas »Skånes flora». Han hade fått löfte att i Svenska jägareförbundets nya tidskrift 1869 få inryckt ett litet bidrag innehållande anteckningar rörande Lommatraktens fauna »jämte några minnen ur mitt förflutna jägarelif»; »i ett bref från redaktören erhöll jag så vackra loford, att jag nästan blygdes», skriver O. till professor Zetterstedt. Men tidskriften i fråga innehåller icke något dylikt bidrag; manuskriptet till uppsatsen finnes i Lunds universitetsbibliotek.

1870 har han stora planer före, varom följande brev till Zetterstedt vittnar: »Ett år är nära förflutet sedan jag hade nöjet att af H. Professorn genom unga H. Dahlbom emottaga den kärkomna gåfvan af »Hymenoptera Europæa» jämte H. Prof:s porträtt. Huru gerna skulle jag icke velat personligen tacka därför! Men mina disciplar, hvilka jag ej vågat manquera, åtskilliga ekonomiska bestyr, ordnandet af Mag. Cronholms enskildta bibliothek samt för-

fattandet af en och annan bokrecension i Snällposten, hafva alltjemt sedan dess lagt nya hinder i vägen för en resa till Lund, der jag för öfrigt icke varit på mycket länge. — Hvarje ledig stund jag kan undanrycka, helgas nu såsom förr åt studiet af naturen, detta studium som så väl förstår att försona mig med så mångt törne, med så mången bitterhet som lifvet eger. — Jag har nu på en tid umgåtts med tanken att utgifva ett arbete öfver Skandinaviens decapoder, denna klass bland våra crustacéer som blifvit minst afhandlad. Jag erindrar mig ganska väl, hvilket besvär jag såsom yngling hade att med de få resurser, som då erbjödo sig, i detta intressanta ämne göra mig hemmastadd. Förhållandet har sedan dess icke synnerligen ändrats. Såsom uppfödd icke långt från kusten och efter att flere gånger under längre eller kortare tid hafva besökt åtskilliga fisklägen vid vestra och nordvestra kusterna, kan min erfarenhet i flere fall vid denna beskrifning komma mig till nytta. I de exotiske der jag studerat Herbst, d'Orbigny, Rüppel, Latreille m. fl. är jag väl bevandrad . . . Så snart jag träffar någon bekant från det gamla Lund, spörjer jag alltid: är Prof. Zetterstedt rask och kry? Och jag blir glad när så är. Jag har aldrig varit i Herr Prof:s sällskap, undantagande som åhörare på lectionerne, vi äro icke bekanta, men hvarje vetenskapsman och vän af naturen är mig kär, och huru mycket mer den hvilken, såsom H. Professorn är bådadera i så hög grad, som omfattat mig med så mycken gunst, och uti hvilken jag erindrar mig och vördar den nitiske universitetsläraren från fordna dagar, ända från min barndom, denna för länge sedan hänsvunna vår då jag var så lycklig». Detta ganska rörande brev med dess preciösa stil, dess en smula naiva skrytsamhet och optimistiska förhoppningar, som aldrig skulle förverkligas, torde vara ett ovanligt troget uttryck för hans naturel.

Efter Cronholms död har O. antagligen ägnat sig åt någon enklare journalistisk verksamhet i Malmöpressen och samtidigt fortsatt att söka slå mynt av sin språkkunskap. Han annonserar i Malmötidningar, att han ger språklektioner, och har veterligen även brukats som särskilt tillkallad sakkunnig expert, när någon av borgerskapet skulle utfärda ett brev på främmande språk. Sina språkkunskaper tyckte han f. ö. om att briljera med, han inblandar gärna i anteckningarne nedan på påfallande omotiverade ställen främ-

mande ord och uttryck, och hans dagliga tal skall ha varit starkt bemängt med tyska och halvdanska ord.

Sin kärlek till böckerna behöll han livet igenom. Under Lunda-tiden var han en flitig besökare av den gamla bokauktionskammaren i »kyrkoladan», och när han dog, kunde han efterlämna ett icke oävet litet bibliotek om 550 volymer; på bokmarknaden dyka fortfarande någon sällsynt gång upp böcker, i vilka N. P. Osberg anbragt sitt namn, vilket han enligt en pålitlig källa gärna lär ha gjort även i böcker, som han blott fått till låns. Samma källa meddelar, att O:s böcker till större delen voro sammantiggda; uppgiften bestyrkes onekligen av några O:s brev till professor J. W. Zetterstedt, i vilka han under utvecklande av all möjlig courtoise först tigger sig till Zetterstedts Resa i Lappland och sedan hans övriga böcker. En liten älskvärd episod, som tecknar det förtroliga förhållande, vari han stod till sina böcker, har emellertid också en minnesgod Malmöbekant berättat. Då denne en gång skulle söka forcera enstöringens alltid omsorgsfullt låsta dörr, hörde han utanför, hur gubben gick och pratade med sina böcker: »Ja, du Caesar, Du kan gärna stå där hos Livius».

O:s sista år voro säkerligen bekymmersamma nog. Han hade syskon och släkt i Malmö, men med undantag av en ogift syster stod han icke på god fot med sina släktingar; i stället fick han äta nådebröd hos några vänliga Malmöfamiljer, Flensburgs, Sjöbergs, och Bonnesens. Men gott humör hade han ändå och skall alltid ha varit skämtsam och småspydig, när han råkade någon av sina få bekanta.

I Sydsvenska Dagbladet och Malmö Nya Allehanda meddela syskonen, att »Språkläraren Nils Peter Osberg stilla afled d. 19 februari 1892 i en ålder af 79 år och 2 månader». Den senare tidningen innehåller även en liten nekrolog: »Ett Malmöoriginal gick i lördags ur tiden. Det var »naturhistorikern och språkläraren» — som han älskade att kalla sig — N. P. Osberg, hvilken de senare åren bott på ett vindskyffe i Altonagatan 1. Här lefde han för sig sjelf blott för sina böcker och kunde ofta vecktals stanna här utan att sticka sin fot utom dörren. Under sina tidigare år har den gamle originelle mannen lemnat flera bidrag dels till »Snällposten» under Cronholms tid och dels till »Malmö Nya Allehanda». O. var en ytterst beskedlig man och mycket tacksam vid den ringaste upp-

muntran eller tillmötesgående, som visades honom. Han var vid sin död öfver 79 år gammal. Frid öfver honom!»

På sommaren 1895 överlämnades till Lunds Universitetsbibliotek av Bokförläggare J. Gleerup, som på numera obekant sätt fått manuskriptet i sina händer, efterföljande N. P. Osbergs minnesanteckningar från hans Lundatid. När nedskrivandet skett, har icke exakt kunnat fastställas, men av några i förbigående lämnade uppgifter (se sid. 112, där det om Laura Lundblad, död 1882, berättas, att hon avlidit »för en del år sedan», och sid. 107, där O. omtalar den »för en del år sedan» till intendent vid Riksmuseum utnämnde C. Aurivillius, vars utnämning ägde rum 1881) framgår, att tidpunkten bör förläggas till slutet av 1880-talet.

Dessa Lundaminnen kunna lugnt sägas vara unika. Tegnértidens Lund, 1800-talets första kvartsekel, känna vi tack vare såväl samtidas skildringar som nyare forskningar, framför allt professor Ewert Wrangels, ganska väl till, men för det senare 1820-talet och de närmast följande årtiondena intill den tid, då Lindfors' och andras skildringar taga vid, är Osberg så gott som den enda samtida källa — därvid givetvis bortsett från offentliga myndigheters arkiv, Lunds Weckoblad o. d. —, ur vilken vi kunna hämta en fylligare kännedom om vår stads personhistoria eller smådetaljer ur den lokala topografien.

Det är givet, att dessa minnesanteckningar icke varit obeaktade. Carl Sjöström har för sina nationsmatriklar flitigt öst ur dem, för åtskilliga specialundersökningar av olika slag ha de begagnats, och framförallt har professor Wrangel i den till universitetsjubileet 1918 utgivna samlingen »Gamla studentminnen från Lund» avtryckt och kommenterat utdrag ur O:s anteckningar om den Faxeska familjen, om Anders och Sven Hylander, om Johan Lundblad, Jakob Sönerberg, J. W. Zetterstedt och Assar Lindeblad, d. v. s. de mera framträdande av de universitetets och kyrkans män, vid vilka O. dröjer. Professor Wrangel, som i inledningen till dessa utdrag meddelar, att han hoppas att senare få lämna åt offentligheten O:s minnen in extenso, har välvilligt medgivit, att undertecknad för Föreningen Det gamla Lund finge i dess skriftserie utgiva dessa för kännedomen om icke blott universitetets utan framför allt borgerskapets Lund under 1820—40-talen enastående värdefulla anteckningar.

Vid utgivandet har givetvis manuskriptet bokstavstroget följts. Endast interpunkteringen har försiktigt normaliserats, och något enstaka uppenbart minnesfel, som gällt t. ex. årtal, en initial el. dyl., rättats i texten; övriga felaktiga eller tvivelaktiga uppgifter ha påpekats i noterna, av vilka f. ö. torde framgå, att texten noga genomarbetats för utmönstrande av oriktiga uppgifter och fixerandet av de oklara, detta framför allt i fråga om lokaltopografien. Härvid är att märka, att tomtidentifieringarna ansluta sig till den bifogade 1837 års karta och att i allmänhet personidentifieringar hänvisats till personförteckningen, på vilken med hänsyn till att i O:s skildring ett sällsynt rikt persongalleri ur såväl universitetsvärlden som framförallt borgerskapet återfinnes, nedlagts särskild omsorg. De namnuppgifter och data, som här meddelas, äro alla hämtade ur autentiska källor, husförhörslängder, kyrkoböcker, bouppteckningar o. d. En och annan torde finna, att överflödigt arbete nedlagts på angivandet av födelse- och dödsdata, men utgivaren har förmenat, att först genom preciserandet av dessa exakta data en viss person låter sig för eventuella vidare forskningar fullt fixeras; därtill kommer, att O:s persongalleri är så rikt och omfattar en så betydande samling av 1820—40-talens mera bekanta Lundabor, att denna personförteckning möjligen skulle kunna användas även för annat bruk än blott som register.

För illustrering av O:s skildringar lämpa sig osökt de Knuts-sonska litografierna från 1830-talet, till vilka O. själv hänvisar, och de båda Palmska akvarellerna. De torde vara välkända för de flesta Lundabor med intresse för det gamla Lund, men utgivaren har ändock ansett dem ånyo förtjäna reproducering i detta sammanhang, så mycket hellre som tack vare älskvärdt tillmötesgående av tavlornas ägare det beretts tillfälle att för första gången publicera de personförteckningar över de avbildade Lundafigurerna, som av med bilderna samtida personer uppgjorts. Till innehavarna av dessa tavlor, Fru G. Ripa, Eslöv, folkskoleinspektören och fru Gierow, Hälsingborg, och Gleerupska förlaget samt till syssloman P. Lundborg, vilken ställt till förfogande fotografierna av franska ångkvarnen, ber utgivaren att få framföra ett värdsamt tack.

Gunnar Carlquist.

Det var hos en skolmästare Nilsson, boende i en liten envåningsgård vid öfre ändan af Skomakaregatan, som jag lärde utantill Luthers lilla Cathekes, blef något bekant med Bibliska historien och inhemtade principerne i skrifkonsten. Denne Nilsson var ganska sträng, han liksom nästan alla lärare på den tiden. Rottingen var hans ultima ratio. På verkstäder, i butiker, vid militärkåren var denna rigorism consequent genomförd.

Men till min præceptor. För gröfre fuffens, skolkande m. m. undfägnades förbrytaren först med stryk, och sedan måste han en timme eller två stå »med skammemössan». Denna var en utnött, gammal och bucklig hatt, som blifvit köpt af någon tiggare eller annan vagabond. På hattens främre sida var en papperslapp fastklistrad, hvarpå en käring försedd med ett ris och dragande en pojke i håret var tecknad. Utstyrd i denna hufvudbonad måste den brottslige stå i »skammekroken» i åsyn af sina kamrater och läsa på sin lexa.

Den som ej skiljt sig vid denna kl. 12 om middagen, fick utan nåd »sitta efter». En sådan syndare blef allt ängsligare, i mån som det led närmare denna tid och kretsen af kamraterne blef trängre. Han läste och läste, så att svetten stod på pannan. Huru ofta befriade mig ej min äldsta syster, en liten fager flicka om 8 à 9 år, ur arresten! Hon gick i skola hos Mamsell Holm i Hellstenii gård strax ofvanför. När hon då vid hemgåendet såg mig förgråten sitta vid fönstret med min bok i handen, behöfde hon blott gå in och framställa en förbön för fången, och han var fri.

Denna Mamsell Holm, som i ett halft sekel, om ej mer, höll flickskola i den numera nedrifna, gulmålade, låga korsverksbyggnaden till höger inom grindarne i ofvannämnde gård, dog 1858 i en

hög ålder. Hon bebodde vid sin bortgång samma lägenhet hon under den långa tiden innehaft. Den förblef till hennes död i samma skick, till och med den antika, stora spiseln i yttre rummet med sina omhängen och sin »kappa» uppe vid loftet voro desamme.

En Mamsell Bergman, under många år hennes medhjelperska i denna skola, flyttade ur tiden före henne. Hvad hon sjöng vackert! Hvarje söndag under gudstjensten i Klosterkyrkan, der hon för det mesta var tillstädes, kunde man få höra det. Mamsell Holms trotjenarinna borde tilldelats en belöning för långvarig tjenst, om någon.

Gudsfruktan och christlig fromhet utgjorde, såsom tillbörligt var, grundlaget i Mamsell Holms skolundervisning. Hon var schar-tauan eller medlem af det för allvarlig religiosité bekanta samfund i staden, hvilket hade den nitiske prosten Henrik Schartau till dess fötters lykta. Hennes elever saknades också aldrig på hans cathesförhör i domkyrkan.

Schönbeckska skolan, till hvilcken jag sedermera flyttades, låg i vestra delen af staden i närheten af Fiskaregatan i en hörngård, bak hvars trädgård ett stort åkerfält sträckte sig till gatan vid Klosterkyrkan. En del af denna åker var anslagen till kyrkoherdens i Kloster disposition.

Egaren af denna skola, en f. d. färgare samt anförvandt till Med. Adj. Schönbeck, hade ett stort antal disciplar. Lade ej fingrarna emellan, om någon af dem ej visste att passa sig. Jag kommer i håg, huru hårdt jag en gång blef straffad, för det jag med en käpp råkade sticka ut ena ögat på ett i kroppsstorlek måladt portätt föreställande en af våre fordne regenter. Denna oljemålning stod jemte en annan i samma genre i det stora ytterrummet, der vi piltar hvarje förmiddag, under vintern, mellan $\frac{1}{2}$ 10 till 10 fingo leka.

En viss spänning mellan oss gossar och de som gingo i den vid Clostergatan belägna s. k. fattigskolan var för det mesta rådande. Urartade någon gång om quällarne till små skärmysslingar. Vi ansågo oss naturligtvis för mer.

Denna skola hade sitt säte i en lång, hvitkalkad envåningsbyggnad med små mångrutiga fenster. Lägenheten inköptes i sednare tider af en svarfvare Strandberg, som i dens ställe lät uppföra

ett nätt tvåvåningshus. I denna läroinrättning förde under många år en skolmästare Pettersson spiran och det med allvar. Han förstod att hålla sina disciplar i tukt och Herrans förmaning. Han var lytt i ena sidan, så att han, när han gick, måste stöda den mot en grof käpp, och såg för öfrigt temligen barsk ut. Under något af de sednare åren af hans styrelse der agade han af öfverilning en af sina lärjungar mycket hårdt, blef därför tilltalad, men slapp med en skrapa. Ett referat om denna omilda behandling benämndt »Adams-piskarne i Lund» stod straxt derpå att läsa i stadens »Weckoblad» och väckte ej ringa uppseende. Alla scolares der läste halfhögt och alla på en gång, hvilket förorsakade en tintamarre, som förnams ut på gatan. Denna läsmethod var äfven gängse i de fleste byskolor.

Denne Pettersson fortfor en god tid att vara lärare i fattigskolan, äfven sedan denna var flyttad till den i »Faxelust» 1835 uppförda tvåvåningsbyggnad.

Bredvid den gamla fattigskolan låg »hästamöllan», hvilken, som namnet tillkännager, drogs af hästar. (Sådane quarnar förekommo der och hvar på landsbygden.) I förra tider lär en vädermölla ofvanpå taket af quarnhuset varit anbragt, som, när det blåste, förrättade hästarnes function inunder. I denna vädermölla skulle efter berättelse en arbetare blifvit genom oförsigtighet indragen i quarnverket och dervid tillsatt lifvet.

I ett litet hus i det smala strätet vid vestra gafveln af fattigskolan och hvilket sednare ledde förbi en byggnad kallad »fyrkappan», bodde den bekanta »skolemor», som lärde småflickor, till och med dem af bättre klasser, att läsa innantill eller med andra ord att känna bokstäfverna, stafva och lägga ihop. När någon af barnen råkade försena sig, ställde gumman sig ej sällan i öppningen af strätet och afvaktade den försumliga, som, i det denna helsade ytterst ödmjukt, fick en släng af riset gumman dittills hållit gömdt under förklädet.

Midt för den gård uppe vid Bredgatan, der jag under min första skoltid bodde och som då egdes af en enkefru Gyberg, hvars man varit guldsmed, var en gammal kyrkogård. Denna nekropol, till hvilken redan då ej någon på länge inflyttat, var likväl med den egna pietet, som nu mera för vår tid är så främmande, bibehållen

i sitt primitiva skick. Den var åt de två gatsidorna inhägnad af en låg och bred gärdsgård af gråsten, som ofvanpå var täckt med flata skifferhällar. Åt de inre sidorna voro byggnader. Stora, lum-miga kastanjetrån prydde rundtom denna de dödas stad, och jag kommer så lifligt ihåg den yppiga vegetation af hundkäx, körfvel, svalört och ranunkel, som omgaf grafstenarne med deras af sol och regn urblekta bilder och prydnader eller trängde sig mellan rem-norna på de söndergångna monumenterne. Hur mången glad stund tillbragte jag ej der i betraktande af dessa i relief utförde bilder, som i min själ väckte så underliga föreställningar!

Denna kyrkogård inköptes 1840 af färgare Borg och skänktes åt den s. k. trädgårdsföreningen, som förvandlade den till en plant-skola för buskvexter och örter. Borgs föräldrar hvilade neml. der, och då det nämnde år var fråga om att derstädes anlägga ett ox-torg, inköpte han till detta ändamål den plats det nu innehar, och den projecterade skamliga profanationen förekom.

Längre ner åt gatan och i närheten af domkyrkan voro »mat-bodarne» eller de af allmogen s. k. »fittaboerna» belägne. Bestodo af flere små, låga korsverkshus, det ena bygdt uppåt det andra, och hvarest försåldes hvarjehanda födeartiklar jemte risquastar, vispar, slefvar, såll, rissel, torkade ålskinn, slaolar åt tröske-män m. m.

Liksom på åtskilliga gamla korsverksbyggnader i Lübeck, Nürnberg, Delft o. s. v. sköt taket äfven på dessa en hel aln och mer utöfver väggen med dennas smårutiga i bly infattade fönster, vederbörligen försynte med lämmar. Desse utvändige fönsterläm-mar, en för hvarje luft, gingo ej åt sidan utan från fönsterkarmen och upp samt bildade sålunda, när de lades ut horisontalt med denna, bord på hvilka hufvudsakligen lifsmedel af flere slag voro grupperade. Arbetare i staden och bönder från landet kunde der för en obetydlighet äfven erhålla lagad mat, och gästerna höllo så-lunda under den vackrare årstiden öppen taffel, i det de helt enkelt slogo sig ner på trästolar anbragte vid dessa provisionela bord, på hvilka de enkla rätterna genom de öppna fönsterne serverades.

Dessa märkliga och mycket gamla hus nedrefvos 1835 eller så der vid lag, och man berättade, att der i grundvalen skulle funnits en del antika silfvermynt och andra fornsaker. — Den s. k. Väjare-

Lilla Torg i Lund. Efter akvarell av G. W. Palm.
(För datering och identifiering av personerna se not.)

Std. 17.

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14

15 3 0 1 8 10 15 13 14

42

11

2

Lilla Torg i Lund. Efter akvarell, antagligen av G. W. Palm.
(För datering och identifiering av personerna se not.)

17

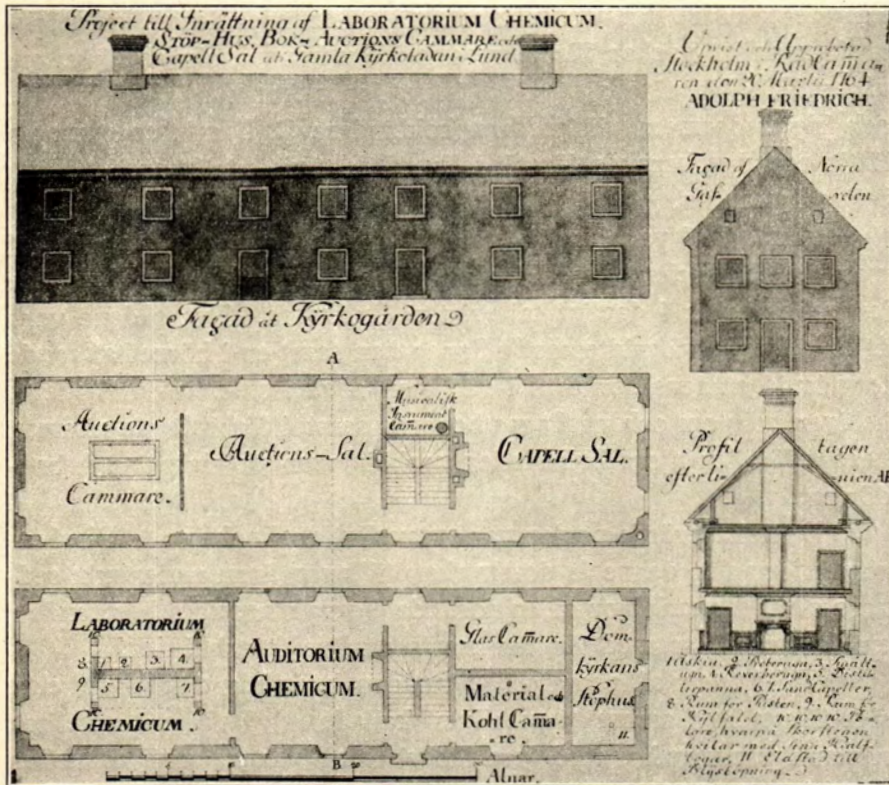
boden, belägen på hörnet åt Storgatan och Lilla Torg till, var granne till dessa hus. Den stora upphöjningen på glaset å boutiksdörren väckte mångens uppmärksamhet. En gammal köpman, Hörlin, residerade i denna boutique allt hvad jag kunde minnas. Det lilla envåningshuset var ännu kvar 1835, men ej längre. — I svit med och söder om dessa bodar sågs »laboratorium». Det låg i något sned riktning vid gatan, så att dess nordvestra hörn var derifrån aflägsnadt 4 å 5 alnar. Denna snedhet utjmnades med ett högt staket, hvarinom gummorna från merbemäldte »matbodas» hade under den milda årstiden åtskilliga lådor fyllda med jord, hvari purjo, rödlök, persilja och pepparrot hade goda dar och uppnådde en synnerlig storlek och fägring.

I öfra våningen af laboratoriihuset bodde acad. bokhållaren eller kamreren Nils Fredrik Grähs, och der var äfven bokauktionskammaren, som han förestod, belägen. Laboratoriivaktmästaren Pettersson, som besörjde hans upppassning, hade med sin familj sin bostad till höger i farstun på nedra bottnen.

Bokauktionslokalen nära invid kamrerens boningsrum var egentligen blott så att säga en stor vestibul, ledande till det öfver sjelfva laboratorium befintliga skräprum, i hvars förgrund ett väldigt skorstensrör höjde sig. Uppåt detta stodo på hyllor de till försäljning ämnade böcker m. m. Å väggen häremellan och nämnde vestibul voro två långa, horizontala, perlfärgade lämmar, som på midten slötos till, men hvaraf den öfre vid auktionstillfällen hakades upp och den undre fälldes ut till ett bord för resp. spekulanter. Bänkar inga. Innanför denna vägg och vid bokhyllorne var auktionatorns temligen trånga sanctuarium, till hvilket utom hans skrifbiträde endast ett begränsadt antal, s. s. akademici, magistrar, nobiles, i allmänhet fingo tillträde. Hvarje gång den lilla dörr, åt venster, till detta öppnades, sökte således alltid en eller flere af de närmast stående studenterne att tränga sig in, hvilket Grähs så godt sig göra lät sökte förhindra. Skrifbiträdet var under lång tid en ruskig figur, som hette Odhelius. Denne fick då en plåt eller tre daler för quällen, och dermed var han belåten.

Grähs bradskade aldrig med stora bokauktionsannonser. Tryckta kataloger förekommo högst sällan. En bokauktion tillkännagafs helt enkelt på små lappar fästade på ett och annat träd

vid de förnämste gångarne å Lundagård, så att de kunde falla de från auditorierne hemvändande studenterne i ögonen. Auktionerne, då som nu, onsdags och lördags eftermiddagar. Besöktes gerna. De utgjorde ju en liten diversion i det enformiga lifvet på en trång studerkammare. Det hände stundom, att när det lidit ut på quällen, en och annan uppsluppen yngling vid nergåendet från auktions-

Kemiska laboratoriet, även kallat »kyrkoladan», efter ombyggnaden 1764.
Efter byggnadsritning i universitetets arkiv.

lokalen, som endast var upplyst af ett par tagljus, ställde sig på den mörka till korridoren ledande breda stentrappa och tappert bjöd på något obetydligt opus flere riksdaler utöfver dess värde. »Ja stig fram och låt oss se herrarne», sade då Grähs helt lugnt, »annars bry vi oss ej om sådane anbud». Ett hjärtligt skratt uppstod då bland den församlade ungdomen, och spekulanterne aktade sig nog för att visa sig.

Grähs hade komfortabla rum, åt hvilka åtskilliga fina gammaldagsmöbler jemte andra artiklar förlånade en viss hemtreflighet och propreté. Väggarne i yttre rummet voro bland annat pryddes med flere, nu mera sällsynte, kolorerade franska koppargravurer framställande skånska kustpartier. G. var ungtkarl, lika torr till sitt väsen som till sin corpus, och lefde indraget. Snusade mycket. Råkade på äldre dar att förälska sig i en murares dotter, en mörklagd, ovanligt vacker flicka, med hvilken han på sin sotsäng, om våren 1836, lät viga sig. Hon ärfde det mesta han efterlemnade, och blef sedermera gift med en bokbindare C. Bunth, som genom lättja och dryckenskap förstörde hvad de egde och lemnade henne i djup fattigdom.

Lundagård var ännu in på 1830-talet nästan helt omgifven af massiva och mellan 4 och 5 alnar höga murar, å hvilka åtskillige jerngallerportar, i dagligt tal »rister», befunnos. Två sådane voro åt Lilla Torg, två midtemot åt Sandgatan samt en i hörnet af sagde torg invid stadens spruthus i närheten af den s. k. »väjareboden», belägen norr om och uppåt matboderna samt, i förbigående nämndt, bekant för den stora bulan eller upphöjningen på glasrutan å boddörren.

Den sistberörde porten var synnerligt grof och tung. På slutningen innanför denne åt domkyrkan till voro ännu under min sednare skoltid quarlefvor af en forntida begravningsplats bestående i en del grafhällar med för det mesta utnötte inscriptioner.

Vid gafveln af laboratoriibyggnaden, hvarifrån en mur sträckte sig till stadens arrest, gemenligen kalladt »tjyfvahålet», ett litet, nästan fyrkantigt hus med fyra fängelserum, var *en* port, *en* mellan detta hus och bokhandlare Åbergs gård samt *en* å muren mellan den bredvid denne gård varande »latinskolan» och Wahlgrens gård. Denna portöppning benämndes kyrkoristen, ehuru den jemte de två sednare ej på lång tid hade haft dylika jerngallerportar, som jag omtalat och ännu voro quar.

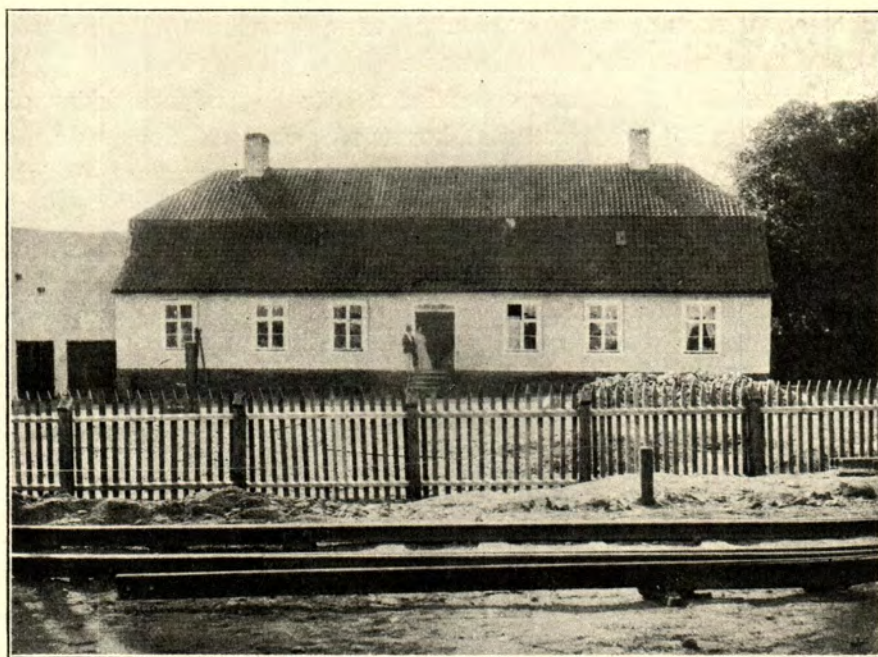
Hos denne Wahlgren, »Pajas i Kyrkostråtet» kallad, bodde alltid en hop studenter. Hade, i förbigående sagdt, en bror, som förut varit sjökaptan, men sedermera inköpt den Tegnériska gården vid Clostergatan, hvarest han under de sednare åren på 1820- och i början af 30-talet höll restauration för studenter. Om vintrarne

vanligen klädd i en ljusgul öfverrock af s. k. kalmuck fick han af dem namnet »hvita björnen», liksom han till följd af sin fordna metier af menige man benämndes »kapten skutelös». En broder till desse, tenngjutare Wahlgren, var fader till zool. professorn med detta namn. Hans enka gifte sig sedan med jernhandlare A. Ekberg. Öfvanberörde restauration hade på många af kunderne en viss attraction. »Lättfotade» nympher besörjde nemligen upp-passningen.

Klosterkyrkogården, som nu blott har en ingångsport åt östra sidan, hade förr en till åt den södra. Denne var af träd och liknade en vanlig stor inkörsport, men med ett smalt brädtak deröfver. Vid den nuvarande ingångsporten, som i sednare tider fått ett prydligt utseende, låg det gamla prestbolet, hvars innehafvare var en kyrkoherde Ahlgren. I hänseende till den otur denne man haft att få pastorat, yttrade han en gång till min far, att mången prest ej får bröd, förr än han ej har tänder att tugga det med. Anno 1831 stod denna prestgårds låga, skröpliga manbyggnad med sina små, mångrutiga fenster och sitt söndriga halmtak quar. En gammal afsigkommen målare, Malm, jemte dennes familj voro, tror jag, de siste invånarne i detta ruckle.

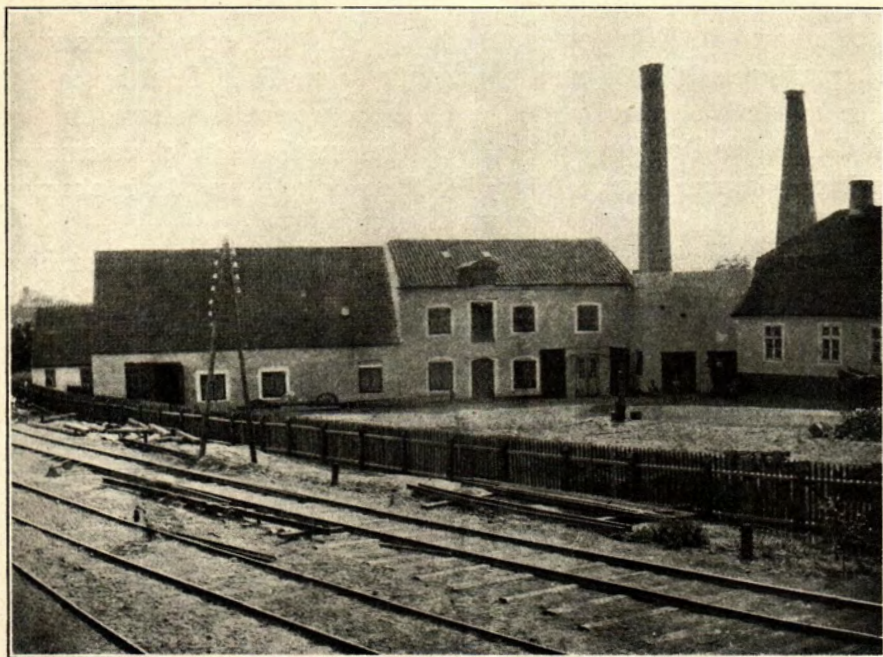
Bland de många mer och mindre märkliga minnesvårdar på denna kyrkogård dröjer min hågkomst så gern vid den enkla, nu nära till hälften i jorden nersjunkna, och hvarå namnet Anders Bostedt samt bilden af en lyra äro sculpterade. Denne Bostedt, student, lika skicklig musiker som afhållen för sin älskliga personlighet, hvilat derunder, och om det allmänna och djupa deltagande hans tidiga bortgång väckte, vittnade den högtidliga begrafningen. Åtta hvitklädda små flickor, deribland en slägting till förf., sjöngo vid altaret i domkyrkan, hvilket liksom kistan var öfverhöljdt med blommor och kransar. Jag var då blott en liten skolpilt, men jag erindrar mig denna jordfästning, som vore den från i går.

I den gård, der franska ångquarnen nu befinner sig, bodde under mina pojkår en gammal f. d. köpman, Bauer. Hade förut varit bosatt i Malmö, der han liksom mången annan handlande under continentalsystemets tid blifvit en rik man förmedelst insmuggling af colonialvaror från engelska fartyg. Var girig och

Borgmästare Bjuggs gård, sedermera s. k. Franska ångkvarnen, sedd från norr och öster. (Jfr. not.) Efter fotografier från 1870-talet.

ovänlig samt umgicks ej vidare med någon. Gården var för det mesta tillsluten såsom ett kloster. Han tyckte eget nog mycket om dufvor, hade en stor samling af dessa foglar, och stadens skolgossar, som hade sådana att sälja eller utbyta mot andra, egde hos honom fritt tillträde. Jag kan se honom när jag vill, huru han vid sådana besök med sin stickade bomullsnattmössa på hufvudet och åtföljd af pojkarne klättrade upp i dufslaget för att långa stunder der uppehålla sig med dylika duftransactioner. Nämnede gård är

Franska ångkvarnen, sedd från nordost.
Efter fotografi från 1870-talet.

uppbyggd af borgmästare Bjugg, Bäckströms företrädare. En på norra gafveln af boningshuset inmurad sten af svart kalkskiffer har följande inskrift: (Se not.)

Bauers son, något »vriden», var egare af Arlöfs gård, den han fått af fadren, och dog temligt ung. Den ena af hans båda döttrar var gift med kyrkoherden Smitt, som en tid var præbendecommissioner i Lomma församling. Kallades af sina sockenbor allmänt för den »galne Smitten». En obesvarad kärlek till en af hans con-

firmander, en åbodotter från Karstorp, förorsakade hos honom neml. en slags derangement de cerveau, som gick så långt, att han en gång en söndag afbröt sin predikan, skyndade ner från predikstolen, ut ur kyrkan och ned på den tillfrusna åen, der han bland byens pojkar gaf sig till att glida kana.

Den andra var förmäld med professor Mathias Dahl, sedermera prost i Reslöf. Denne Dahl, anförvandt till Prof. Fremling, egde i många år den gård, som prosten Cedergren sedan innehade och Dahl ärft efter Fremling. Hampus Tullberg, hvars hebraiska lectioner jag 1829 bevistade, bodde der då. Hill och Brunius voro efteråt hyresgäster i denna gård. För denne Prof. Dahl hyste jag en stor vördnad, emedan jag trodde honom vara författare till den af Christoffer Dahl utgifna grekiska grammatik jemte chrestomatie, hvilkas i koppar stuckne vignetter fägnade mig mer än böckernes innehåll.

Den stora Siemerska lyckan, som nu mera är bebyggd, var innan den i början af 1830-talet blef trädgård, endast ett åkerfält med en grind vid dess norra ända. Det der belägna hus, hvori Siemers bodde, var der förut. I dettas närhet var en damm, hvori, liksom i alla de kring staden då befintliga stora vattensamlingar, var godt om rudor. På loftimmarne under den vackra årstiden samlades der en hel del skolpiltar. Fiske företogs då ofta. Rep fästades i handtagen på en gammal vigrakorg, som af ett par gossar, hvilka gingo på hvar sin sida om dammen, släpades långsamt dess botten. Rudorna visste dock för det mesta att ta sig i akt för detta otympliga redskap, och skörden blef obetydlig.

Siemers, bördig från Schleswig-Holstein, hade varit acad. trädgårdsmästare och efterträdt dansken Mörch (fader till den utmärkte conchyologen), som efter ett par års förlopp lemnade 1829 sin befattning för att blifva föreståndare för kungl. trädgården i Köpenhamn. Mörchs företrädare var Gernandt, hvilken efter sitt afskedstagande inköpte ett rätt behagligt prædiolum rusticum invid slutpunkten af en af stadens sydligaste gränder, och hvarest en väl vårdad trädgård, hvaraf den gamle mannen hade sitt mesta soutien, utgjorde hufvudmomentet.

Orsaken hvarför Siemers så snart lemnade sin plats, lär varit följande: S. hade neml. en liten ytterst täck fru, judinna till föd-

slen. Carl Agardh, dåvarande botanices professor, hade som man vet ett godt öga utom till Floras barn äfven till vackra fruntimmer. Hvarför icke också till den lilla knubbiga trädgårdsmästarefrun? Siemers anade oråd, tog »sin Mats ur skolan» i tide och flyttade. Inköpte då 1831 ofvannämnde lycka och förvandlade den till trädgård.

Lundberg blef sedermera hans successor. Var först skollärare och derefter conservator vid naturhistoriska museet. Lade sig under Siemers' ledning på horticulturen och hann deri så långt, att han kunde bestrida dennes syssla, hvadan han fick den. L. hade ett ovanligt godt hufvud och var mycket händig. Ganska skicklig kopparstickare utförde han illustrationer till åtskilliga lärda arbeten och academiska afhandlingar. Bland desse vill jag blott nämna: *Petrificata Suecana formationis cretaceæ* af Sven Nilsson samt *Numismata Anglo-Saxonica* af B. E. Hildebrand. Hade en tid sin koppartryckspress i öfre våningen af bokhandlare Åbergs gård, i samma rum som acad. ritmästaren Boström sednare innehade. Bringade sig förnämligast genom fröhandel upp till en god ekonomisk belägenhet. Inköpte en del år före sin död Mamsell Lindskogs store trädgård, hvarest han lät uppföra ett vackert boningshus.

I en invid doct. Bruzelii gård belägen gammal envåningsbyggnad med smårutiga fönster och två försvarliga vindskupor bodde, så långt jag kunde minnas, ett riktigt original, en gammal gördelmakare, Hörlin. Var ungtkarl och hade i yngre dar varit en väldig jägare. Allt i huset liksom han sjelf bar prägeln af gammaldags enkelhet och rättframhet. Ända in på sena ålderdomen, han dog 1848, behöll han sin stångpiska och sina knäbyxor med vederbörliga spännen. Under till och med den strängaste köld låg han i oeldad kammare uti en af vindskuporna. Liksom en stor del gårdsägare på den tiden idkade han åkerbruk och var i goda omständigheter.

Uti ett honom tillhörigt litet hvitkalkadt tvåvåningshus, äfven af korsvirke samt befintligt uppåt nyssnämnde gård, bodde i många år en musiklärare P. W. Lethin, kanhända ej mindre egen han än den jag talat om. Hade varit studentkamrat med Nilsson, Westman jemte flere andra af de äldste professorerne, men af kärlek

till musiken gifvit studierna på båten. Var en ej oäfvnen botanist, och då Lilja skref sin Skånes flora, lemnade han honom mången god notis rörande vextlokaler.

Det nätt tilltagna ofvanrum, som Lethin innehade, var mycket anspråkslöst. På innersidan af den omålade dörren med lås, som blott hade nyckel utvändigt men riegel innantill, sågs en mängd af forndne hyresgäster med knif gjorde mer och mindre lyckade inscriptioner af dels hela namn, dels namnchiffer med thy åtföljande årtal daterande sig från seklets början och längre. Ett bord, två stolar med träsäten, å hvilka färgen nästan var afskafvad, en omålad tältsäng, en liten bokhylla, en en half aln bred gardin ofvanöfver den lilla smårutiga fönsterluften, se der hela herrligheten. I stället för rullgardin var en tunn brädläm, hvilken, försedd på midten med en liten dagöppning i form af ett hjerta, var anbragt i två smala ramar, den ene ofvan och den andre nedan fönstret. Dessa sträckte sig så långt utåt väggen bredvid, att den kunde skjutas fram eller dras ifrån efter behag. Dylika rullgardiner funnos äfven i de två andra kabinetterne i samma ofvanvåning, hvilka ehuru lika arma på comfort, dock ända in på 1830-talet voro bebodde af studenter.

Jag påminner mig så väl hans lilla bibliothek, deri Cornelius Nepos, Cicero De officiis och hans orationer, Sjögrens Lexicon jemte grammatik samt Liljeblads Flora intogo högsätet, hans »slät- och krus»geranier i den smala fönsterkarmen, säcken full med noter straxt inom dörren, futteralet med sin violin ofvanpå en koffert fram vid fönstret samt en violin inlindad i en blommig bomullsduk hängande på väggen, på hvilken sågos porträtter af Steibelt, Rodhe, Spohr och Tartini. Bland desse musikaliska storheter hade bilden af Prof. Math. Norberg samt en allegorisk målning föreställande våren förirrat sig. I närheten af den lilla jernsättugnen med en uppmurning ofvanpå hängde en liten linnepåse med hveteskorpor, hvilka han använde till sitt kaffe, som han sjelf kokade. Under de sednare åren af hans vistelse i detta kabinett hade upp vid loftet å ena väggen bildats i kalkskorpan en smal remna. I denna hängde i festoner åtskilliga slingervexter, torkade naturligtvis. Lägg nu härtill en stor del små utensilier, hvar och en af dessa på den bestämda och trånga plats den blifvit anvisad, och man har en liten trogen bild af det hela.

Egaren sjelf, en temligt lång och mager man, med ett finbildadt, blekt, något fränknigt ansikte och tunnt rödaktigt hår, gaf mot 12 sk. rgs. i timmen undervisning i violin- och pianospelning, flöjt och harpa. Var en sjelfskrifven ledamot i alla musikquartetter, som omvexlande gåfvos af åtskilliga musici i staden s. s. Prof. Westman, postinspector Wång och Consul Rosenschöld.

Hos en och annan gammal mamsell, företrädesvis Mamsell Lindskog, och som hade godt piano, äfvenledes i flera familjer var han, oaktadt sitt kanske något väl fria och rättframma sätt, en rätt mycket omtyckt gäst. Hans präktiga dansmusik, fri från detta bedöfvande kling-klang nu så modernt, samt kostliga och naiva snack, hvilket sednare stundom smakade af allmogens patois i Trolleholmstrakten, der han var född, bidrogo ej så litet härtill.

Hos en ung, täck flicka, Augusta Bremberg, rätt skicklig pianist, gjorde han ej sällan visit, hvarvid han alltid trakterade med musik af t. ex. Dupuis, Bethowen, Berwald, Proch m. fl. En gång när han var i begrepp att gå, ber Augusta B. honom spela om ett stycke, som hon gerna ville höra. »Ja», säger han då, »de ska jag göra, men då ska hon också sy mig en posse (påse) till min violin». Han hade som jag förut nämnt blott fouteral till den ena af sina violiner.

Med Prof. Westman, en skicklig flöjtist och violinist, umgicks han mycket och deltog alltid i hans quartetter. Dit kom stundom äfven Kamrer Dreilick. Nå, hur spelar D., frågade jag L. en gång. »Åh jo», svarar han då, »så temligen, men i svårare passager går det för honom som när göngastutarne ska upp för en backe». Under högsommaren och julhögtiderna vistades han för det mesta till Danielssons i Ålstorps mölla, hos Enkefru Majorskan Hennigs på Bolamöllan eller Enkefru Friherrinnan Ehrenborg på Hofdala, hvilken sednare han undervisade i att spela harpa. Han utförde stundom en polonaise, som han sade sig ha lärt henne och som han köpt af en klockare der i trakten för en skeppa råg.

Grön klädesfrack med förgyllda knappar samt benkläder af samma tyg och färg hörde i många år till hans galadrägt. Om vintrarne, utom hus, var han klädd i mörkblå slängkappa samt hög pelsmössa med röd klädeskulle. Benkläderna alltid temligen korta. Han dog 1858 och ligger begrafven vesterut på Lunds gamla kyrko-

gård. Ej en gång dödgräfvaren känner till, tror jag, den lilla upphöjning i gräsvallen, som utmärker stället der han hvilar.

I nästan hela Lethinska släkten ligga musikaliska anlag, och åtskilliga skickliga violinister tillhörande denna finnas ännu bland Billingeortens allmoge. De s. k. Baringepågarne äro i detta fall mycket bekante. — Lethins äldre bror var i många år violinist vid Kongl. Capellet och orgelnist i Mariæ Magdalenzæ kyrka i Stockholm. Hans son har blifvit hans efterträdare.

En marknadsdag inkommer till ofvannämnda Mamsell Bremberg en bondquinna från denna trakt och ville sälja linväf. Mams. B. stiger upp från pianot och säger sig vilja gå att fråga sin mor. Gumman ställer sig vid instrumentet och låter fingrarne mekaniskt löpa öfver tangenterna. »Hvad i Guds namn, jag tror mor kan spela», utropar mams. B. »Det har du väl nästan glömt, mor», säger hennes man, som, klädd i bygdens nationaldräkt, står inom dörren. Gumman sätter sig emellertid vid instrumentet och utför åtskillig dansmusik med färdighet och smak. När hon stiger upp, tager sin linväfspace och skall gå, säger hon: »Ja, lilla mamsell, jag är syster till Lethin».

Under min skoltid hade staden blott en bokhandlare M. Åberg. Förut elev i Prof. Joh. Lundblads boklåda, belägen jemte boktryckeriet i dennes gård vid Skomakaregatan, öfvertog Åberg efter egarens död bokhandeln jemte förlagsartiklarne, bland hvilka jag, i förbigående nämndt, tidigt gjorde bekantskap med Bröders latinska grammatik, den lilla och den stora, då för tiden bland scolares ej så litet en vogue.

Åberg hade, allt hvad jag kan minnas, boklådan i sin i närheten af stadens arrest varande gård, sedermera inköpt af bokhandlare F. Borg och derefter af jernhandlare Lundahl. Bokhandeln var till venster i farstun och lånbibliotheket till höger. I detta sednare voro de förnämste den tidens romanförfattare representerade s. s. Valter Scott, Aug. Lafontaine, A. v. Kotzebue, v. d. Velde, de la Motte Fouqué, Ducray-Duminil samt fruarne Genlis och Cottin.

Den förstnämndes arbeten, som i svensk öfversättning först utkommo i början af 1820-talet, väckte mycket uppseende. Åtskillige storrutige siden- och bomullstyger fingo namn efter denne författare, liksom man samtidigt hade Ypsilantibenkläder och -västar

benämnde efter den ryktbare grekiske frihetshjelten, samt i sednare tider dylika plagg efter Garibaldi.

Fru Cottins »Mathilda», »Elisabeth», »Clara von Alben», Fru Genlis' »Alphonsine eller den moderliga ömheten», Aug. Lafontaines »Husfadern», »Hågkomster vid grafven», »Luftseglaren», »Huset Bärburg eller familjetvisten», »Isidora eller skogshyddan» utgjorde fruntimmernas delice, liksom icke mindre Vulpii röfvareromaner den manliga ungdomens. Jag kommer t. ex. ihåg, huru jag flere gånger fick i uppdrag af min mor att låna Fru Cottins »Kloster» eller »Klosterbarnen», öfver hvilken roman det efter hennes åsigt hvilade den mest intagande och underbara kolorit.

Sjelfva boklådan, ett temligen skumt rum, innehöll så väl ny litteratur som äfven äldre och begagnad, denna sednare kanske mest bestående af ordböcker och klassiker, hvilka Å. tillfälligtvis öfverkom. Derjemte en mängd andra föremål s. s. musikinstrumenter, skjutgevärf, paraplyer och käppar, så att ej stort mer än endast en smal gång midt genom rummet var för de besökande öfriga. På en särskild apparat liknande en stor notställare, stående i fonden af butiken, sågs en samling nu mera sällsynta koppargraver efter mästare af nederländska skolan: Joseph Vernet, Jacob Ruissdael, Nic. Berchem, David Teniers, Paul Potter, Philipp Hackert m. fl.

Åberg, en kraftigt byggd man med ett rätt fördelaktigt utseende, var ganska omtyckt för sitt humana och fryntliga väsende. Med sin hustru, född Eckerholm, hade han flera barn, deribland en son, provisor Aug. Åberg, som dog helt ung, har lemnat åtskilliga bidrag till den af Prof. Sven Nilsson 1842 utgifna svenska herpetologie.

Mellan Å. och en mamsell Sophie L—n, som under de tidigare åren af hans äktenskap umgicks mycket i huset, egde en tid bortåt ett intimt förhållande rum, som åstadkom rubbning i den husliga trefnaden. Mamsell L—n sjöng behagligt och hade ett ej obetydligt tycke af den då så allmänt firade skådespelerskan Johanna Hoffman.

I öfre våningen af Åbergs gård bodde 1833 och 34 ritmästaren Jöns Boström, hvars elev jag då var, och från hvilken tid jag eger mångt vänligt minne. J. Boström, hvars fader var kusk hos Ex-

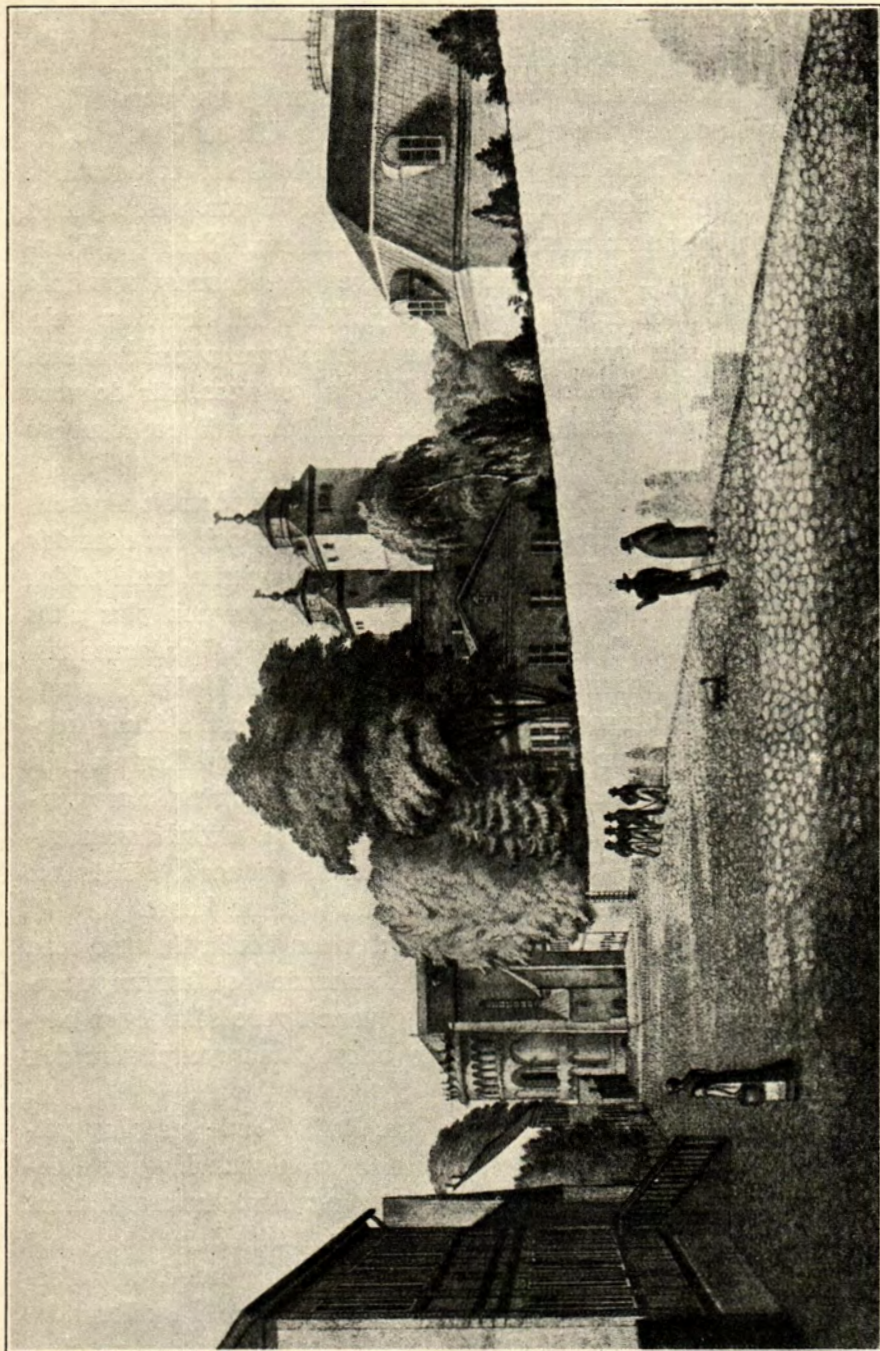
cellens Gustaf Trolle Bonde på Trolleholm, hade på dennes bekostnad ett par år, från 1816 till 1818, njutit undervisning vid Målareakademien i Köpenhamn och sedermera en längre tid vid Fria konsternas academie i Stockholm. Var först student, men ritning och målning lockade honom snart från studierne. Den skicklige målaren Wallgren, som dog, om jag ej missminner mig, i Rom och var son till trädgårdsmästaren på ofvannämnde herresäte, hade också Excellens Trolle Bonde att tacka för sin vistelse som elev vid sistberörde academie. Men innan jag talar om J. Boström, vill jag först nämna något om hans företrädare Arfvidsson.

Denna hade förut varit målaregesäll, men begåfvad med utmärkta anlag för teckning och derjemte flitig bringade han sig upp till betydlig skicklighet så väl såsom genremålare och paysagist som äfven kopparstickare. Porträtterne af Math. Norberg, domprosten Wåhlin och prosten Schartau samt den på sin tid så fördelaktigt kända planschen »Sandgatan i Lund» äro af honom tecknade och graverade. En af honom utförd tafla i olja, framställande en familj, för hvilken husfadern läser ur bibeln, samt en vue af Häckeberga vid solnedgång gåfvo ett vackert intyg om honom som målare.

Han var en passionerad jägare och dåvarande med. adjunc-ten Joh. Rabbén för det mesta hans jaktkamrat. De hade förskaffat sig serskilda jagtkostumer och kunde under höst och efterhöst hela veckor igenom med bössan på axeln genomströfva såväl de närmare trakterne omkring Lund som äfven de fjernare. Tillbragte här- under nätterna hvar det bar till, ej så sällan på en höskulle, och närde sig af böndernes kost, lika enkel som billig. I den tiden var villebrådet ymnigt, jägarnes antal ringa, träsk, torfmossar och ouppodlade fält många och stora. Naturen var då mångenstädes i sin virginité och jagten en idrott med ett behag, som den aldrig får mera.

Rabbén, död för ett par decennier sedan vid 84 års ålder, har utgifvit en liten bok: »Konsten att dressera hönshunden». Denna brochur, hvori äfven ordas om detta djurs vård och sjukdomar samt deras botande, är såsom fotad på författarens långa erfarenhet och djupa bekantskap med ämnet, säkerligen den bästa i sitt slag vi ega.

Arfvidsson, en mörklagd, temligt liten man, dog 1831, och hans

Sandgatan.
Efter färglagd litografi av A. Arfvidsson, tillhörig Kungl. Biblioteket.

betydliga samling af oljemålningar, aquareller, kopparstick och lithographier jemte hans öfriga quarlåtenskap såldes efterhösten samma år på bokauktionskammaren i laboratoriibyggnaden. Flera goda taflor såsom af Gustaf Pilo, Lorentz och Ulrika Pasch, C. F. Breda och C. J. Sjöstrand och som nu skulle betingat betydliga summor, gingo vid detta tillfälle bort för 30 à 35 rdr. rgs. stycket.

Boström blef som nämndt är hans successor. En artist Ringstrand samt en f. d. löjtnant Ahlgren vore jemte honom uppförde på förslaget. B. och mamsell Maria Christina Röhl, hon som tecknat de af D. Forsell graverade och nu ganska rara porträtterne af Es. Tegnér, F. M. Franzén och J. O. Wallin, ansågos, när de voro elever vid Målare-academien, såsom de skickligaste då att rita med svartkrita.

Ett större med detta ämne af honom utfördt porträtt föreställande konstnären sjelf är troget som en spegelbild och fint som den yppersta lithographie. En tafla äfvenledes i svartkrita, med bilden af en gosse, som håller ett ritstift i handen, är ett non plus ultra i denna konstgenre. Två större taflor i olja, den ena herdarnes tillbedjande af Kristusbarnet och den andra en vue af Hofdala, visade äfven, att han var förtrogen med penseln. Var också skicklig kopparstickare. En gravur föreställande en flicka, som håller en liten fogel i handen, inlemnade han vid ansökningen till ritmästaresysslan såsom prof. Detta kopparstick är med smak utfördt, men numera högst sällsynt. Tilläggas bör, att af en acad. ritmästare fordrades förr, att han skulle vara hemma i denna konst.

Boström var framstående i sitt fack, men senfärdig med sina arbeten. Någonting obestämdt och drömmande hos honom, stundom i förening med ett visst svårmod i lynnet, voro säkerligen härtill förnämsta skulden. Afspeglade sig också i hans yttre. Han dog sommaren 1849, 56 år gammal.

Efter denne artist, om hvilken Excellens Bonde en gång yttrade, att han var snille, men ett sofvande snille, fick Magnus Körner sysslan. Eget nog var äfven denna gång förutnämnde löjtnant Ahlgren bland de sökande och på förslaget.

Körner var född 1808 på Hviderup, der hans fader, en anförvandt till den såsom skald och frihetshjelte bekante Theodor Körner, var trädgårdsmästare. Tidigt visade sig hos gossen mycken

fallenhet för ritning och målning, och efter slutade skolstudier ingick han som elev hos ofvanbemäldte ritmästare Arfvidsson. Det var härunder, som han vid ett tillfälle för Baron Gustaf Gyllenkrook på Björnstorp visade några foglar, som han målat, och derved G. skänkte honom en svensk dukat, liksom, såsom han sedan yttrat, för att gifva en bättre hy åt min af behovet bleka pensel.

År 1829 begynte Prof. Sv. Nilssons »Illuminerade figurer till Skandinavisk fauna» att utgifvas. Första häftet af detta i sin genre yppersta planchverk vi ännu ega, utfördes af bröderne Vilhelm och Magnus v. Wright, djurmålare som få.

Prof. Nilsson var då i Stockholm, anställd, på constitutorial likväl, som intendent för Riksmuseii zoologiska afdelning. Han ämnade söka en lärostol vid universitetet i Lund, så snart en sådan blefve ledig, (inträffade äfven genom den utmärkte dipterologen C. F. Falléns bortgång på föråret 1830) och måste således derstädes ha en artist, som under hans öfverinseende kunde fortsätta ofvannämnde planchverk, hvilket i förbigående sagdt bland sina pränumeranter räknade den kungliga familjens medlemmar och statens förnämste män.

Ritmästare Arfvidsson förordade härtill Körner, som att börja med fick bege sig till hufvudstaden. Jemte en ny upplaga af första häftets figurer utförde han dem till några af de derpå följande häften, som fortforo att tryckas hos Göthström och Magnusson. Benämningarne å djuren graverades af Schultén. Sedermera uppsatte Körner sjelf 1831 en lithographisk press i Lund, den första i nedra Sverige. Lithographien blef först i början af 1820-talet af tysken J. Müller införd till Stockholm.

I merbemäldte planchverk visade sig K. fullt vuxen det honom af Nilsson gifna uppdrag, ej allenast genom det trogna i bilden utan äfven medelst den djurets individualité och dess skaplynne, han i så mången figur förstätt att återgifva. Det är ej en conserverad mumie, hvars porträtt man ser, det är ett väsen hvari lifvet pulserar. K. står i detta bröderne Wright så nära som möjligt.

När detta verk 1840 upphörde, jag vet ej af hvad orsak, utgaf K. på C. W. Gleerups förlag ett annat öfver Sveriges däggdjur och foglar och som fulländades. Ehuru med flere figurer på hvarje blad, saknar detta ej sina stora förtjenster, hvaribland äfven den

får omnämnas, att det är vida billigare och således tillgängligt för en betydligt större publik.

Den mängd olikartade arbeten, som utgingo från hans lithographiska officin, tecknades för det mesta af honom sjelf. Han var fliten sjelf personifierad. Under en hel svit af år utkom i Lund nästan ej en enda acad. dissertation med illustrationer, hvilka ej af honom tecknats.

A. G. Dahlboms afhandlingar kunna bland många andra lemna härom vackra vitsord. Med hvilken minutiös noggrannhet äro ej t. ex. i denne författares Synopsis Hymenopterologiæ Scandinavicæ och Examen hist. nat. de Crabronibus Scandinavicus nervförgreningarne i steklarnes vingår återgifne och med hvilken trohet i djurens colorit.

I C. G. Brunii beskrifning om Lunds domkyrka dröjer jag så gerna vid de af K. så träffande gjorde afbildningar af denna byggnad, dess fulcra, dess vid chorets sydöstra hörn af van Dueren uppförde hvalfbåge och dess crypta, genom hvars galler jag såsom gosse så ofta tyckte mig i det mystiska dunklet derinne skymta en och annan skugga resa sig ur väldig sarcophag. Porträtterne i det af G. Wetter utgifne arbetet Lunds Academis professorer gifva ett hedrande omdöme om hans skicklighet äfven i denna konstbranche.

Genom försvagad syn urståndsatt att rita och lithographiera egnade han sina lediga stunder dels åt photographien, dels åt målning i olja, denna mest bestående i stillebenstycken. Huru täcka och naturtrogna äro ej dessa! Fri från ekonomiska bekymmer och i tillfälle att helt hängifva sig åt djurmålning, skulle han häri förvärfvat sig en hög plats i vårt lands konsthistoria.

Ett prof på hans skicklighet redan då han var elev hos Arfvidsson, vill jag till slut omtala. Strax före ett besök, som Rabbén en dag gjorde hos Arfvidsson, hade en af Körner i aquarell målad tafla föreställande en raphöna i naturlig storlek blifvit ställd på golvet i ena hörnet af rummet. Rabbéns hund gjorde genast stånd för bilden, som om den varit lefvande. Det bästa videtur målningen kunde erhålla.

K. hade mycket sinne för blomsterodling, denna sträckande sig med förkärlek till neglikor, dessa Floras döttrar så varierande

i praktfull drägt, förr lika omtyckte och hemmastadde i arbetarens hem som i gyllene salar. Vänlig, förekommande och anspråkslös var han en älskvärd natur. Jag glömmmer honom ej. Han afled 1864, 56 år gammal.

Theodor, äldste sonen i hans ganska talrika familj, dog för en del år sedan såsom ritlärare vid Skara högre elementarläroverk. En dotter, gift med Söderholm, ritlärare vid Gefle högre elementarläroverk, blef temligt snart enka. En af hans yngre döttrar, husmamsell på Trollenäs, beröfvade sig lifvet med ett pistolskott. En intim förbindelse mellan henne och egaren af berörde säteri, en ung baron Trolle, hade uppstått. Slutligen gäckad i dessa svärmiska illusioner, på hvilkas osäkra fond den stackars oerfarna flickan dragit vexlar, dödade hon sig nedanför fönstren vid den byggnad, der nämnde Trolle hade sina rum.

Inne på kapitlet om målare får jag för all del ej glömma Nils Jacob Blommér. Han var från Öfvedskloster, der hans fader, vid namn Olsson, var lärare i dervarande Lancasterskola. Denne hade förut varit målaregesäll, och af honom hade sonen ärit håg och anlag för konsten, hvori han redan vid 13 å 14 års ålder var temligt hemmastadd. Stod om vintern och våren 1835 i så kalladt »förbund» hos målaremästaren Sven Bremberg i Lund, hos hvilken hans fader en gång varit gesäll. För att bli en »rättskaffens» gesäll måste neml. den tiden hvarje hos handtverkare på landet varande lärling dessförinnan en längre eller kortare tid, allt efter hans skicklighet, stå i lära hos någon mästare i staden.

Under hans vistande i Brembergska huset hade jag tillfälle att göra mig bekant med hans betydliga talang i att måla i tusch. Några af honom i detta ämne utförde genrestycken (originaler), t. ex. »en hemfärd af bönder från en fastemarknad i Lund», väckte min synnerliga uppmärksamhet. Om jag ej missminner mig, har artisten Holmbergsson behandlat samma ämne, men denna gravur hade B. troligen aldrig sett.

Efter att ha gått i compagnie med en annan skicklig målaregesäll, också med namnet Olsson, men ej med honom beslägtad (denne sedermera en framstående målaremästare i Lund), idkade han åren 1836—37 yrket på landet, men nästan endast å de stora herresätena i hans hembygd. Han hade derunder roat sig med att

vid lediga stunder af åtskilliga personer i föräldrahemmet taga deras conterfejer, hvilka lyckades väl.

Om efterhösten 1838 flyttade han till Lund, hyrde sig ett rum på Stadshuset och åtog sig målning af porträtter i olja. Desses stora likhet med originalerne tillika med finhet i utförandet förskaffade honom i hast en mängd kunder, synnerligast bland den högre kretsen. Sommaren 1840 vistades han en liten tid i Lund, men på efterhösten samma år ingick han under det antagna namnet Blommér, efter Blommered der han var född, såsom elev vid Målare-academien i Stockholm. Våren 1842 fick han academiens första pris för en oljemålning afhandlande academiens för året utsatta täflingsämne: »Moses befriar Raguels döttrar». Eleven vid samma academie, Staff, erhöi det andra. En väl skrifven recension öfver båda taflorna stod strax derpå införd i Stockholms Aftonblad.

Hösten 1847 fick B. resestipendium af academien och blef året derpå under vistelsen i Paris, der han copierade flere af Louvrens mästerverk, agrée vid densamma. Hade dessförinnan vid åtskilliga tafvelexpositioner tillerkänts flere prisedaljer och andra utmärkelser. Åren 1849—53 idkade han sina konststudier i Paris, Venedig, Neapel och Rom. Det var härunder som hans »Elfdansen», »Elfdrömmen», »Brage och Idun», »Sommarnattsdrömmen», »Freja», »Loke och Sigyn», »Necken och Ägirs döttrar» sågo dagen, konstverk genombyrde af doften från den rika och kyska poesi, hvaröfver nordisk myth har att förfoga, och uppburne af hela den bildade verden.

Bland dessa målningar, som jemte »Det bethlehemitiska barnamordet» efter hans död utgåfvos i färgtryck, utmärker sig kanske ej minst den sistnämnda så i composition som colorit. Den unga, vackra quinnan, som med en lejoninnas mod kastar sig mellan mördaren och hennes barn, hennes förtviflade strid för att undan dolken rädda hvad hon har kärast, äro återgifne med en förfärande sanning och af en ytterst gripande effect.

Men denne så högt stående artist i en branche hvartill så många tro sig kallade men få utkorade, dog af bröstsjukdom i staden Pau, bekant som Carl d. XIV:s födelseort, endast 37 år gammal. Hade ej långt förut ingått äktenskap med sin fordne elev, en finsk målarinna Gustafva Jansson.

Blommér var temligt lång till vexten, magerlagd och hade ett om ej just vackert dock interessant utseende. Blid, själfull, intelligent samt med en ytterst redbar character var han af många vänner lika djupt sörjd och saknad som af konsten. Och det vill sannoligen säga ej så litet.

Liksom staden under min skoltid endast hade en bokhandel, så fanns der ej heller mer än ett boktryckeri, neml. det Berlingska. Det var i en lång envåningsbyggnad bredvid den Lidbeckska gården, hvarest biskop Faxé flyttade in 1832 eller 8 år före att det gamla biskopssätet vid Kraftstorg nedrefs.

Acad. räntmästare C. F. Berling, som långt innan 1820-talet innehade boktryckeriet, hade öfvertagit det efter sin fader directuren Berling och denne återigen efter Ludvig Decreaux, som var af fransk härkomst.

Phil. mag. Lindfors, bror till Prof. A. O. Lindfors, var räntmästare före Berling. L. bodde tidtals, mest om somrarne, på den af honom arrenderade academiæegendomen Vestra Kannick, spelade slutligen banqueroute orsakad genom slarf och slöseri, afsattes och hölls en tid bysatt, blef derefter guvernör för den rike köpman Hagermans i Ystad döttrar under deras vistande i Paris och vistades på äldre dagar mycket bland de förnämre ståndspersonerne i Cimbrishamnstrakten, hvilka han tjenade till sällskap på jagtutflygter m. m.

Carl F. Berling var phil. magister och har utgifvit ett litet opus: Topographiska anteckningar öfver Liffland och Esthland (Götheborg 1808).

Berlingska släkten, befryndad med den af samma namn i Köpenhamn, hvaraf en medlem, äfven boktryckare, blef af konung Fredrik VII utnämnd till kammarherre, var allmänt högaktad och värderad.

Allting i Berlingska huset bar pregeln af denna gammaldags flärdlöshet parad med en viss prydlighet och solidité, som nu för tiden hos s. k. bättre folk äro så sällsynte. Denna flärdlöshet uppenbarade sig äfven i husbondefolkets tänke- och handlingssätt och dess så att säga patriarkaliska uppförande mot underhafvande.

Från Berlings officin utgick utom akademiskt och accidenstryck äfven en del af de träsnitt, visor samt sex- och tolfstyfvers-

historier, som under min skoltid kringvandrande krämare och »visgubbar» försålde i bondstugorne och på marknaderne.

Boktryckare J. P. Lundström i Jönköping var dock, i förbigående nämndt, den förnämste förläggaren af berörde literatur och konstalster, som bland allmogen hade ifriga afnämare. Den förra utgjorde ungdomens lektur par preference liksom de sednare dess ögonfägnad. De Lundströmske träsnitten, bidrag till vår kulturhistoria, hade somliga till och med 1806 till årtal. Det sades, att en Gerard och efter honom Gylling och sist en G. de Vylder voro sculptörerne. Färglades på tryckningsorten, och från början af 1820- och till slutet af 1830-talet, då de voro mest en vogue, voro en mängd fattiga flickor, ja, hela familjer dermed sysselsatte. Kallades allmänt kistebref, emedan de företrädesvis klistrades på inre sidorne af locken i allmogens kistor såsom en för dessa oundgänglig sirat.

Directeurskan Berling höll sig emellertid ej för god att med egen hand färglägga desse kistebref, hvilka framställde, utom allegoriska, hufvudsakligen scener ur bibliska historien. Det var under ett sådant göra, som hon en gång villrådig om hvad färg hon skulle ge Herodes' inexpressibles, ropade till sin man genom den halföppna dörren till rummet bredvid, der denne hade några bekanta hos sig: »Far, Far, ska ja måla Jerusalems kong mä gröna böjser?»

Bland sex- och tolfstyfvershistorierna voro Hobergsgubben, Carsus och Moderus, Fågel blå, Ljungby horn och pipa, Hertig Luxemburg som förskrifver sig till djefvulen och hans förskräckliga ändalykt, Kung Salomo och Markolfus, Tre fattige skräddare, Fortunatus pung och hans önskehatt, Studenten eller anden i flaskan, Riddar Finke, Lunkentus synnerligt omtyckte.

Af visorna intogo Liten Carin, Kämpen Grimborg, Malcolm Sinclair (Malcolm Sinclairs visa), Jag såg ett ljus i Österland, Hertig Fröjdenborg och Fröken Adelin, Kors på Idas graf, Lille Alfred, Spartanskan, Den lilla Nelly satt och gret, ett framstående rum med deras ej ringa poetiska värde. Prins Paris och sköna Helena samt Herr Peder voro också mycket i estimate. Sedermera kommo efter hand en mängd »vackra kärleksvisor som sjöngos på sin egen behagliga melodi», en mycket naiv folkpoesi, deri diktaren, en ung

bonddräng eller bondflicka, sökt uttryck för sin ömma böjelse, någon gång fast sällan urartande till ett erotiskt svärmeri.

I denna folkpoesi förekomma stundom en och annan »ynkelig visa» med djupt allvarligt innehåll, en teckning af någon underbar eller hemsk tilldragelse.

Mer än två rimslut i en fyrradig vers i dessa visor bestås sällan, t. ex.

Dagen lider och solen skrider,
Och stjernorna de tändas opp igen,
Och nu tillstundar den ljufva sommaren,
Då jag får råka min lilla vän.

Eller i visan om herr Peder:

Herr Peder han gångar sig i kammaren in,
Han kammade och krusade sitt hår,
Sen gångar han sig till fostermodren sin
Och frågade hvad död han skulle få.

Samt i beskrifningen på fartyget, som blef orörligt stående på vilande haf och i hvars vågor han på egen önskan till räddning af skepp och manskap samt till försoning af sine många felsteg, blef kastad:

Och skeppet det var väl utaf valnötaträd,
Och masterna de voro äfvenså,
Och vimplarne voro utaf rödaste gull
Som suto der ofvanuppå.

Öfverflödigt omnämna den elegiskt täcka melodie, som tillhör så denna som våra gamla folkvisor i allmänhet.

Med hvilket interesse läste jag ej såsom skolpilt månget opus af denna sagoliteratur! Ovidii Metamorphoser, som jag då från latinnet började öfversätta, kunde, tyckte jag, endast med denna literatur jämföras. Lyckliga tid, då man sätter en berättelse om troll och jättar i bredd med ett classiskt mästerverk. Ej likväl att undra öfver. De gifva ju båda en riklig näring åt barnets rika fantasi, för hvilken saga och verklighet äro ett.

Lundbergiska officinen öfvertog sedermera merberörde literatur, som när Lundberg blef gift, kom under hans frus, en prestdotter född Kindberg, öfverinseende. Ej så få utdrag af våra förnämste skalders arbeten gjorde nu efterhand ej ringa intrång på de

förut af allmogen så gouterade visorna. Med correcturet gick det ofta som det kunde, med texten äfvenså, och de träsnitt, som förut i enlighet med dennes innehåll prydt titelbladen, anbringades ej sällan utan åtskilnad.

Lundberg och hans companjon Lönnegren, förut anställda på Berlingska boktryckeriet, anlade efterhösten 1832 ofvansagde officin i gården bredvid Lagman Lindencronas bakom Acad. Föreningen. N. P. Lundberg, som omkring ett par år efteråt öfvertog den för egen räkning, var son af murmästare Lundberg, hvilken arbetade vid de i domkyrkan 1833 under Prof. Brunii ledning påbörjade reparationer och omändringar.

Tidningarne Gefion och Skånska Correspondenten, i hvilken sednare flere af stadens academici författade värdefulla artiklar, voro bland de förnämste tryckalster, som till en början utgingo från sagde officin. Denna kunde väl ej täfla med den Berlingska i afseende på nitidigt tryck och öfrigt elegans. Men stilarne voro goda och rikhaltiga i urval, priserna billiga. Flere större arbeten, bland andra Prof. Zetterstedts *Diptera Scandinaviæ disposita atque descripta*, 14 tomi, samt de fleste af Prof. Hills matematiska afhandlingar trycktes der.

Om jag ej missminner mig, hade en ung prest Otterström, som om våren 1836 bodde till höger i farstun i Lundbergs hus, att syssla med Skånska Correspondenten. Vare sig att han i detta blad yttrat något förklenande om studenterna i allmänhet eller några af dem särskildt, låter jag vara osagdt. En natt intränga emellertid flere studenter in till honom, och för att undgå misshandling måste han i blotta skjortan ge sig ut genom fönstret af sin sofkammare, som vette åt gården, och i denna gömma sig.

Otterström hade sinne för ornithologie, och i hans yttre rum var en rätt artig samling uppstoppade foglar förvarade i skåp med glasdörrar.

Lundberg var en mycket hederlig och rättskaffens man. Försigtig om någon kom och ville låna penningar af honom. Hörde då för det mesta dåligt. Men ej så om det ej gick i boktryckeriet som det skulle. Han dog 1869 och efterlemnade en god förmögenhet.

L. hade en bror, Olof, som var student och ganska skicklig jägare. En jägarförening af någre unge män i staden, deribland

garfvefactor Wahlgrens äldste son, hade denne O. Lundberg till dess ordförande. Såsom ett emblem af denna värdighet brukade han en grön sammetsmössa, på hvars kulle bilden af en örn med utbredda vingar var i silke broderad. Detta utmärkelsetecken bar han stundom långt efter sedan denna förening var upplöst.

En glad och oförarglig själ och med ej just dåligt hufvud passade han likväl ej för studerkammaren. För vistandet i skog och mark så mycket mer. Fick också en forsters syssla på en af kronans domäner uppåt landet, och der var han på sin plats. Han hade den ovanan att vid fråga om någon frånvarande person ej så sällan tillägga denne, på skämt naturligtvis, namnet bof. Fick därför af sina kamrater stundom detta epithet.

En lustig tilldragelse i anledning häraf får jag kanske omtala. Den visar, huru litet ceremoniöst det för 40 år sedan eller mer gick till i ett lag af studenter. En afton voro neml. några theol. studiosi, deribland en P. Jönsson, tillsammans i ett två af desse tillhörigt boningsrum i Lundgrenska gården uppe vid Fru Ohms. In kommer händelsevis Olof Lundberg.

P. J., af spefoglar vanligen kallad Pehr Prest för sitt utpreglade rustika så i utseende och dräkt som manérer, utropar då hänsynslöst: »Hurra för bofven!» O. L. yttrar då: »Hurra för Pehr Prest.» Betydligt underlägsen denne sednare i krafter hade L. säkerligen för denna hyllning fått en handgriplig tillrättavisning. Men en medlem af sällskapet, Philos. magister H. A., numera en mycket framstående och aktad kyrkoherde, tar Lundbergs parti, en brottning mellan H. A. och P. J. uppstår, hvarvid den sistnämnde, ehuru ganska grofbyggd och handfast, kastas öfverända i den bäddade sängen, att det står herrliga till. Skamflat reser han sig upp, och att han helsas af de närvarande kamraterne med ett ohejdadt skratt, faller af sig sjelf.

Denne Per Jönsson fick på grund af sin fattigdom under sista terminen af sin studenttid fri middagsmåltid hos Professor Ebbe Bring, sedermera biskop i Linköping. En dag, när det led mot slutet af denna termin, sporde professorskan sin man, om P. J. kunde komma igenom i prestexamen. På professorsorns yttrade förmodan, att det nog ginge för sig, inföll hon då: »För all del släpp honom fram, ty annars äter han, vid Gud, opp mig!» P. J. hade neml. utmärkt

appetit, och utan ringaste consideration för de andre bordsgästerne tömde han för det mesta, när fatet kom till honom, hela dess innehåll på sin tallrik.

Prof. Bring gaf honom vid ett tillfälle en sedel på 4 kr. 50 öre eller som det då kallades 3 riksdaler banko, för att dermed förskaffa sig en tid bortåt quällsvard också. När desse voro åtgångne, gaf han prof. helt enkelt notis härom, i det han middagsbordet högt utan någon vidare ingress säger: »Nu ä de slut med den treabankoen.» Han fick en ny. Brukade i början att blanda sig i bord-conversationen. Denna inblandning intresserar naturligtvis ej de närvarande. Fick därför en tydlig vink om att upphöra dermed.

Boktryckare Ludvig Decreaux, af fransk härkomst, var Directeur Berlings företrädare. Hade en descendent, den gamle lottförsäljaren Decreaux eller som han i vanligt tal kallades Dekro. Hvem af stadens äldre invånare minnes ej denne ambulatoriske allegorie af lyckan och dess nycker! I många år sågs denne man om hvardagarne flitigt vandra omkring ur det ena huset och i det andra, bärande ett stort knyte, ibland två, innehållande de pretiosa, på hvilka mången så gerna ville sätta fortunas benägenhet på prof. Detta lotteri, gemenligen benämndt lasatolleriet, innefattade 90, på sin höjd 100 nummer. Dragningen skedde stundom samtidigt med den i statens lotteri med dettas enkla utdrag, amb, tern och quatern, och hvars ombud i Lund samt kollektör rådmän Sjöström var, så långt jag kan minnas.

Decreaux, som äfven trampade orgorna i stadens domkyrka, var en lång, mager man, gick rak i ryggen som trots någon soldat i ledet, men var rätt upp och ned som en humlestång. Det var i anledning häraf, som mag. J. Löfmark en gång yttrade till några af sina bekanta: »Mina herrar, pjesen är så lång, att der gifves ej någon efterpjes.» Dekro omkom, efter hvad jag vill minnas, 1841 eller 42 under badning i den s. k. Torna höl, $\frac{1}{8}$ mil från Lund och belägen i ån mellan Höjebro och Kjellby. Denne jemte den s. k. Karetshölen i närheten af sistnämnde by stodo hos studenter och skolgossar mycket i estime såsom badställen, voro äfven af menige man mycket trafikerade, men hvori, synnerligast den sistberörde, mången dock tillsatt lifvet.

Torna höl har i förbigående nämndt sitt namn af några väldiga

hagtornsbuskar i dess närhet, med anor från den dunkla forntid, då dylika trån ingingo i våra förfäders religiösa kult. Sådane hagtornsbuskar funnos ännu i min tidigare ungdom der och hvar på ställen omkring Lund, mest vid gränsen der Torna härad viktager och hvilket troligen deraf fått sitt namn. De betraktades i allmänhet af allmogen med en slags vördnad. Det ansågs i folktron olycksbringande att våldföra sig på en gammal »torn», och jag hörde berättas, huru en bonde, som huggit omkull en dylik, derefter vardt sängliggande sjuk i flere dagar. Sådan makt har inbillningen.

En ännu under min ungdom gängse sägen bland allmogen i min hembygd visste att förtälja, hurusom i sistnämnde höl under slaget vid Lund 1676 flere af danskarnes kanonvagnar der gått förlorade; deraf namnet Karetshölen. Lemningar af desse vagnar, påstods det, skulle förr någongång när vattnet var mycket klart till och med kunnat skönjas. — Öfver denna höl, fordom liksom sjelfva ån betydligt större och djupare än i sednare tid, är en jernvägsbro byggd.

Åtskilliga byggnader vid Klostergatan ha hittills temligen fått vara i fred samt sådane de voro under mina skol-år. Den lilla en-våningsgården längst vesterut har dock fått maka åt sig för att lemna bättre utrymme åt den erforderliga öppna platsen framför banstationen m. m. Denne gård egdes i många år af en guldsmed Sjöbeck, hvilken köpt den af handlanden Stäck, som bodde der då han var perukmakare.

Åkermarken intill denna gård samt långsåt en del af Siemerska lyckan tillhörde en af de många husmän, som lyda under Klostergården och ännu i början af 1830-talet låg torpet quar der. Denna mark med sin invid stentäppet åt gatan varande sankt fördjupning, om vintern skolgossars favoritplats för skridskoåkning, samt hela den jordlycka söder om Klostergatan och hvaraf en del var prestens i Kloster köksträdgård, togos äfven i besittning af jernbanan. Största delen af sistnämnde jordlycka innehades äfvenledes af en under Klostergården lydande husman, och en sådan med namnet Per Jönsson, vanligen Buska Per Jönsson kallad för sin rikliga chevelure skuld, erindrar jag mig ända från min skoltid. Var en trogen granne till den af mig förut omtalte Bauer och en af de få, med hvilka denne man under sin sista lefnadsperiod egentligen så

att säga umgicks. Per Jönsson var förmögen, och det sades, att han under en sandhemtning vid Lomma funnit ett i land flutet skrin väl försedt med penningar. Torpet nedrefs 1858. För dessa jordar, som tillhörde Trollebergs säteri, tog egaren af detta, Excellens Wachtmeister, vederlag i stadens skjutsstallsjord.

Gården bredvid den Sjöbeckska uppbevarar åt mig mången glad hågkomst från min barndom. Såsom discipel i den derifrån

Klostergatans västligaste del med Santessons och Jöns Anderssons gårdar.
Efter fotografi från 1870-talet av B. A. Lindgren.

ej långt belägna Schönbeckska skolan bodde jag der. En Fredrik Krumlinde var då egaren. Inköptes sedan af Adalrik Santesson och derefter af stadsfiskal Adamsson. Den har med sin lilla ofvanvåning, bestående af två små rum, det ena åt gatan och det andra åt gården, fått bibehålla sig intill nu till det yttre oförändrad.

Nämnde Santesson, med titeln hofsekte, var en skicklig musiker och spelade länge första violinen på akademiska kapellet, hvars direktör Emanuel Wenster i många år var och fadern före honom.

Santessons fader, den bekante prosten Berndt Santesson, bodde på gamla dagar på venstra sidan i farstun i berörde gård. En man med energie, men ett oroligt hufvud. Processlysten slutade han med att bli afsatt från prestembetet. Var på sin tid anläggare och innehafvare af den rätt vackra och stora egendomen Bernstorp, en mil från Malmö. Blef i en process, hvori han angripit motpartens heder och ära, dömd att göra denne offentlig afbön. Det var vid detta tillfälle som han, efter af domaren erhållet lof att såsom ingress till afbönen få uppläsa en eller ett par psalmversar, framsade, vändande sig till sin motståndare samt de öfrige rätstens ledamöter, följande stroph ur gamla psalmboken: »Stora stutar i en ring Hafva sig om mig begifvit, Fete oxar allt rundtomkring De stå mig efter lifvet, Som lejon vred Gapa de med sin mun så bred.» — Att afbönen derigenom förlorade hela sin udd, behöfver knappt tilläggas. — Min far rådfrågade honom stundom i rättsangelägenheter.

Sonen Santesson, häröfvan omnämnd, hade två döttrar, täcka flickor med de vackraste former. Voro naturligtvis mycket efter sökte såväl härföre som den förmögenhet uppgående till 12 tunnor guld, en den tiden ansedd högst anseelig summa, de ärft efter föräldrarne. Jag kommer ihåg, huru firade de voro på de baler, som sommaren och hösten 1840 och 1841 gåfvos på den i Helgonabacken uppförde danssalon, af hvilka Afzelius (Afze) och Magister Löfmark voro de förnämste tillställarne.

Den rätt vackra trädbyggnad, som innefattade denna salong jemte toilettrum m. m., inköptes sedermera af bokhandlare Åberg, som lät uppsätta den vid den honom tillhöriga helsokälla i Lilla Råby. Det var denna källa, som gaf Mag. Cronholm anledning till hans för docenturen i chemie vårterminen 1840 utgifne specimen: *Analysis fontis mineralis in vicinitate Lundæ*.

S. förlorade lifvet genom ett benbrott, hvartill slog sig kallbrand. I sällskap en dag med några vänner kom han neml. på skämt att brottas med en handlande Sven Sjöberg, egare af sedermera Sjöströmska gården vid Lilla Torg. Fastnade dervid olyckligtvis med ena benet mellan ett par bjelkar i en timmerhög, som låg invid stengärdet på andra sidan gatan midtför Jöns Anderssons gård. Sjöberg, som ej anade följden, förde häftigt på, och benet

afbröts. S. lofvade den utmärkt skicklige läkaren Med. Adjuncten Schönbeck 4,000 Rd., om han kunde rädda honom, men förgäfvdes. Han och hans maka, född Flodin, med ett fördelaktigt yttre, hvilade på Klosters kyrkogård på södra sidan om kyrkan. De inom grafvens jerninhägnad varande höga lönnar ha i sednare tider blifvit nerhuggne. S. dog 1832.

Jöns Andersson, egare af den långa korsverksenvåningsgården bredvid Santessons, hade såsom fattig bonddräng från norra Skånes skogsbyggd kommit till Lund och fått tjenst. Etablerade sedermera i nämnde gård med en liten sammansparad penningesumma bryggeri och värdshusrörelse, hvilka båda i förra tider ofta hörde tillsammans och hvartill stadsafgifterne voro obetydliga.

Timmer- och murgesällerna hade der i många år sitt »herberge», hvarom ett på hakar å ändan af en blåmålad stång hängande skylt uppöfver värdshusdörren visste att förtälja. Jag minns ända från min första skoltid de å detta i bjärta färger framställde conterfejer af två män vederbörligen utstyrde i blå frackar, gula underkläder, stora halskrås och höga hattar samt å mittelfältet i förgyllning de de resp. yrkena tillhörige attributer s. s. yxa, såg, vinkel, vattenpass, murslef m. m.

Skyltar liksom detta, målade på en bortåt en aln i fyrkant varande tjock jernplåt och på sina hakar af blåsten satte i svängning, kunde med deras idkeliga gnisslande, isynnerhet nattetid, bringa en stackars hyresgäst, granne till ett dylikt, i förtviflan. Skomakare, glasmästare och handskmakare försummade sällan att förse sig med sådane »signaler», och de högskaftade stöflar med gula kragar samt röda eller hvita fruntimmersskor med snitt från Gustaf III:s dagar, framstälde in Lebensgrösse på de förstnämnde, kunde synas på långt håll.

Jöns Andersson idkade derjemte handel med trädvaror från skogsbygden s. s. bräder, läkten, ekestolpar och -löshult, pumpstockar, vigrakorgar, rissel etc., en den tiden ganska lönande affär. Denne förut så kraftfulle man råkade på äldre dagar genom ett fall skada ena höften och knäet, så att han sedan hade svårt för att gå, måste dervid begagna käpp och visade sig aldrig ute. Hade samlat en god förmögenhet, hvartill rörelsen i hans värdshus, i sednare tider gemenligen kallad »förderivet», hufvudsakligen bidragit.

Hans son, Thor Andersson, under sin ungdom fadrens medhjelpare i restaurationen, idkade sedermera samma näringsfång som denne uti en vid Klostergatan belägen gammal envåningsgård med hög stentrappa och väldiga jernledstänger, och hvarest nu Sparbankens hus ligger. Denne gård, å hvars trädgårdstomt han 1840 lät uppföra det der befintliga hotell, tillhörde, då jag var barn, en lagman Kreuger, fader till Doktorinnan Ljunggren. Inköptes efter hans död af Major Königsfeldt och såldes af honom till Thor Andersson, som i många år använde den på hörnet åt Storgatan till med staket inhägnade plats till timmerhandel.

Thor Andersson var en aktningvärd man. Hans artighet mot besökande förnekade sig aldrig. Samma ceremoniela bugning, samma förbindliga välkomsthelsing mot alla. Aldrig synnerligt noga rörande liquid för hvad som af en fattig gäst requirerades. Detta var kanske mest fallet, om en student serverade sig med något vid de i restaurationsrummen ständigt dukade frukostborden. En philol. kandidat Fribohrn (ursprungligen Friberg), han som sitt anspråkslösa yttre oakadt hade till valspråk att »med stolthet vinner man quinnohjertat», tog detta öfverseende gerna i anspråk. Med ett tidningsblad för ögonen, hvori han låtsade läsa, försynte han sig derunder tappert med smör, kött och ost, men då det var kinkigt att både se i bladet och derjemte följa knifvens rörelser, strök han stundom en god del af förstnämnde artikel på nedre delen af rockärmen.

Thor Andersson fick på gamla dagar en slags egarement d'esprit, så att han, om jag ej missminner mig, sattes under förmynderskap. En af hans döttrar var gift med den berömde tonsättaren Mag. O. Lindblad. Beviljades efter hans död af rikets ständer en pension. Den äldsta af dem först med handl. Elfman, men skiljd från honom ingick hon äktenskap med rådman Thomasson, numera stadens borgmästare.

Af stadens fyra tullhus ha de 3 ända in på sednare decennierne temligen förblifvit in statu quo. I det norra, beläget intill milstolpen och af hvilket ena hälften var en liten tvåvåningsbyggnad och den andra en envånings, bodde den gamle tullaren Möller. Min äldsta syster var såsom liten skolflicka inackorderad i hans

familj. Hade en son som var student och en annan anställd vid handeln.

Denne man hade i tjensten varit ganska närgången mot trafikerande och således, såsom för öfrigt de fleste af hans embetsbröder, ej väl af allmänheten liden. Råkade i anledning deraf en gång ut för ett äfventyr, hvori han nära på strukit med. En afton sent, när familjen redan gått till hvila och han skulle lägga sig, stannar neml. en slåde utanför bommen. Möller, som var i bara skjortan, kastar på sig en nattrock, sticker de blotta fötterne i ett par natttofflor och skyndar ut. Två för honom obekanta karlar voro i släden, och då M. lutar sig ner för att undersöka, om något deri var, för hvilket afgift skulle erläggas, trycker den ene af desse honom ner i åkdonet, den andre vänder i blinken hästarne om, och det bär uppåt »Stockholmsvägen» i raskaste traf. Ej förr än ett godt stycke hän mot Getinge släppes han af. I snön och den kalla vinternatten måste han nu, luftigt klädd som han var, anträda vandringsen till staden. Han låg en god tid hårdt sjuk efter denna ofrivilliga utflygt.

En tilldragelse af betydligt slägttycke med denna tror jag att jag får berätta. Rörums och Wemmerlöfs församlingar hade en lång tid in på början af århundradet en kyrkoherde Littorin, i vanligt tal Littrin. Ganska snål och hans hustru ej mindre. En dag hade åboerne i förstberörde by (i förbigående nämndt min mors födelseort) »skogat» för pastorn. Medan nu gubbarne om aftonen trakterades i prestgårdens stora stuga, gick pastorskan sjelf ut på gården för att undfägna hvarje af deras drängar med en snaps ur ett glas bland dem bekant för dess ringa innehåll. Det var en stjernklar och kall vinterquäll, slädföret präktigt. Hon står just och vill servera åt ett par drängar, då hon af den ene kastas nedskrufves i en släda, så att hon ej kan skrika, derpå slå sig begge genast ner deri, en på hvar sida om henne, och det bär ut genom den öppna porten i starkaste traf samt derefter ett par slag upp och ner för bygatan. Derunder quarhålls hon i ofvansagde obequäma ställning och med vissa onämnbare blottade delar ständigt riktade mot det isiga luftdraget. Vid återkomsten styra de in bland de andre åkdonen, hon släppes ut, i det en af drängarne säger till henne :»De ska du ha för de lilla glaset!» Hon kände emellertid,

ledsamt nog, ej dem som spelat henne detta grofva spratt, klädde som de voro i kapprockar med höga kragar och skinnmössor nedtryckte öfver det mesta af ansigtet. Kamraterne förrådde dem naturligtvis icke.

Litet grand om Littorin sjelf torde ehuru innebärande en digression, tillåtas mig. L. hade en präktig ko, på hvilken han följaktligen satte mycket värde. Hon bryter olyckligtvis en dag halsen af sig ute på betet. Ungefär samtidigt dör hans hustru. En bonde i församlingen kommer till honom och beklagar hans djupa förlust af en älskad och trogen maka. Ja, säger då L., deri har du rätt, det var visserligen en hård förlust, men ser du, i det han pekar på en stor kohud anbragt å en skakel liggande på ett par bjelkhufvud af en långa midtemot kammarfönstren, der hänger huden af min stora röda ko, det var väl värre. En söndag då han fick offer, lägger en torpare en kopparslant till honom på altaret. L. sneglar dit och observerar den ringa gåfvan. Halfhögt och vresigt utbrister han då: »Du gaf bra du, du gaf ej mer än två styfver.»

I det af mig förut omnämnde af acad. ritmäst. Andreas Arfvidsson utförde kopparstick med titel »Sandgatan i Lund» har han träffande återgifvit denna gata med hennes dåvarande originela, att ej säga pittoreska anstrykning. Och ej mindre staffaget, hvori professor Fremling promenerande vid orangeriträdgårdens mur utgör hufvudfiguren.

Denna gata hade långt in på 1830-talet ej fler än tvenne tvåvåningsbyggnader. Den ena försedd med en temligt hög trädtrapp utvändigt tillhörde med. doct. och stadskommministern Ljunggren och efter hans död skomakaremästaren Åkerlund. Den andra midtför jerngallerporten till Lundagård innehades af en klädesväfvare Gissler, som der hade sitt fabrik, men inköptes och apterades 1831 till säte för den första Acad. Föreningen, som invigdes efterhösten året derpå.

Den fyrkantiga jordlycka, hvars ena hörn upptogs af nämnde Föreningsbyggnad och innefattade hela den nuvarande »Tegnérplatsen» och mer, omgafs af ett stengärde, som rikt smyckadt med svalört hägnade odlingar af säd och grönsaker samt någon betemark, på hvilken några getter under den vackra årstiden vanligtvis underhöllas, hvilka härigenom åt det hela förlänade något ytter-

ligare rustikt. Åt öster begränsades denna jord af gatan framför prof. Cederschölds gård samt åt norr af uthusbyggnaderna till ofvan berörde Åkerlundska gården samt till ett par mindre hus i närheten af »Locus», denne med sine flere af studenter bebodde gafvelrum så bekanta byggnad, under mine förste student-år egd af en prestman Hervander.

Åt Sandgatan till blef i stengärdets ställe 1841 eller 1842 en allee af lindar anbragt, hvarvid Mag. Johan Löfmark, då acad. bok-

Sandgatan med Akademiska föreningen o. 1845.

Efter träsnitt på omslaget till »Akademiska föreningen i Lund». (Lund 1851.)

hållare, var plantator. Intill 1848 var ofvan berörde jordlycka, som efter hand blifvit försedd med vackra liguster- och hagtornshäckar samt en blomsterkulle i dess midt jemte sittsoffor och sandade gångar, en angenäm och mycket besökt promenadplats. En öppning gjord på stengärdet åt östra sidan underlättade passagen för publiken.

Vid norra ändan af Sandgatan var Med. Prof. Jacob Sönnbergs envåningsgård. S. var derjemte egare af flere mindre hus och lägenheter, som intogo platsen nedanom denna samt till tvärgatan ledande till Tomegap och dem han hyrde ut. Desse ha i sednare tider måst lemna rum åt diverse tvåvåningsbyggnader.

Öfverst vid Sandgatan egde S. bredvid sin gård en med stengärde åt gatan och vägen ofvanför inhägnad jord, den han vanligtvis under den vackrare årstiden nyttjade till bete åt sina fårkreatur.

S. var under många år läkare i mina föräldrars hus och omfattade dem med mycken vänskap. Var öländning till börd, temligt oansenlig till vext och habitus. Det tunna, blackfärgade håret, doldt under en grön saffianscachett, den uppstående något spetsiga näsan, de små grå, hvassa ögonen bakom brillerna förlänade hans figur någonting karakteristiskt. Hans vanliga dräkt, då han var hemvändigt, bestod för det mesta af ett par gulaktiga benkläder af kläde eller sämskadtt skinn nerstoppade i stöfvelskaften, hvit halsdukt samt kort, svart klädesrock. Hufvudbonaden den jag nämnt och som i fordna dar var mycket en vogue, behöll han nästan ständigt på i rummen också.

Var en lärd man och skicklig i sitt fack. Under lång tid lazarrettsläkare och director för Cliniska Institutet. Visste att sätta sig i respect så hos de unge läkarecandidaterna som hos sitt tjenstfolk.

Liksom de fleste af de så kallade tolf äldste professorerna och som hade »part i Kanick», d. v. s. Kanicksängarne, idkade han åkerbruk och hade en präktig ladugård. Korna af holländsk race voro de vackraste man ville se. Merinosfåren, af den då nyligen införda och omtyckta spanska racen, icke mindre. I den rymliga och komfortabla gården, der han bodde, gick det till såsom på en egendom på landet. De fleste hushållsartiklarne producerades af åkerbruket, och det som inköptes från torget var en obetydlighet. Allt hans lärft och blångarn spanns och vofs af hans pigor. Linet (hören) dertill, som vexte på hans mark, bereddades af dem. Bröte emot solen i stället för i en brytstuga, hvilket förra var dem ett besvärligt göra, men det half icke.

I yngre dagar roade han sig stundom med jagt och kunde då under sina besök hos mina föräldrar boende i Lommatrakten göra en och annan utflygt på gårdens egor, hvärvid dock merendels en vårvipa eller brockfogel utgjorde hela skörden. Färdades alltid i en liten gulmålad chaise dragen af en ståtlig häst, så stor att våra drängar derhemma sade på skämt, att man behöfde en liten stege för att komma upp på den. Hans store jagthund, hvit med bruna fläckar, var honom dervid alltid följaktig, och jag kommer i håg,

huru denne med ett visst aristokratiskt förakt såg ner på våra lurfviga bondhundar och hvilka å deras sida naturligtvis betraktade honom med oblida och hotande blickar.

S., ogift, var dock ganska svag för fruntimmer. Vid valet likväl ej just nogräknad. En quinna af arbetsklassen och temligt be-
dagad kunde stundom komma i åtnjutande af hans ynnest.

Ett år under hans rektorat föröfvade studenterna åtskilligt tumult. Vid ett sådant tidigt på våren beger han sig i dunklet om quällen ner på Lundagård och försöker under åberopande af sin värdighet att lugna och skingra den oroliga skaran. En studerande Selander, son af prosten Selander i Ystad, går då bort till honom och säger: »Är du rektor, nej, en eländig skomakare, vi ha en rektor, som heter Sönnerberg, skall du veta, det är en annan karl», och ger honom dervid en kraftig örfil. Han finner bäst i genast laga sig hem. Selander, en hurtig yngling med ett fördelaktigt yttre, blir naturligtvis relegerad in perpetuum, går derefter in vid Södra Skånska Infanteriet, der han inom kort tjänar sig upp till underlöjtnant.

För en grassatio nocturna blefvo några studenter uppkallade af Sönnerberg i förhör. Detta inledde han med frågan till en af dem, som under denna fått en knuta på pannan: Hvar har herrn fått den knutan? På pannan, herr rector, blef det lika naiva som oförskämnda svaret. S. afbröt förhöret så fort som möjligt.

S. hade en väl vårdad och med präktiga fruktträn försedd trädgård, åt hvilken flere vackra påfoglar, djur som han höll mycket af, förlänade ett ytterligare behag. Han dog på våren 1846 och hvilat på Closters kyrkogård.

Åt söder mynnade Sandgatan ut i den lilla Kraftskyrkogård, belagd med grafstenar, de fleste med i halfupphöjdt arbete pryddligt utförde allegoriske figurer jemte blomsterafbildningar samt inscriptioner, som förtäljde om en för längesedan hänsöfven generation. Ej utan ett visst vemod såg jag såsom yngling detta memento mori, vittne om en förgången och from tidsanda, profaneras och plånas ut.

Denna kyrkogård, soligt och lugnt belägen samt nära latin-skolan, besöktes ganska mycket under den blidare årstiden af skolgossar på deras fristunder.

En tre alnar hög, hvitkalkad mur, utgående från den af van

Dueren uppförde hvalfbåge vid domkyrkans chor, hägnade denna kyrkogård åt sydliga sidan och ryggmurarne till ett par af biskopsgårdens byggnader åt nordost och öster. På den förstnämnde, som vette åt bakgårdarne till pastorn och domkyrkoklockaren B. Norlins samt acad. pedellen Möllers lägenheter, var en lucka (dörr) och äfvenså der denne mur förenade sig med nämnde ryggmurar. Denna lucka gick in till en 9 à 10 alnar lång och 2 à 3 alnar bred gång, omgifven på ena sidan af ett stentäppe till berörde Norlins trädgård, beskuggadt af buskar och mindre trån. På andra sidan var ett högt plank, som hörde till biskop Faxes hönsgård.

Genom denna gång, som till och med om dagen var ganska skum, kom man till gatan framför stadens dåvarande förnämste hôtelet, der numera Consistorii ecclesiastici hus är beläget. Denna gång, gemenligen kallad Kyrkobrinken, var om quällarne vittne till ett och annat rendez-vous, och Tegnér skref ett litet skälmskt poem om ett dylikt, som biskop Faxe skulle der haft i yngre dagar.

Hôtelet jag nämnde, innehades under min skoltid af en John Malm, som sedan blef en förmögen landtbrukare och dog för en del år sedan i en hög ålder.

Förut hade en Lundsten deraf varit egare. Kallades gemenligen Quasta-Lundstenen. Försökte neml. en gång att göra affär i björkrisquastar. Inköpte fördenskull ett större partie sådane och for öfver till Köpenhamn för at der sälja dem, men misslyckades. Fick emellertid för denna spekulation berörde epithet.

L. var en farlig öfversittare och fann på flere grofva skälmsstycken. En liten tid brukade han, öfverhängd med ett par hvita, sammansyddda lakan, sent om quällarne spatsera omkring i staden på ett par mycket höga styltor och titta in i rummen i de öfre husvåningarne till stor förskräckelse för de innevarande personerne, icke mindre för de mötande. Blef slutligen för sine många odåd insatt på studenternes carcer, beläget bredvid fäktsalen i den gamla klosterbyggnaden i närheten af domkyrkan, och hängde sig der i dörrlåsen.

Lindberg, son till bryggaren på »Finkelborg slott», var deretter innehafvare. Sedermera Wengberg och sist Fredrik Krumlinde, »kungen i Preussen» kallad.

I våningen öfver restaurationslokalen var stadens förnämsta

danssalon. Der gåfvos äfven föreställningar af omkringresande trollkarlar, akrobater, förevisare af rundmålningar m. m. På slutet var salsgolfvet der ganska skröpligt liksom sjelfva huset. Jag

Med Södgederbörligt Tillstånd

gifvdes Fredagen den 19 April 1839

uti Dr Krumlindes Salong vid Krafts-Torget

En stor Representation,

med flera förändringar uti föra afdelningar, af följande innehåll:

Första Afdelningen:

Sällskapet utför flera fina Botiger, Salamortater och Contrapöds samt Dye-mider, åfven flera andra Konstler; och till underhållnad, som Komiker, med så möjlig lit apparattra det dröde Publikum.

Andra Afdelningen:

Underhållnad förestår en del Resansiva och Fysiska konstler m. m.

Tredje Afdelningen:

Utdansning utföres af Drott Dalmarf, med exercit, Balansering och omfådnad, samt ett uti horisontel hållning gunga m. m.

Fjerde Afdelningen:

Stråtdansning, som förmår att utföras af flera utaf Sällskapet, såvdt Angstraf som Bala.

Venst det den Resp. Publikum lofvast en glad afven, med den skriften, att skref in-gen åf hövost Fall minsta jemna Stöpsplatan, tager jag mig friheten att tillit nödvändigt-het: utstoda och bejda om ett sådant best.

Priserne äro: för äldre Personer 10 R. och för Barn under 12 år 5 R. Banco. Biljetter säljas i mitt Bogis hos Bergsgare Jacobson till R. 5, samt fören vid ingån-gen. Öfverens äppnas R. 6 och blifva för R. 7 a. m.

J. RIEGO.

Väst denna Representation gifvost.

1839 1839, 1839 ut Berling'ska Tidningen.

Affisch från en av J. Riegos föreställningar 1839.
Efter original i Lunds Landsarkiv.

kommer i håg, huru 1841 vid en af Riegos sällskap gifven stylte-dans en af danseurerna vid namn Sundmark körde den ena styltan tvert genom en golfbräda, lyckligtvis utan att skada sig. Att ett hjert-ligt skratt vid denna fatalité bröt ut bland publiken, faller af sig sjelf.

Denne Riego, in parenthesi sagdt fader till den firade sångerskan med detta tillnamn, visar en afton diverse tablåer samt transparenta namnchiffer. För att desse sednare skola taga sig ut lemnas spektatörerne i fullkomligt dunkel. Detta herrskar till och med under intervallerne vid hvarje föreställning. På läktaren står en hop studenter, sy-jungfrur och fina pigor packade om hvarandra. Att de lefnadsfriska, uppslupne ynglingarne finna situationen ytterligt pikant, behöfver knappt sägas. Många af de unga damer ej mindre.

Denna sal skulle äfven kunnat förtäljt om ett och annat våldsam uppträde, det Mormanska t. ex. En major Morman hade neml. föranstaltat en bal der. Till denna erhöil ej någon ofrälse tillträde. Subscriptionslistan fick endast upptaga adliga personer. Om quällen, när balen står i sin glans, höres plötsligt från platsen nedanför vilda och förfärliga rop: »Morman ut! Morman ut!» Man skyndar till fönstren och ser en samling af 200 à 300 studenter beväpnade med påkar, afbrutne läkten samt andre tillhyggen. Musiken tystnar, dansen afstannar, och en och annan dam är nära att svimma af förskräckelse. Morman ilar ner, och då han får höra orsaken till upphetsningen, yttrar han: »Om jag har gjort herrarne emot, så ber jag om förlåtelse.» »Du skall icke säga *om*, utan *som* jag har gjort herrarne emot, så ber jag om förlåtelse», ropade de då. Han måste foga sig efter denna rättelse, och studenterne aftågade. Af balen blef naturligtvis ingenting, och gästerne voro glada att så snart som möjligt komma hvar till sitt.

Vid ett annat baltillfälle på samma sal uppstod likaledes ruptur mellan patricier och plebejer. Urartade snart till ett vildt tumult, hvarvid borgmästare Bäckström, som sökte afstyra det, illa tilltygades och fick ett sabelhugg i ena kinden. En studerande Hård, som var gerningsmannen, måste rymma. När Excellens Wachtmeister på Trolleberg begaf sig hem från balen, sökte en del studenter att hejda den store öfvertäckte berlinervagn, hvori han åkte, för att få fatt i egaren. Men en af hans betjenter, en stark karl, afvärjde deras anfall, i det han stående bakpå vagnen slog omkring till höger och venster med en större brädända, under det kusken jagade fyrspannet åstad i starkaste traf. Att en sträng räfst företogs med dem, som deltagit i dessa excesser, och hvilken slutade med mången students relegation, är lätt begripligt.

Stadens theater var anbragt i en logebyggnad på norra sidan i hôtelets gård. Temligen anspråkslös. Uppöfver bänkraderne tedde sig husets bjelklag i all sin nakenhet. En och annan pojke, som lyckats smyga sig in utan att betala, klättrade då oförmärkt upp i detta bjelklag, och det tog sig eget ut att uppöfver sig se en sådan gynnare hängande med benen grensle öfver en af de nedre hanbjelkarne samt helt ogeneradt och gemytligt från denna improviserade plats betrakta spelets fortgång. Belysningen åstadkoms med oljelampor. Orkestern bestod för det mesta af medlemmar tillhörande academiska capellet, hvars directeur var, som jag förut omtalat, assessor Em. Wenster.

Det första skådespel jag bevistade, gafs af Djurströmska truppen. Denna trupp var den bästa vi då hade, och var med rätta mycket uppburen. Askenbom, Ljungdahl, Wahlberg, Mamsell Johanna Hoffman, Fruarne Bjur, Wallin och Blomquist samt dennas syster Mamsell Magito voro talanger, som kanske kunnat närma sig betydligt de mera framstående, Kongl. theatern nu har att bjuda på.

Såsom komiker var Askenbom, af mången jemförd med danskarnes Frydendahl, publikens favorit, t. ex. i Rochus Pumpnickel och Kronofogdarne eller Slotterölet. Icke mindre Ljungdahl i det seriösa, t. ex. Grafbruden eller Gustaf Adolph i München samt Trettio år af en spelares lefnad. Och Johanna Hoffman sedan! I Den lille matrosen, Gubben i bergsbygden, Målaren och modellerne, Pariserpojken, De båda Crispinerne, Peppar-Rosa eller marknaden i Frankfurt, Donaunymphen eller sjödrottningen, De löjlige mötena, Yelva eller den stumma ryskan, Studentputsen eller villebrådstjuvarne, Den resande studenten eller åskvädret, intog hon lika mycket genom sitt behagliga yttre som sitt naiva spel och älskliga individualité.

Djurström sjelf, efter berättelse philologiæ candidat, hette egentligen Strandberg, innan han blef skådespelare. Efter några års anställning vid Djurgårdstheatern öfvertog han theaterdirektör Lewenhagens rättigheter och bildade egen trupp. Var en man med fin bildning och lycklig öfversättare af så fransk som tysk theaterliteratur. »Dramatisk blomsterkrans», innehållande 4 delar och tryckt i Malmö 1830, jemte åtskillige sedan dess utkomna pjäser

s. s. Studentputsen eller villebrådstjuifvarne och Den resande studenten eller åskvädret, hvilka han införde på svenska scenen, bära derom vittne. Bland de af honom dels öfversatte, dels bearbetade vill jag här endast anföra några, som under min skoltid af omkringresande theatertrupper gåfvos med framgång: Förtalet, Nya garnisonen eller sju flickor i uniform, Quäkaren och dansösen, Sen er i spegeln, Det goda exemplet, Smekmånaden, Enfalden från landet samt de förut nämnde Yelva och Donaunymphen.

Såsom aktör, ehuru ganska skicklig, inlade han i sitt spel en viss pathos, ett fel som bland en del den tidens skådespelare var ej så litet en vogue, men hvilket efter hand hos nutidens blifvit förbytt i mer sanning och natur. På äldre dagar gifte han sig med Mamsell Johanna Hoffman, för hvilken han i flere år svärmat. Med första gifftet hade han en son, som var student, lika omtyckt för sitt fördelaktiga yttre som lediga och angenäma skick. Under en grassatione nocturna slog han, jag vet ej hvarför, in några fönsterutor i räntmästare Berlings gård och blef in perpetuum relegerad. Djurström dog i Calmar till följd af fallet nedför en trappa. Hans maka, som länge öfverlefde honom, slutade sin vandring för några år sedan i nämnde stad, der hon var bosatt. Var vid sin död 70 år gammal.

Efter Djurströmska truppens upplösning 1838 flyttade Mamsell Magito till Herr Sundberg, som äfven varit anställd vid berörde sällskap, men sedan satt sig ner i Skara såsom urmakare, hvilket yrke han i tidigare ungdom lärt. Med honom hade hon två barn. — På äldre dar har detta fruntimmer, förr så firadt och uppuret, uppträdt såsom sångerska på lägre restaurationslokaler i städerna, dervid åhörarne gifvit henne sin skärf på en tallrik, som bland dem cirkulerat.

Mamsell Magito, betydligt fet men täck, egde en sällspord mjuk, klangfull och fyllig sångorgan. I större sångpjeser och de konserter hon stundom gaf, kunde hon naturligtvis bäst lägga den i dagen. Uti »Slottet Montenero», t. ex. i den der förekommande vackra arian: »Ännu ej förtviflan mig fällt», var hon alltid viss på lifliga applåder. Hennes fader, af kon. Carl d. XIV hit införskrifven som fyrverkare, bodde i många år i Stockholm. Kallades »kogubben», emedan han höll kor och idkade mjölkförsäljning. Utom

nämnde dotter hade han en till gift med skådespelaren Blomquist samt en son, som var fyrverkare och derjemte akrobat.

Jag får kanske med några ord äfven omnämna Bolinder, som under många år tillhörde denna trupp. Han hade alltid de vid ett och annat skådespel förekommande knalleffecter, belysningen med bengaliska eldar vid diverse tablåer m. m. att besörja.

Han var bördig från Askersund. Fadren prest. Hade först varit militär, innan han egnade sig åt scenen. Såg rätt godt ut och sjöng bra. Sedan hans konstnärsbana slutat, flyttade han 1841 till Lund för att taga klockare- och skollärarexamen. Utan några medel var det för honom en svår uppgift att under denna tid kunna jemte en talrik familj slå sig igenom. Det fordrades också denne mans ovanliga energie för att lösa denna uppgift. Utan en och annan hjälpsändning från hans bror, tullförvaltare i Ystad, skulle han dock aldrig förmått genomgå de hårda pröfningar, fattigdomen gemenligen pålägger sine utkorade. Han var emellertid fyrverkare, han slipade rakknifvar, han tillverkade blanksvärta och afskref musiknoter. Hustrun, som vid truppen varit biljettförsäljerska, sydde skjortknappar dem hon sålde.

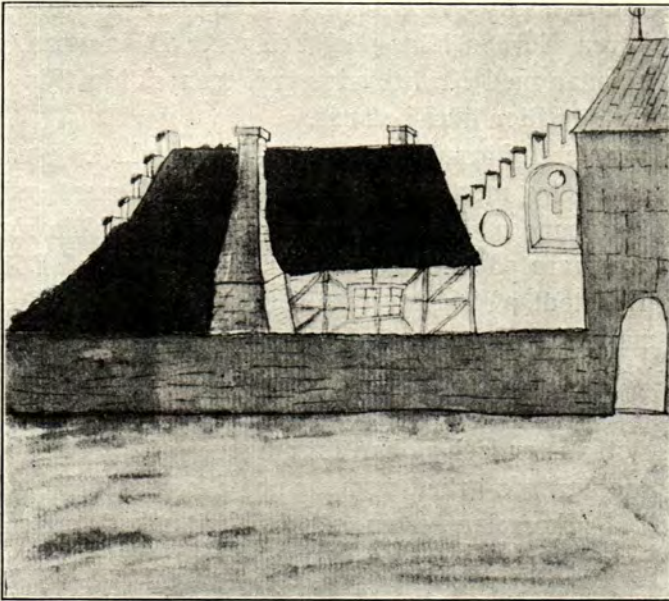
Hans goda lynne öfvergaf honom sällan, och medan slipmachinhjulet var i största verksamhet, genljudade det lilla boningsrummet af den ena theaterkupletten efter den andra. Sommarn 1844 var han vikarierande skollärare i Hjernerps by i närheten af Hallands ås och $\frac{1}{2}$ mil från Engelholm. Flyttningen dit en smula äfventyrlig. För att slippa den dyra skjutsen företog han resan på en större fiskebåt från Lomma till Skepparkroken, en vik nordväst om nämnde stad. Men kusten der är grund, och båten går ej till landningsplatsen. En af båtkarlarne får då vadande till midjan bära på sin rygg den ene efter den andre af passagerarne i land och till sist det lilla bohaget. Efterhösten året derpå erhöll han skollärare- och ej långt derefter klockaresysslan i Högestad. Dog 1881 några och sjutio år gammal.

Berggrenska theatersällskapet, en mycket framstående landsortstrupp, var ett bland de sista, som begagnade denna theater. Det var hösten 1841. Jag kommer ihåg, huru under en representation några studenter klättrat upp på en stege, den de rest från gatan mot brädgafveln af theaterhuset, och roade sig med

att med hög röst härma en af aktörerne, som på scenen framsade sin roll.

Af danska trupper var, om jag ej misminner mig, den Müllerska den sista, som der uppträdde. Det var sommaren 1838. På efterhösten samma år gåfvo några medlemmar af nämnde sällskap: Hougaard, Orlamundt och dennes fru, en skicklig aktris samt med ett intagande yttre, några gäströller der.

Den krökta gränd, fordom kallad Käppslängaregatan, som

Akademipedellen Möllers gård.

Efter akvarell från o. 1815 av J. G. Liljegren. (Kungl. Biblioteket.)

ledde till förrbemäldte hotell, hade på ena sidan flere hus och lägenheter, bland dessa den bekante »Holstagården», på slutet en slags barack för fattigt folk, hvilka i sednare tider lemnat plats för andra och bättre. Den gula envåningsgården tillhörig de gamle mamsellerna Jungbeck, kända för sina bakelser och karameller, får jag härvid icke glömma. Till ambulatorisk försäljare af desse bakelser och karameller var i sin tidigare ungdom den sedermera såsom nationspedell så omtyckte och värderade Danielsson en god tid anställd. Fick för sitt nit i förstnämnde befattning af studenterna namnet »frestaren», ett epithet lika oskyldigt menadt som temligen snart förgätet.

På andra sidan af sagde gränd och i svit med uthusen till handlanden Olssons och Wahlgrens gårdar samt intill fäktsalen, men betydligt längre inåt, låg en märklig, gammal, med grofva murar, trappgaflar och små i bly infattade fönsterrutor försedd byggnad. Till höger i farstun, till hvilken en hög stentrappa förde, bodde egaren, en akademipedell Möller, hvars döttrar voro mycket bekante hos mina föräldrar. En af dessa flickor blef gift med en prest i Södermanland, hvilket parti ansågs då ganska fint.

Bredvid detta hus, men långsåt gatan, var pastorn och domkyrkoklockaren Norlins lilla gård belägen. Båda voro, som jag berättat, grannar med Kraftskyrkogård, men skilde från den med en mur, hvarå en liten dörr befanns.

Till venster i farstun i ofvanberörde gamla byggnad bodde en löjtnant Gadding med familj. Sommartiden så snart »mötet» var slut, brukade denne man flere veckor igenom uppehålla sig hos åtskillige quarnegare på Löddeströmmen, t. ex. Böös på Böösmöllan, bröderne Hellstedt på Håstads mölla m. fl., och derunder sysselsätta sig med fiske på krok, för hvilket han var passionerad. Hade en till detta ändamål byggd liten eka, som han vid framkomsten till en quarn helt enkelt transporterade öfver det dervarande dämet in på flott vatten, och så bar det af igen.

Der merberörde gränd mynnar ut i Stortorget, låg på dennas ena hörn åt Skomakaregatan till en vitkalkad envåningsgård tillhörig stadens fiscal, Sandahl. Det mest utmärkande hos honom var kanske den respectabla utvext han hade på ena kinden.

Sandahl,
Fiscal,
Han reser till Räfteu,
Med knutan på käften.

sjöng i anledning häraf mer än en gatpojke på den tiden.

Jag var såsom en liten skolpilt mycket bekant med Sandahls äldste son och umgicks mycket i den beskedliga familjen.

I denna gård bodde M. Körner och hade sin lithographiska press 1833. Några häften af Nilssons »Illuminerade figurer till Skandinavisk fauna» trycktes och färglades der.

Ett litet tvåvåningshus bredvid tillhörde äfvenledes Sandahl, innehades derefter af hans enka och sist af hans yngste son, har

bibehållit sig intill en sednare tid oförändradt. I öfra etagen voro studentrum. Skalden Lilja bodde der 1835.

De fleste byggnader vid stadens stortorg, om hvilket professor Sjöborg en gång yttrade, att »har det begynnelse, så har det åtminstone ingen ända», höra nu mera till det Lund som passerat.

Den bedagade envånings rådstufvan med sina smårutige fönster och sin väldiga sidwärts uppgående stentrappa med dennas platta, släta och mer än alnsbreda stenskifvor, som utgjorde ytterkantens betäckning och neråt hvilka jag såsom gosse samt mina kamrater med mig så mången gång åkte kana, har för länge sedan måst dra sig undan för en ny och mer ändamålsenlig.

Uppåt Edelbergiska gården, nu helt ombyggd, låg den Scharffenbergiska med sina mörkgröna ytterdörrar, fönsterbågar och d:o luckor. På högra sidan i farstun bodde värden sjelf och hans äkta hälft. Mannen, som i sina dar varit sadelmakare, ådrog sig min uppmärksamhet för sin i messingsfärg stötande peruk och gumman för sin väldiga binnmössa. Redbart och förmöget folk för resten.

Till venster i farstun hade Rochius länge sin med fina komfortartiklar försedde butik, den enda i sitt slag i hela staden. Denne Rochius, italienare till börd, var en liten och kostlig figur med svällande »dubbla» läppar, öfver hvilka svenska språket, ehuru brutet, halkade ledigt såsom ärter. Var under många år intim vän i Stäckska huset.

Gubben Stäck, som i ungdomen varit perukmakare, blef sedermera köpman och en behållen man. På gamla dar så, om han ej såsom salig Beckman jemt vandrade mellan köket och källarsvalen, skred han åtminstone hvarje eftermiddag sommartiden mellan sitt hem och några små hus med trädgårdar, han egde i östra delen af staden, och hvarest han tog sig en väl behöflig siesta.

För Rochius gick det herunter på äldre dar, dock ej med hans fryntliga lynne. Stäckska och Gleerupska familjerna vårdade honom under denna sista period med omsorg såsom tillbörligt var, och förskaffade honom en bequämlig boningslokal hos en förmögen timmerman Billgren vid Klostergatan och hvarest han dog 1848.

Nils Peter Angelin, den sedan så bekante palæontologen, innehade 1833 och 1834 ett par rum i öfra våningen af Scharffenbergiska gården och hade i det ena sin antiquariska bokhandel, som

förut varit belägen i ett litet envåningshus uppåt Sandahlska gården och tillhörigt gubben Otterström.

En Schartau, anförvandt till prosten Henric Schartau, hade före Angelin idkat en sådan commers i Lundvallska gården vid Bredgatan, men för bedrägligt förhållande mot sina borgenärer måst fly till Amerika, en den tiden sällspord reträtt. Blef in contumaciam dömd att schavottera och hans namn måladt å ett tjockt bräde, hvilket fastspikades en afton på en hög påle, som upprestes vid rådstufvutrappan. Men morgonen derpå låg detta bräde sönderslaget på torget och en stor sten bredvid. Man trodde allmänt, att hans kusin fäktmästaren härvid varit framme. Något annat bräde blef emellertid ej uppsatt sedermera.

N. P. Angelin föddes i Lund 1805, der fadren Tuve Angelin var smed. Modren Brita Christina Risberg, syster till två smeder med detta tillnamn derstädes. Akademisk medborgare 1821. Egnade sig med förkärlek först åt botanik, synnerligast studiet af mossorna, med hvilka han var ganska förtrogen. Idkade i förbigående sagdt under de första åren af 1830-talet antiquarisk bokhandel för att kunna uppehålla sig.

Hågen för geologie och palæontologie lockade honom emellertid mer och mer, dessa vetenskaper som i hans tidigare ungdom endast räknade här i landet några få framstående idkare: Hisinger, Wahlenberg och Nilsson. För att nu på ort och ställe kunna studera de serskilde formationerne samt de i ett och annat af dessas lager förekommande mer och mindre artrika fornverldens organisationer, gjorde han trägna resor, mest till fots, ej allenast till alla de ställen inom vår provins, som i så fall äro märklige, t. ex. Fågelsång, Andrarum, Köpinge, Kåseberga, Glimminge, Ifö, Ignaberga, Balsberget, Kjugestrand, Oppmanna m. fl., utan äfven till de i rikets öfrige delar jemte Öland och Gottland. På dessa färder bringade han gemenligen genom klättrande och krypande i bergsskrefvor och klyftor inom kort en ganska god drägt på kneken. På turerna till flere af förstbemälde nejder var han ett par somrar eller mer åtföljd af den danske geologen professor Forchammer.

På Angelins uppmuntran och med den lilla reskassa han kunde åstadkomma, företog också en och annan skolyngling från Lund långväga vandringar för att samla petrificater, såsom till Ifö,

Ignaberga, Balsberg och Kjugestrand, bekante för deras terebratuliter (unomiter), ostraciter, plagiostomer, belemniter, arter af Pecten- och Podopsis-släkten, de interessante nummuliterne ej att för-gäta.

Bland desse resenärer vill jag endast nämna min ungdomsvän den sedan såsom naturhistoriker så fördelaktigt kände Aug. Malm, som under hans ledning gjorde de förste stegen inom ett område, der Angelin var såsom barn i huset.

Var under många år så att säga en martyr för sin vetenskap. Stred med behof och bekymmer, hvarvid likväl för det mesta hans goda lynne infann sig som medlare. Hade under mången period kanske blott försäljningen af petrificater till utlandets universiteter att tacka för sin existens. Var vid dessa redan känd som en skicklig vetenskapsman, under det han här hemma lefde obemärkt och fattig.

Mycket afhållen af kamrater. En angenäm öfverraskning bereddes honom den 17 dec. 1846, då han 25 år förut blifvit student. Den quicke Afzelius (Afze) kommer om aftonen sagde dag och bjuder honom på en enkel quällsvard å Akad. Föreningen. Bjudningen antogs naturligtvis. Komme till dörren af convictorium öppnas denna i hast af följeslagaren, hvarvid Angelin finner i det rikt upplysta rummet en stor mängd af sina vänner församlad, som skyn-dar till och lyckönskar honom. Följande versar författade af Afze-lius utdelades och afsjöngos då.

Här är ungdom — här i muntra ringen
 Hvilar glädjen ut den snabba vingen.
 Bland studenter trifs gudinnan väl;
 Det är pröfvadt folk, de ge ej vika —
 Skulle äfven hoppets löften svika,
 Glädjen aldrig sviker sina söner,
 Tager på sin höjd ett kort farväl.

Rodnande den hulda bland oss träder,
 Leende och ljuf i — bröllopskläder,
 Silfverbröllop hon och Angelin
 Ha i dag. De varit trogna makar!
 Än när lifvets januari skakar
 Drifvor ned i dina lockar, brudgum,
 Farnar du din brud med ynglingsmin.

När du spanade i grufvans schakter
 Eller vårens solbeglänsta trakter
 Eller vid din lampa och din bok
 Efter sanning, reda i naturen
 Satte du ej glädjen uti buren,
 Blef, som mången, ej — pedant. Studenten
 Var dig kär, du glada, visa tok.

Broder! dig till ära gnistrar bålen,
 Klingar sången, jublar glada skålen,
 Äldst, men också yngst bland oss du är.
 Ty det Unga ägnade du anden,
 Derför räcka vi dig tacksamt handen,
 Trycka din och trycka sen med glasen
 Jubel-Seniorn för oss alla kär.

En präktig sexa serverades derefter, och der fattades hvarken tal eller skålar.

År 1851 utgaf han sin *Palæontologia Suecica* och 1854 sin *Palæontologia Scandinavica*, i hvilka betydliga och högt äfven i utlandet uppskattade arbeten han nedlagt frukterna af mångåriga och trägna forskningar. Det system han i dessa uppställt, får jag ej glömma för dess reda och klarhet.

År 1857 kallades han till philos. doctor i Breslau. Nu först tyckte man sig här hemma, sedan genom denna utnämning det oeftergifliga hindret för hans befordran blifvit häfdt, böra göra något för den anspråkslöse och torftige studenten. Af academiens dåvarande Canzler Grefve G. A. Sparre utnämndes han samma år till docent i palæontologie vid Lunds universitet och 1860 till adjunkt i samma ämne.

Jemte adjunkt O. Torell ordnade han 1859 och 1860 naturhistoriska museets i Lund petrificatsamling samt höll derjemte föreläsningar i sin vetenskap. Förordnades 1864 till professor och intendent vid Riksmusei palæontologiska afdelning, till hvilken han sedan öfverlät sina rika och dyrbara samlingar. År 1877 utgaf han på skånska landthushållningsällskapetets bekostnad en geologisk öfversigtskarta öfver Skåne, sakrik och nogrann som man kunnat vänta. Året derefter utkom hans *Iconographia Crinoidearum in stratis Sueciæ siluricis fossilium*. (In fol. cum 29 tab.) Ett opus öfver de kanske mest interessante echinodermernes klass och pedicellernes ordning i den siluriska faunan hörande organismer, först

af en Guettard i medio af förra seklet uppmärksammade, och hvar-
öfver Angelin spridt en dager sådan, efter hvad jag vet, ingen före
honom.

Angelin var temligen liknöjd om sin yttre menniska, till och
med under den sednare lyckliga perioden af hans lif. Så i hans
dräkt som i hans boning, äfven sedan hans ekonomi var i god ställ-
ning, var nästan alltid någonting »hafsigt». Sådane obetydlighe-
ter tog han sig hvarken tid eller hade håg att tänka på. De lådor
och kuttingar fyllde med petrificater, som följde honom öfverallt
dit han flyttade, stodo uppstaplade så i corridoren som i rummet.
Var ej en »svale», utan blott en farstu att tillgå, såsom då han 1851
bodde i portrummet i den gamla Sjöbeckska gården, hvarest en af
mina akademikamrater, som innehade det före honom, tog sig ut
som en insekt i en hög och smal ask, voro de helt inhyste i sjelfva
kabinettet.

Ack, de utgjorde ju en del af honom sjelf, denne älsklige svär-
mare för naturen, kanske ej så mycket en sådan, hvori lifvet pul-
serar som fastmer den, hvilken sedan årtusenden slumrat i sin sar-
cophag!

I grannskapet af enkefru Edelbergs gård, sedermera doctor
Bruzeli, och vid början af Grönegatan bodde två bröder Dahlgren,
handskmakare till yrket, jemte deras tre systrar. Alla voro ogifta.
Fruentimmerna mycket fula och herrarne ej stort bättre. Den äldste
af bröderne kallades i allmänhet professor Dahlgren, emedan han i
sitt offentliga lif alltid framställde sig i en fin dräkt, någonting som
i den tiden med den då rådande vanliga enkelheten hos en handt-
verkare var temligen ovanligt.

Beskedliga menniskor, men ytterst talträngde. En bekant,
som händelsevis hos dem var på besök, måste ha godt tålamod för
att kunna afhöra det myckna pratet, som ej sällan af två å tre af
dem på en gång sattes i fart, så att den ene måste ofta tillsäga den
andre att tåga, medan han eller hon talade, och så vice versa. När
den äldste af bröderne, en temligen lång man med ej mindre långa
armar orerade, skedde detta för det mesta med betydliga gester,
så att man härvid gerna kom att tänka på en i verksamhet stadd
optisk telegraph.

På högra sidan i envåninggården, sedan inköpt och ombyggd

af chir. instrumentmakaren Rudelius, voro två ganska komfortabla studentrum samt ofvanpå ett gafvelrum. De nedre innehades gemenligen af mera framstående studenter. En och annan af desse gjorde stundom en »titt» in till familjen och hade då ett tusans »nojs» med de gamla jungfrurna.

Carl Rydén, hvilken såsom kyrkoherde i Småland dog för en del år sedan, bebodde länge nämnde nedanrum, liksom efter honom magister Liljeborg, sedermera professor i Upsala. Under den förres vistelse der voro jägarhorn, skjutgevär, jagtväskor å ena väggen i ytterrummet pryddigt upphängde.

Rydén, en kraftig gestalt, såg bra ut. Han jemte studeranden Törnebladh voro onekligen de starkaste bland 1835 års exercitanter i Lund. Edvard Berling var äfven en kraftig yngling, men stod dock för dem tillbaka. Rydén blef gift med en mamsell Bager, en täck flicka, syster till fru Fogelklou och dotter till landbrukare Bager i Råby.

Ehuru ofvannämnde handskmakare voro mästare och borgare samt i goda omständigheter, ansågo de det ej deras ära för när att efterhösten vid slagttidens slut vandra ut till byarne omkring staden och der köpa upp fårskinn. Ur ett medhafdt knyte med handskar, hvilka efter den bland allmogen då rådande smak voro rikt utstyrde med utsyningar i kulört silke (svicklar), slogo de dervid commers eller byte med bondquinnorne eller -döttrarne. Sådane excursioner fortforo gemenligen flere dagar å rad, hvarunder nätterne tillbragtes hos bönderne. Man kunde då få se de hederlige handskfabrikörerne komma efter en sådan utflygt i sin anletes svett masandes hvar och en af dem med ett försvarligt knippe fårskinn på ryggen på väg till hemmet.

Grönegatan gjorde i förra dagar skäl för namnet. En gammal bödkaremästare Andersson, i många år egare af en gård midt emot bröderne Dahlgrens, berättade mig, att i hans ungdom och ännu nära intill 1820-talet det vid sidorna af denna gata var en sådan yppig gräsvext, att husegarne der bredvid som hade kor, läto dem först om morgnarne gå en stund der i bet, innan de utsläppte dem på nummerjordarne. Sådane jordar hades för det mesta i bruk af egarne sjelfve.

På venstra sidan af denna gata ligga de s. k. Scharffenbergska

själabodarne. Namnet lånadt deraf att de tillhört den gamle sadelmakaren Scharffenberg, om hvilken jag förut talat. Hade sedan öfvergått till jernhandlare A. Ekberg, som genom gifte med en rik fru, enka efter en tenngjutare Wahlgren, var blifven i släkt med Scharffenberg. Berörde »själabodar» bestodo af en hel del små i svit med hvarandra byggde hus, med hvar sin lilla gårdsplats jemte öfriga bequämligheter.

I ett af desse hus bodde allt hvad jag kan minnas den gamle rådstufvuvaktmästaren Andersson. I ett annat vaktmästaren vid fysiska kabinettet (konstkammaren vanligtvis kallad), den bekante Hyberg. Han var en lång man, hade en temligen försvarlig, något krokig näsa och egde en förunderlig liflighet i minspel samt stor förmåga att härma andra personers uttal. I sjelfva hans utseende låg någonting ytterst komiskt, lika svårt att beskrifva som sällsynt. Ett och annat af hans många puts såsom bidrag till hans karakteristik vill jag omnämna.

Framlidne borgmästare Bäckström påminner honom om en skuld, för hvilken han häftade. »Skulle inte herr borgmästaren vilja ta harar för sin fordran», frågar H. B., som liksom så mången annan tyckte rätt godt om harkött och visste, att H. var en skicklig jägare, går villigt in på förslaget. En rund tid förgår, men inga harar höras af. En vacker dag träffar Bäckström Hyberg uppe i rådstufvuförstugan. »Nå, min kära Hyberg, hur går det med de der hararne jag skulle ha», säger B. »I bevars», svarar H. helt lugnt, »har inte herr borgmästaren fått fatt i några ännu? Vi ha ju kommit överens om att herr borgmästaren skulle sjelf ta dem. På Dahlby fälad ska vara godt om dem, har jag hört.» B. ser på honom helt förbluffad öfver hans oförskämda svar, men brister straxt derpå ut i ett hjertligt skratt och brydde sig ej vidare om sin fordran. Hur mången gång har väl ej sedermera detta »ta harar» blifvit användt, då gäldenären lurat fordringsegaren! Ett uttryck, som har Hyberg att tacka för sin tillvaro.

Då kapten v. Greiff, svärson till biskop Faxé, skulle 1825 resa till Sydamerika för att i Demerary taga de efter fadren ärfda plantager i besittning, ansågs då för tiden denna resa mycket märklig och landet såsom ett undrens land. Hyberg utsprider då det ryktet, att Greiff lät mot hög betalning köpa upp så många hundar han

kunde få, för att taga dem med till det främmande landet, som led kännbar brist på sådane djur. Följden blef nu den, att hvarje morgon en tid bortåt biskopens gård fick visit af bönder, som med all Gewalt ville ha sina hundar afyttrade, emedan de svårligen kunde tro, att de voro utsatte för ett skälmstycke. Slutligen dog detta rykte bort till stor huggnad för biskopens kusk och betjent, som af denna hundcommers ej hade så få förargelser.

År 1836 eller 1837, jag minns ej riktigt hvilket, taltes mycket om bland den lättrogna allmogen, att på ett och annat ställe i staden många pigor och drängar dödades och deras kött såldes till »hongtyrken» (hundturken). En handlande Jönsson vid Norretull miss-tänktes strängt för denna affär. Under denna period möter Hyberg en dag en bonddräng, som hade några marker smör att sälja. Dem köper jag, säger H., kom och följ med! Här bor jag, yttrar han i det han går upp för trappan till anatomisalen, då belägen i den gamla orangeribyggnaden, och hvarest för tillfället några unga läkarekandidater voro i färd med att sönderskära ett lik. Komna till dörren öppnar H. denna med hast, skuffar in drängen i rummet under utrop: »Här har ni en!» och gömmer sig. Vid åsynen af den sönderskurna människokroppen och männen med knifvar i de blodiga händerne uppger den arme smörförsäljaren ett skri af fasa, störtar ned för trappan och springer allt hvad tyget hålla kan. Men den som hade hjertligt roligt åt den stackars bonddrängen, hvilken redan trodde sig serverad åt den förskräcklige hundturken, det var Hyberg.

H. egde som jag nämndt en utmärkt förmåga att härma folk. En morgon stående i handl. Linskogs bod ser han egaren gå genom farstun bredvid och ner på gatan för att göra en promenad. H. tillsäger då genom den halföppna köksdörren hushållerskan att besörja om litet kycklingsstek till middagen. Hon, som ej tviflade på att det ju var husbonden sjelf, som mundtligen gaf ordern, efterkom den naturligtvis. »Nå», säger då frun vid middagsbordet, »nu har du ju fått kycklingsstek, min gubbe, som du begärt.» »Jag», säger då Linskog, »jag har icke begärt någon kycklingsstek, det är ett stort misstag.» »Aha, nu har säkert den skälmen Hyberg varit framme», tillägger han då leende.

När en gång prof. Ekelund vid en föreläsning bad honom

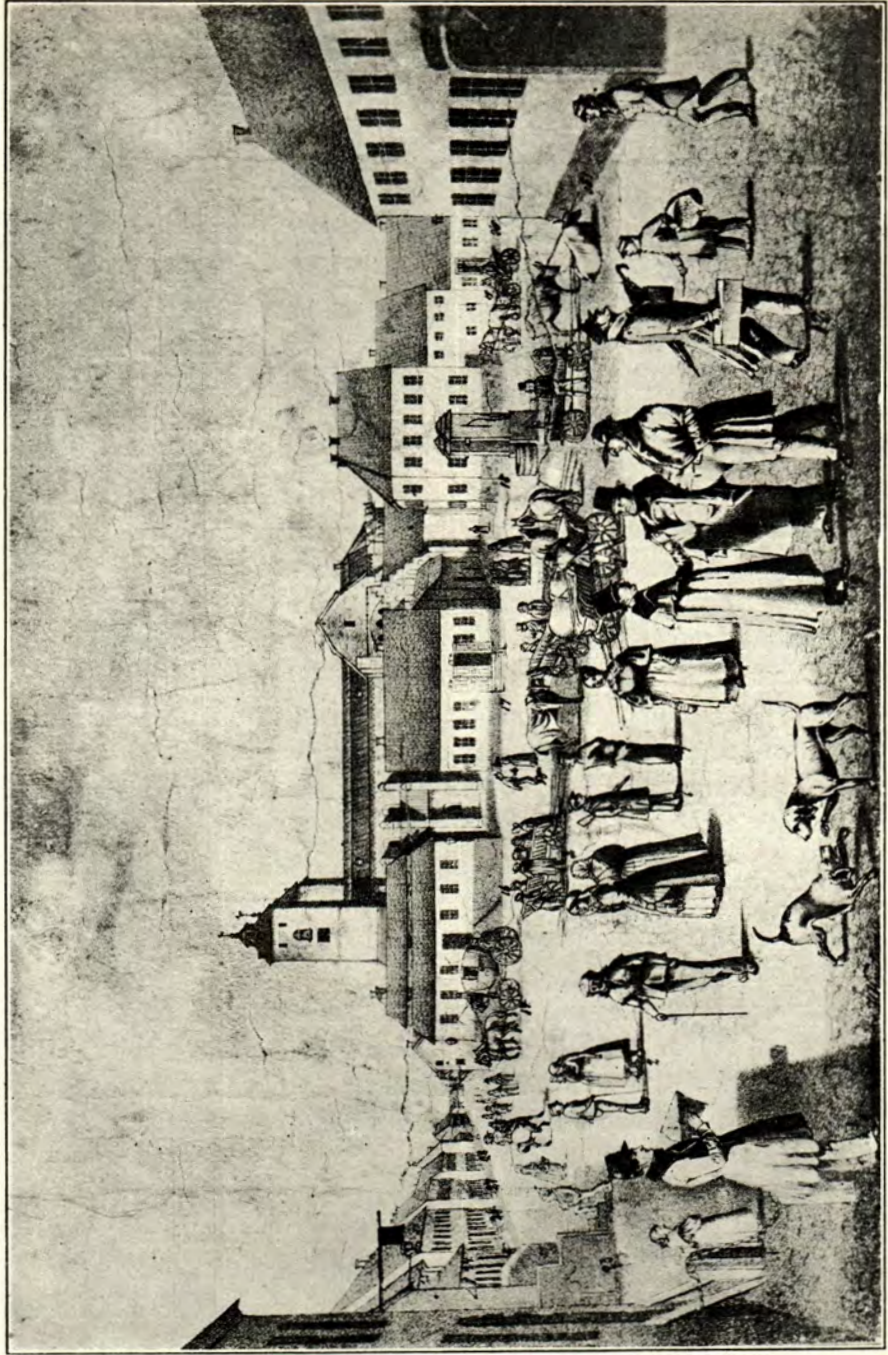
skynda sig med att nedtaga något föremål, som E. ville begagna, svarade H. på småländska: »Jag haur vell inga bockabain heller.» En allusion naturligtvis derpå att E. var från Småland, som i fornda dar ansågs vara getabockars förlofvade land. Att de stackars åhörarne hade ytterst svårt för att hålla sig för ett hjertligt skratt, är lätt begripligt.

Hyberg var musikalisk och utförde nätt dansmusik på s. k. panspipa, en slags flöjttravers, bestående af en mängd metallrör af tagande i längd samt förenade med hvarandra, och hvilket instrument, som fordrar ej så ringa öfning, nu mera hos oss är temligen sällsynt.

H. hade blott ett barn, en son Hampus, en mycket vacker pilt och som hade stora anlag för musik. Under ett kungligt besök i Lund, då endast 8 à 9 år gammal, slog han vid den för tillfället gifna janitcharmusik med sådan skicklighet och smak de vid dylik musik brukliga messingstallrikar, att det väckte Carl d. XIV:s synnerliga uppmärksamhet. Gossen fick af honom en dusör, blef genast inskrifven vid Infanterimusikkåren och erhöll en vacker uniform. Han dog endast tolf år gammal till följd af en bröstsjukdom, som han troligen ådragit sig under nattvaken på alla de dansnöjen, der fadren gaf musik och hvarvid den stackars gossen äfven måste tjenstgöra. Fadren sörjde honom djupt, och den hårda förlusten glömde han aldrig.

H. var i många år vaktmästare vid physiska kabinettet och dog 1841. Hans hustru, som länge öfverlefde honom, stod hos enfaldigt folk, isynnerhet fruntimmer, högt i ropet som sierska och var i denna egenskap mycket anlitad.

En Knutsson, elev hos Körner och sedermera ritmästare vid Helsingfors' universitet, utgaf om hösten 1830 en lithographie: »En torgdag i Lund», som bland annat med utmärkt humor och sanning framställde de förnämste personager, hvilka åt detta forum med sitt rörliga lif hvarje förmiddag förlänade en egen pregel. Denna lithographie är nu ytterst rar. Der syns i förgrunden Hyberg, inbegripen i samtal med stadens ende barber, Jacobsson. Till höger på taflan står i dörren till Edelbergs bod egarens bror Gustaf Edelberg, hvars försvarliga näsa var så bekant och som i så många år för denna butik utgjorde en skyldt så god som någon.

Stortorget i Lund 1830. Efter litografi av J. Knutsson.

Midtemot det hus der Hyberg bodde, på andra sidan gatan, ligger en gård med en på dess midt varande ofvanvåning. Vice häradshöfding Nilsson, den på sin tid så bekante advokaten, lät 1840 uppföra denna byggnad, till hvilken ett par små hus, som af honom inköptes, lemnade platsen. Men en natt samma sommar då denna uppförts och nära på blifven till det yttre färdig samt fönsterna insatte, slogos dessa samtligen in och så eftertryckligen, att rutornas trädfattningar mångenstädes undergingo samma öde. Någon af denne advokats många fiender hade naturligtvis härför varit mästare.

Året derpå inköptes denna gård med dertill hörande betydliga trädgård af professor J. W. Zetterstedt, som dittills och i många år bott i öfra våningen af gamla mamsell Lindskogs gård vid (S:t Petri kyrkogata). Jag hörde redan som skolgosse om 11 å 12 år då och då talas om denne entmolog. Vid samma tid begynte jag jemte några af mina kamrater att sticka upp insekter. Det var han, som hos oss väckte hågen härför. Men vi hade ledsamt nog ej några speciela arbeten för detta studium. Om vi än haft dylika, skulle vi säkerligen ej förstått att i ett sådant på latin (vetenskapsmannens då för tiden universalspråk) författadt arbete af t. ex. Latreille, Schönherr, Gyllenhaal m. fl. orientera oss och derefter bestämma naturföremålen. Namnen på dem voro derföre högst sällan rigtiga. Betydde dock föga: Insectsamlingen hufvudsak. Detta lockade någon gång till missaktning för egande rätten. Ett vackert exemplar af en *Hydrophilus piceus* tillegnade jag mig således en gång från en min kusin, som likväl var påpasslig nog att springande anamma den, då jag redan var på vagnen och ett stycke uppåt gatan.

Denna ifver svalnade emellertid snart, om ej hos mig så hos de andra, men den för att samla fogelägg icke. Denna var lätt att tillfredställa i en tid, då vår fogelfauna var rik och naturen mångenstädes okränkta samt i sjelfsvåldig yppighet lemnade den ett hägn, som en ökad populace, långt drifven kultur och oblidkelig härjning af skog och snår beröfvat den.

Zetterstedt var en ganska mångsidig naturforskare. Redan som gosse hade han sysselsatt sig med botanik och entomologie. Egnade sig sedan efterhand åt studiet af åtskillige andra naturhisto-

riens grenar. Docent i botanik 1810 samt botanices demonstrator och adjunkt ett par år derefter.

Hade ett förträffligt minne. På de botaniska föreläsningar, han höll i den s. k. stensalen i orangeribyggnaden, tog han aldrig fel om namnen på de utländska växter, som afhandlades och hvaraf de fleste först då under lectionerne framsattes. Föredraget torrt. Characteristikerne han framställde öfver föremålen korrekta, concisa men kantiga. Lärarnes föredrag den tiden voro i allmänhet sådana. Hans »Conspectus plantarum in horto botanico Universitatis Lundensis praecipue annis 1834—1837 obviarum» utgör på sätt och vis ett minne från ofvannämnde bot. demonstrationsbefattning.

År 1828 blef han academiae sekreterare, en syssla till hvilken han genom en många år förut aflagd juridisk examen ansågs berättigad. Ett hans opus öfver de till Lunds universitet stiftade stipendier daterar sig, om jag rätt minnes, från detta sekretariat. Hade dessförinnan flere gånger bestridt professionen så i naturhistoria som i botanik och practisk economie. Efter prof. Carl Ad. Agardhs utnämning 1835 till biskop i Carlstad tillträdde han dennes lärostol i botanik. Innehade den till 1853, då han blef prof. emeritus.

Entomologien var dock hans älsklingsstudium. Man erindre sig den store Linnés ord: *Insectae summae fuere meae deliciae*. Så med Zetterstedt. Af alla vetenskapsgrenar är den sistnämnda onekligen den mest omfattande. Det är ända från pojåkåren, som man får begynna detta studium. Skärf för skärf måste sedan troget samlas, om någon väg skall hinnas inom ett område, som snart sagt är utan gräns. Uti insecternes oragnisation har naturen visat sig störst såsom äfven uti artantalet gifmildast. Blott hvad vår insektafauna beträffar erfordras en mångårig flit och en glöd för ämnet för att med den, så torftig likväl mot en under en tropisk sol alstrad och närd, bli någorlunda hemmastadd. Huru invecklad är väl ej insecternes systematik i sectioner, legioner, centurioner, cohorter, ordningar, familjer, genera o. s. v. och huru subtila deras artdiagnoser, de fleste endast märkbara för ett beväpnadt menniskoöga, men för insectens skarpa blick så mycket mer.

Zetterstedts första entomologiska arbete var Orthoptera Sveciae (tr. 1821). Denna ordo, ehuru temligen fattig, hade dock dittills hos oss blifvit styfmoderligt behandlad. Ej under derföre, om

han vid bestämmandet af arträttigheten hos åtskillige Acridier var tvehågs, detta så mycket hellre då inom detta genus, nu mera för-
enadt med det af honom särskildt uppstälde Gryllusslägtet, ej så få
varieteter förekomma.

År 1821 företog han sin bekanta resa genom Sveriges och
Norges Lappmarker, dessa trakter med deras vilda och storslagna
natur och hvilka då för tiden i allmänhet ansågos för en terra in-
cognita. Hans året derpå utgifna beskrifning öfver denna på många
fatiger rika färd väckte naturligtvis en välförtjent uppmärksamhet
och lästes mycket. I denna resa, belönt med Vetenskapsacademi-
ens guldmedaille, upprullar han den ena nätta och tilltalande taflan
efter den andra öfver folklif och natur, och de teckningar han upp-
drar öfver det hjertliga emottagande han och hans reskamrat rönte
i mången familjekrets samt de små festligheter, för hvilka de der
voro föremål, förläna den ett ökad värde.

Denna resebeskrifning gaf emellertid anledning till en osämja
mellan Zetterstedt och prof. S. Nilsson, som fortfor i många år.
Denna blef först, om jag ej missminner mig, genom mag. B. Cron-
holm bilagd vid ett tillfälligt sammanträffande af desse tre män hos
prof. Brunius. I ofvannämnde »resa» rättar neml. Zetterstedt åtskilliga af prof. Nilsson i hans Ornithologia svecica gjorda misstag.
Uti sin 1824 på svenska utgifna och tillökta upplaga af denna fogel-
bok vederlägger N. ej allenast alla dessa rättelser, utan behandlar
dertill med hård hand flere af Z. i berörde »resa» begångne fel.

Det kan ej frångås, att såsom zoolog i ordet vidsträcktare
mening stod N. framför Z., och hans rättelser äro således fullt be-
fogade. Men Zetterstedts branche var egentligen entomologie, och
hans förtjenster om denna vetenskap äro så stora, att de fullkomligt
öfverskyla de irringar och öfverdrifter, till hvilka han i oftabe-
mälde resebeskrifning gjort sig skyldig. Det är helt annat, lär Z.
en gång, i anledning af denna spänning mellan honom och N., i ett
sällskap ha yttrat, att genom diagnoser bestämma insecter till sys-
tematik och arter än mäta räfsvarsar med tumstock.

År 1842, då Z. var nära 40 år gammal, utkom första tomen
af hans *Diptera Scandinaviæ disposita et descripta*. Sista eller
fjortonde tomen 1860. I detta omfattande arbete, det yppersta i
sitt slag, vi ega och hvori mången dipterart jemte lokalnotis till för-

fattaren öfverlemnad af åtskilliga entomologer, bland andra Dahlbom, Stenhammar, Wahlberg, Zeller, Staeger, Léon Dufour m. fl. finnes upptagen, har han byggt sig en minnesvård, kär för hvarje naturens vän, men detta ännu mer för den, som gjort denna insektordning till sitt älsklingsstudium. Nästan hvarje tom är dedicerad till någon viss framstående vetenskapsman. Att han dervid ej glömt en af nutidens störste dipterologer, Prof. Loen, faller af sig sjelf. Alla prototyperne till de beskrefne insekterne, i utmärkt vackra och solida skåp förvarade, har han skänkt till entomologiska afdelningen af academiens naturhistoriska museum.

Z. hade, i förbigående sagdt, en ganska nätt samling uppstopade och i glasskåp förvarade inhemska foglar, som, derest jag ej tar fel, tillhört prof. Fallén, denne utmärkte dipterolog, af hvars stora erfarenhet Z. hemtat så mycket och hvars umgänge han ej mindre har att tacka för den värma för vetenskapen, hvilken framdeles ställde honom på den höga punkt, han såsom författare inom denna intog.

En nästan till njugghet gränsande sparsamhet i hushållningen rådde länge i hans hem. I många år hade han blott en piga. Hon skulle vara mer än »omnia tria», neml. matlagerska, städerska, tvätterska, uppapperska samt elda i rummen. Mer än årstjenster kommo således nästan aldrig i fråga, och de fordringar han i tidningsannonser framställde vid de så ofta uppkomna vacanserne på en sådan tjenarinnas qualité, gjorde det mången gång svårt för honom att få denna plats tillsatt, oaktadt den ganska rundliga lönen. Under en stor del af hans sednare lefnadsperiod hade han likväl hushållerska derjemte, hans visthus var bättre försedt, och den svåra uppgiften att t. ex. af en pott söt mjölk taga kaffebrädd samt dertill bereda ölost åt tre personer eller af en kalfframfijerding för flere måltider tillaga omvexlande rätter kom ej mer i fråga.

Sysselsättning var för denne man ett oeftergifligt behof. Om vinteraftnarna, när han var trött af studierna, satte han sig att sprita ärter och bönor, som vexte i hans stora och väl skötte trädgård. Mången naturhistorisk resa, utom förutnämnda, hade Z. gjort, så till rikets nedre provinser, der i en och annan tre å fyra somrar tillbragtes, jemte Öland och Gottland, som äfven till Östergöthland,

Nerike och Vermeland, dervid, som han säger, »comitante amicissimo B. F. Fries, ornithologiae et entomologiae eximie dedito».

Denne Bengt Fredrik Fries, en mycket framstående zoolog, var först jurist, hängaf sig derefter åt studiet af naturvetenskaperna och medicin, blef philos. magister, docens i anatomi och efter att hafva förestått naturhistoriska professionen utnämnd till intendent vid Riksmusei zoologiska afdelning. Entomologie, åt hvilken han från sin tidigare ungdom egnat sig, ichtyologie samt den lägre hafsfaunan voro hans hufvudfack.

Efter denne forskares till kännbar förlust för vetenskapen inträffade död 1839 tillträdde året derpå om sommaren hans befattning af adjunkten vid Lunds universitet C. J. Sundevall, en ornitholog som få. Ett festligt afskedskalas var aftonen före hans afresa anordnad hos biskop Faxé.

Jag hade så när glömt tala om Zetterstedts andra resa till Lappmarken 1832, och hvaröfver den interessanta skildringen året efter utkom. Denna resa bekostades till största delen af ett bolag, bildadt af tio aktieegare, deribland Schönherr, Boheman, Fåhrens, Excellens Trolle Wachmeister, Grefve Bonde samt af Riksmuseum. Skörden, 22,000 insekter, delades i lika lotter mellan nämnde aktieegare samt Z. sjelf. *Insecta Lapponica*, ett rikhaltigt arbete, utgör så att säga en frukt af denna färd.

Dåvarande docenten i naturhistoria Anders Gustaf Dahlbom, under nära tre decennier Zetterstedts dagliga umgänge, var honom derunder följaktig. Han var liksom Z. bördig från Östergöthland, född 1806, blef phil. magister 1829 och hist. nat. docent året efter. *Monographia Chrysidum Sueciae* befordrade honom till denna docentur. Detta specimen var en förelöpare till en vacker serie förtjenstfulla så större arbeten t. ex. *Hymenoptera Europæa præcipue borealia* (med col. pl.) som äfven monographier öfver serskilda genera och species inom steklarnes artrika och svårutredda ordning. En 1835 af honom utgifven bok om svenska insecternas nytta och skada i hushållningen är ett populärt opus, som på sin tid var ganska omtyckt.

Som ej någon serskild lärareplats i entomologie vid academien var anordnad, anmälde han sig 1845 såsom sökande till den efter Magnus Wilhelm von Düben lediga adjunctur i zoologie, men

tillbakasattes. Vid föredragning inför consistorium af denna hans ansökan lär prof. Sven Nilsson ha yttrat, att han ej kände till de högre djuren. Prof Hill svarade då, spetsigt nog, att när han blefve adjunkt under prof. Nilsson, lärde han nog att känna dem.

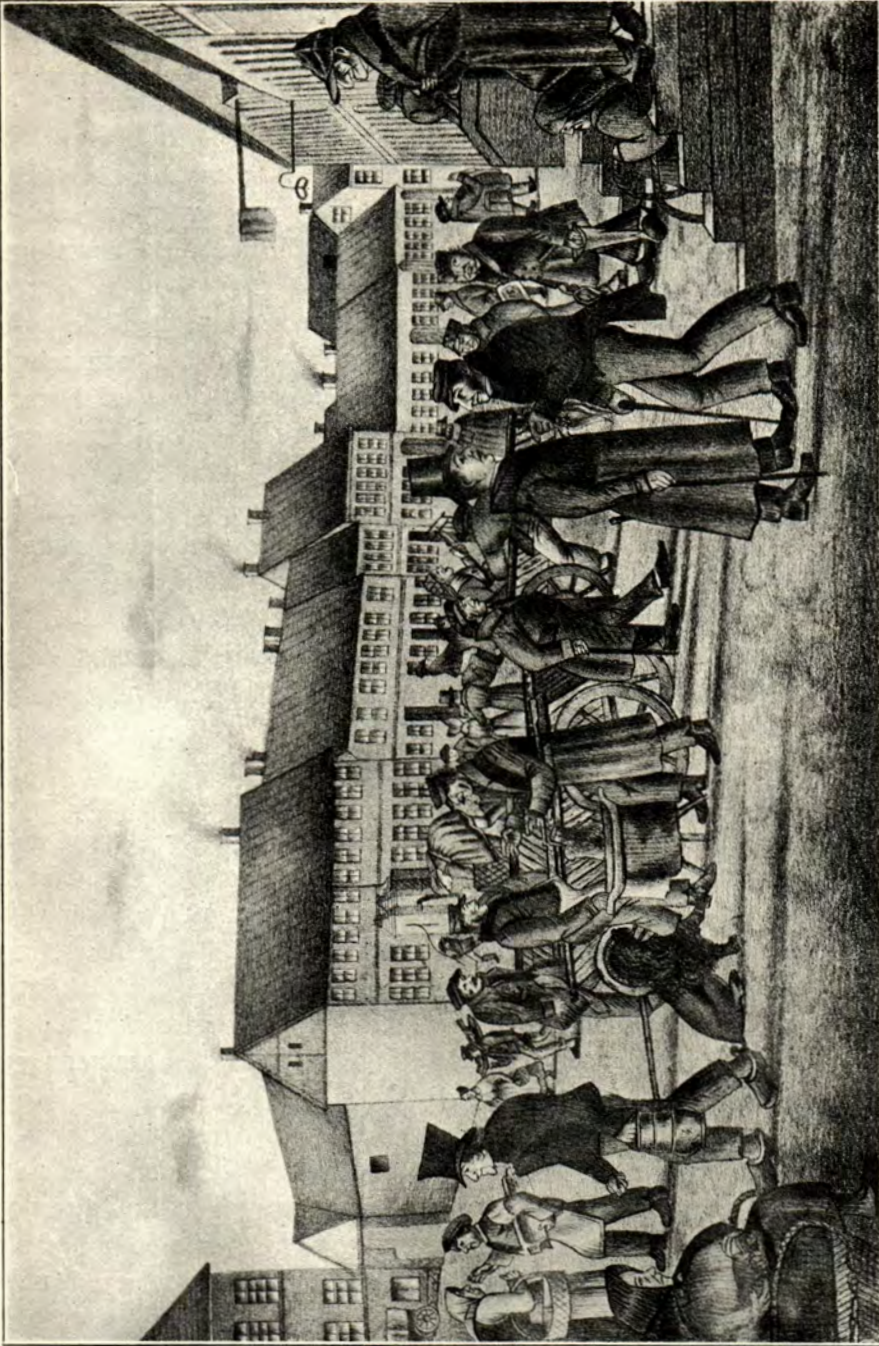
Under sitt vistande i Paris 1856—57 författade han »Zoologiska studier afhandlande djurrikets naturliga familjer» med latinsk och svensk text och col. pl. Utnämndes samtidigt till professor i entomologie. Men denna professur vid en institution, som endast har Zetterstedts liberalité att tacka för sin tillvaro, kan ej gerna underhålla en innehafvare som eger familj. Z. visade då Dahlbom en frikostighet lika sällspord som hedrande. Han omfattade den med faderlig ömhet, och hans hem var så godt som dennas. Dahlbom blef d. 3 maj 1859, såsom Z. säger, *præmatura morte abreptus*. Hans maka, dotter af en handlande i Stralsund, öfverlefde honom blott några år.

Hans äldsta dotter, en ganska täck flicka, gift med dåvarande comministern vid Klosters och Nöbbelöfs församlingar, Hägglund, dog helt ung. Den ene af sönerne är en bevandrad entomolog. Ej underligt, då han i Zetterstedts hus ej endast åtnjöt öm omvårdnad utan äfven undervisning i en vetenskap, som der hade sitt sanctuarium. En annan af dem är en ganska skicklig paysagist.

D., ytterst ren till seder och character, tillhörde under hela sednare skedet af sitt lif det religiösa samfund, för hvilket prosten Cedergren var dess fötters lykta. I sällskap med kyrkoinspektör Brink, auditör Larsson och dåvarande skoladjuncten Wåhlin vandrade han troget hvarje söndag till Klosterkyrkan för att der styrka sig af den visserligen något kärfvä, men sunda och närande själa-spis, hvarmed nämnde Cedergren, i hvilken Nohrborgs ande tycktes ha öfvergått, undfägnade sine åhörare.

Zetterstedt dog d. 23 dec. 1874 och hvilar bredvid vännen Dahlbom på Klosters kyrkogård, denna nekropol till hvilken inflyttat så mången oförtruten arbetare i ljusets och vetenskapens tjänst.

Hörn om hörn med Sandahlska gården, som jag förut omtalat, låg ett litet, i synnerhet vid marknadstillfällen trafikeradt värdshus kalladt »Trallen». Från detta sträckte sig så ner åt Stortorget som åt Skomakaregatan åtskillige mindre byggnader, som måste 1836

En torgdag i Lund o. 1830. Efter litografi av J. Knutsson.

lemna plats åt stadshuset samt den öppna nästan fyrkantiga platsen framföre detta. Grunden till detta hus befanns sumpig, hvadan ett betydligt rostverk af stora och nyfällde boketrän anbringades såsom underlag för grundvalen.

Den förste restauratör på nämnde hotell var en f. d. fältväbel Erlandsson, hvars hustru såsom enka egde i många år en envåningsgård vid Skomakaregatan och der hon höll mat till afhemtning åt studenter.

Bredvid urmakare Tysells hus i närheten af merberörde hotell hade en skomakare Lundquist sin fastighet, en liten oansenlig byggnad med en ofvanvåning å dennas midt, innehållande två högst anspråkslösa studentrum, som inbringade hvarje 8 kronor i hyra om terminen.

Till venster i nedre farstun bodde länge en temligen gammal man, Retzius, anförvandt till hist. nat. professorn med detta namn, och hade der sitt antiquariat, en samling till ej liten del defecte arbeten, troligen quarlefvor af ett större bibliotek. Denne antiquar, en någorlunda liten figur, from och anspråkslös samt, hvad jag minnes, vanligen klädd i en fotsid gul rock af s. k. kalmuck, var mycket glad för sina luntor, och det frestade ej så sällan på honom, när han måste afyttra någre af dem.

På högra sidan i sagde farstu bodde värden sjelf, allmänt känd under namnet »Mäster Ulltrå» för de ej sällan skrala sömmarne i hans fabrikater.

Midt för på andra sidan gatan hade i en liten nätt envåningsbyggnad under de fleste af de sednare åren på 1830- och långt in på 1840-talet en fru Schelander sitt af studenter så fördelaktigt kända och mycket besökta conditori jemte café. Hennes man, Carl Schelander, med ett ganska fördelaktigt yttre, men benägenhet för starka drycker, dog i sina bästa år af delirium på lazarettet.

Under alla åren på 1820-talet innehade målare Sven Bremberg denna lägenhet jemte den lilla tvåvåningsbyggnaden inne på gården och hvars öfra etage innehöll studentrum. Bland dessas innehafvare kommer jag så väl ihåg stadens dåvarande ende tyske språkmästare Bauch, en väldig tobaksrökare, jovialisk och pratsam samt försedd med den så många af hans landsmän egna typen af en försvarlig krökt näsa. Stackars Bauch! Det gick herunter för

honom på gamla dagar, och han måste söka en asyl i stadens fattighus.

En större tvåvåningsgård bredvid egdes af en snickare Sven Otterström, hvars bror Jacob Otterström gaf anledning till det bekanta Otterströmska slagsmålet. En magistratsförordning förbjöd neml. tobaksrökning på öppen gata. En student möter händelsevis en dag den sistnämnde rökande tobak ur en sjöskumspipa. Gjord uppmärksam på sagde förbud, ger han studenten ett slag på örat och utfar dertill i ytterst grofva uttryck om studentcorpsen.

Om quällen samla sig emellertid kanske bortåt ett par hundra studenter eller mer framför Otterströms gård och fordra upprättelse för den lidna skymfen. Men en väldig hop af stadens gesäller, lär-gossar och drängar, som tagit partie af Otterström, ha redan infunnit sig, och ett vildt slagsmål uppstår, som fortfar till dagens inbrott. Till och med skjutgevär begagnades af studenterna, och en hel del hagel fanns om morgonen sittande i en bureau i yttre rummet af den, såsom jag nämt, uppåt den Otterströmska belägna gård, der Bremberg bodde.

Otterström lät en af sina lärpojkar från en gjord öppning på taket nerkasta takpannor och murstenar på studenterna, som med få undantag i den trånga gatan kunde undvika dessa farliga projektiler. Lefradt blod fanns också om morgonen i riklig mängd mellan gatstenarna.

En kopparslagare Söderström, undersätsig och robust, gick i striden väldeliga fram, men hade nära fått sin bane af en väldig knölpåk, hvarpå var inskuret ordet »Klöfskalle» och bredvid hvilken han nära valplatsen mot morgonen fanns liggande. Egaren till vapnet och utdelaren af det döfvande slaget, en student, hade naturligtvis måst lemna det i sticket.

Prof. Anders Lindfors, en man liksom hans bröder utrustad med betydlig kroppsstyrka, lade denna i dagen vid detta tillfälle i försöket att skingra studenterna, men lyckades häri ej synnerligt.

En theol. studiosus Douzette erhöll, ehuru ej bland combattanterne, då han skulle gå hem, ett slag af en stör för munnen, så att de fleste framtänderna gingo förlorade. Denna förlust försvårade mycket hans uttal, och blifven prest profvade han flere gånger förgäfves, innan han lyckades få pastorat.

Jacob Otterström, med det honom dädanefters gifna tillnamnet »stridens röda hane», flyttade sedan till Malmö. Efter många års förlopp återvände han till Lund, der han dog.

Under min skoltid begagnades General Clairfeldts gård vid Södergatan, förut tillhörig Acad. Räntmästaren Cronsjoe till representationer gifne af lindansar- och konstberidaretrupper.

De förste i denne genre jag såg, voro Petolettis och Fureaus. Åtskillige medlemmar af dessa sällskap voro utmärkte, i synnerhet som lindansare. Här finnas kopparstick, ehuru numera sällsynte, som föreställa Petoletti på linan. Fureau sjelf, elev af den ända sedan början af förra seklet bekanta Franconis skola i Paris, var den skickligaste i den vägen jag sett. Under ett af hans uppehåll i utlandet dog hans hustru. I sorg häröfver beröfvade han sig en liten tid efter denna förlust lifvet med ett pistolskott och det på sjelfva linan, på hvilken han med sin dans roade publiken.

I slutet af 1820-talet började den gamla Lundbladiska gården vid Skomakaregatan att användas till dylika förevisningar. Denne gård, jemte den dertill hörande vidlyftiga trädgård tillhoppa intagande ett helt stort stadsquarterm, var fordom som man vet ett dominicanerkloster och kallas i gamla skrifter *Insula Dominicanarum*.

Den förnämsta delen af denne trädgård och tätt beväxt med gamla fruktträn var neml. omgifven af en bred och djup vattengraf, och öfver denna ledde från gårdsidan en vindbrygga. Denna vattengraf sträckte sig åt Skomakaregatan till nästan upp till den trädallée, som från gatan ledde upp till gården, och åt södra sidan sköljde den foten af sjelfva klostertornet. År 1841 blef hela den på nämnde sida och utan om vattengrafven varande trädgård till torg och staketet deromkring borttaget.

Man hade kort förut umgåtts med planen att förvandla den i närheten af gamla botaniska trädgården vid Storgatan belägne gamla kyrkogård, som jag förut omnämmt, till marknadstorg, hufvudsakligast för försäljning af boskaps kreatur. Men den gamle och rike färgaren Borg hade föräldrar och förfäder, som hvilade der. Af en aktningssvärd pietet för deras minne ville han förekomma den profanation, med hvilken detta rum hotades, och inköpte således och skänkte åt staden ofvannämnde trädgård, som omändrades till det nuvarande Oxtorget.

Denna gård tillhörde och beboddes i min barndom af en rådmann Beckman, som köpt den efter prof. Joh. Lundblad. Derefter öfvergick den till prof. E. Bring. Af Bring tillhandlade sig baron Bennet den 1836.

Denne man, gemenligen kallad Don Ranudo, hade förut varit

Med KONGL. MAJ:TS

Allerhöfdeste Tillstånd

gifver Herr GAUTIER från Stockholm, med sin trupp, bestående af
Konstridare, Lindansare, Pantomister, Trampolinspringare och Fyrverkare, m. m.
i dag Måndag den 15 April 1833, på Heres begäran, uti Hr Prof. Brings gård

En Stor Brillant Föreställning.

Första Afdelningen:

Ridbansning med och utan Balanserriktning:
Julla Rosa dansar en pas d'Amour, Hr Carl Gautier en Anglaise, Mameil Louise Gautier en Polonoise; Hr
Gautier, som Grottesque-Accrobate, skall utföra flera svåra dansor samt skåtar med en dans med korgar vid fötterna.

Andra Afdelningen:

De Egyptiska Pyramiderna eller Simons styrka,
som utföres af Hr Gautier med familj.

Tredje Afdelningen:

Regrimes med Den Akademiska voligen på 30 minuter; Ella Rosa utföres flere attituder, Hr Carl Gautier skall utföra **Den Akademiska Långspansningen** eller **Acrob. Gaudier** skall visa en gy-jumövning som aldrig utföras öfver Sverige; Hr Carl Gautier skall utföra le sans de metamorphose; Mameil Antoinette Gautier skall, utan sadel, föresvåra ställiga Romerska ställningar; Hr Alexander Gautier skall som komiker roa resp. Publicum och illustrera till slut voligera med bundna händer och fötter. Hr Dewis skall, på begäran, utföra Den Engelska Jockeyen.

T I L L K U N N I T

Den flygande Pyramiden.
som utföres af sju personer på tvänne hästar.

Placerna äro: Premier 21 sk., Second 12 sk., Banco.
Biljetter säljas i Herr Gautiers Logi hos Byggaren Niberg vid Naregatan samt vid ingången till Skadestaden.
Reprogrationerna börjas kl. 6 precis 4 o. m. Darrarna öppnas kl. 4.

Avertissement.

Äfven vinnas Den Lilla Svettstämman, 55 år gammal, 28 ton högt; jemte flere sällsynta Fuglar och flera mekaniska Konster,
hos Byggaren Jacobson kl. 6 och 9 eftermiddagen; priserna 16 och 8 sk. Banco personerna; dessa fuglar äro också till sale.

* Anmärkningar angående senaste upplagans Reprogrammen till påföljande dag.

År 1833. Tryckt uti Heltögrenska Skaptryckeriet.

Affisch från en av Gauthiers föreställningar 1833.
Efter original i Lunds Landsarkiv.

egare af ett stort herresäte i provinsen. Men det hade gått bakut för honom, och han måste lemna detta för att bli gårdsegare i Lund och taga det mesta till sin hushållning af hyrorne för studentrummen i gårdens sidobyggnad samt afkastningen af nummerjorden.

Han bibehöll dock i sina later den fordna högheten. Man

konstskicklighet framställde. Dessa märklige oljemålningar datera sig säkerligen från början af förra århundradet, då prof. Döbeln innehade denna gård.

Sedan Clairfeldtska gården blef inköpt till elementarläroverket och för öfrigt flere år innan, gåfvo såsom nämndt är alla de till staden kommande konstberidare- och akrobatsällskaper sina föreställningar på förstberörde gård. Den var rymlig, blott till en liten del stensatt och hade goda stallar för hästarne. Pojkar kunde der svårligen få plankbillet.

A propos plankbillet, se här en händelse, som tilldrog sig vid en af Fureaus trupp gifven representation å sagde Cronsjoeska gård. En ung man hade vid detta tillfälle på en bakväg smugit sig upp på taket af ett temligt högt afträdeshus, skiljdt från gårdsplanen medelst ett plank. Helt gemytligt betraktar han derifrån spelets fortgång, då en af ryttarne riktar åt honom ett slag med sin långa ridpiska. Han ryggar tillbaka, men faller dervid olyckligtvis ner och sjunker nästan till midjan i den upplösta orenligheten nedanför. Man tänke sig publikens skratt vid detta hans missöde och den via dolorosa han måste, eskorterad af en stor skara gatpojkar, tillryggalägga till hemmet.

Den första trupp jag såg på Bennetska gården var den Gauthierska. Det var sommaren 1833. Didier Gauthier sjelf, som i sin ungdom lär varit anställd vid Fureaus sällskap, var en utmärkt lindansare. Ehuru vid ofvannämnde tid 56 år gammal och betydligt fet, utvecklade han under sina præstationer en lätthet, smidighet och styrka, som väckte förvåning. Besökte sedermera Lund 1835, 1837 och 1842. Hans trupp räknade isynnerhet under de två siste åren utmärkte medlemmar såsom Mancini, Devis, Pietro Bono, elever från Franconis circus, Kallendyck samt förnämst såsom skicklige ryttare hans båda äldre söner Carl och Alexander. Den sistnämnde med sitt bleka, fina och interessanta ansigte var damernas favorit, ej minst i hufvudstaden. Någon ståtligare och vackrare figur än Carl G. kunde man svårligen tänka sig. Dessa båda erhöilo, efter hvad jag hörde, sedermera engagement såsom stallmästare, den ene vid kejsrerliga slottet i Petersburg och den andre vid det kungliga i Paris.

Gauthier bibehöll till en hög ålder en sällspord vigeur. Ännu

vid 70 år kunde han under en representation i Lund 1859 från trampolinen slå sina saltomortaler hardt nära lika lätt som en akrobat på 20 år. Hade många barn. Bland dessa en dotter Therese, gift med konstberidaren Stella, var en skicklig ryttarinna. Har på äldre dagar gästtat åtskilliga städer såsom lärarinna i dans. Hennes son en mycket framstående violinist. Elev vid en konstberidaretrupp skadade han sig vid ett fall från hästen och måste lemna denna bana. Drottning Sophie tog då vård om honom och lät lära honom musik. För en del år sedan anställd som orchesteranförare vid ett ambulatoriskt theatersällskap, pantsatte han i Köpenhamn den violin (en Cremonesare), han fått af nämnde drottning och kostat 800 kr. Några personer i Malmö försökte utlösa den, men förgäfvades. Sednast har han rest omkring i Sydamerika och gifvit konserter. En annan Gauthiers dotter var förmäld med Pietro Bono, som blef för några år tillbaka mördad uppe i Norrland. Hans yngste son Louis har under många år varit menageriegare. Didier Gauthier, seniorn bland alla konstberidare och circusdirektörer, dog i Gefle d. 18 Juni 1872. Han var född i Frankrike 1776. Ett par år före sin död var han under ett besök i Malmö inbjuden till och deltog i en å Frimurarelogen arrangerad middag för ledamöter af denna orden.

Prof. Flormans gård intog förut platsen, der den långa tvåvånings byggnad, af studenter kallad Malmrosiska kasernen, nu är belägen. Denne gård bestod utåt gatan af ett envånings- och ett tvåvåningshus, detta sednare gammalmodigt, försedt med smårutiga fenster samt med lägenheter, som högst sällan beboddes.

Efter prof. Flormans död 1840 tog i en af dessa på nedre botten stadens ende lack- och oblatfabrikör, Björkelund, jemte familj sin bopæl. Äldste sonen, betydligt skavank och allmänt känd under namnet Lackmos, var under många år en outtröttlig ambulatorisk försäljare af dylika fabrikater.

Prof. Arvid Henrik Florman, skicklig läkare, utmärkt anatom, i comparativt hänseende icke minst. och veterinär, var under en lång tidsföljd en värdig ledamot af en facultet, som bland sina medlemmar en gång räknat en Munck af Rosenschöld, en Engelhart och Schönbeck. Ytterst from, människovänlig och förekommande kunde han in på sena ålderdomen låta sig väckas midt under natten

för att åt en besökande landtman skriva recept och lemna upplysningar vid behandlingen af dennes sjuka kreatur. Var en intim vän med den tvärsöfver gatan boende urmakare Adamsson, en flitig, rättskaffens och till hjertats egenskaper med honom harmonierande man. Denne Adamssons syster, gift med glasmästare Cronhamn, var fostermoder till den såsom musiker och tonsättare så bekante Cronhamn.

Malmros, egaren af berörde gård, hade förut i många år innehaft ett värdshus i närheten af gamla enkefru Edelbergs, sedermera doct. Bruzelii gård. Detta värdshus, så af allmoge som af stadens lägre populace mycket besökt, var stundom, isynnerhet vid marknadstillfällen, tummelplatsen för temligt våldsamma uppträden. Positivspelare, sådana ända från Lombardiet och Majland, egare af tittskåp och magiska laternor m. m. hade der mycket sin varelse och voro såsom barn i huset. Mat och dryck, logie och nattläger, detta sednare stundom på begäran reducerande sig helt enkelt till en på golvet i den om vintren frikostigt uppvärmda krogstugan utbredd långhalmskärfve med deröfver lagdt groft täcke, voro ytterst billiga och öfverstego högst sällan dylika gästers tillgångar.

Värden sjelf, en stilla och beskedlig man, förtjente emellertid på sin affär en ansenlig förmögenhet. Satte sig på gamla dar i ro på den ombyggda gården jag omtalat, och lefde hufvudsakligen på de betydliga hyrorne för dervarande många studentrum samt öfrige lägenheter.

Prof. Brags stora, till en betydlig del af stengärde inhägnade jordlycka, numera bebyggd, var intill 1840 och längre ett mellan-ting af trädgård och åkerfält. Prof. Brunius var den förste, som af denna inköpte platsen till sin nämnde år der uppförde gård. Han hade förut bott i prof. Dahls gård, sedermera prosten Cedergrens. Prof. Hill samt dåvarande docenten i orientalspråken Hampus Tullberg, hvars föreläsningar jag der vårterminen 1829 bevistade, voro samtidigt hyresgäster der.

Den till denne gård hörande vidlyftige, äfven denne till en stor del med stengärde försedde, trädgård hade redan under min skoltid en viss l'air rustique och som den behöll länge. Vilda tulpaner, snödroppar, våfferdagslök och blådrufvor hade der goda dagar. Men dessa förstlingar af en vår tidigt vaken och vänlig och

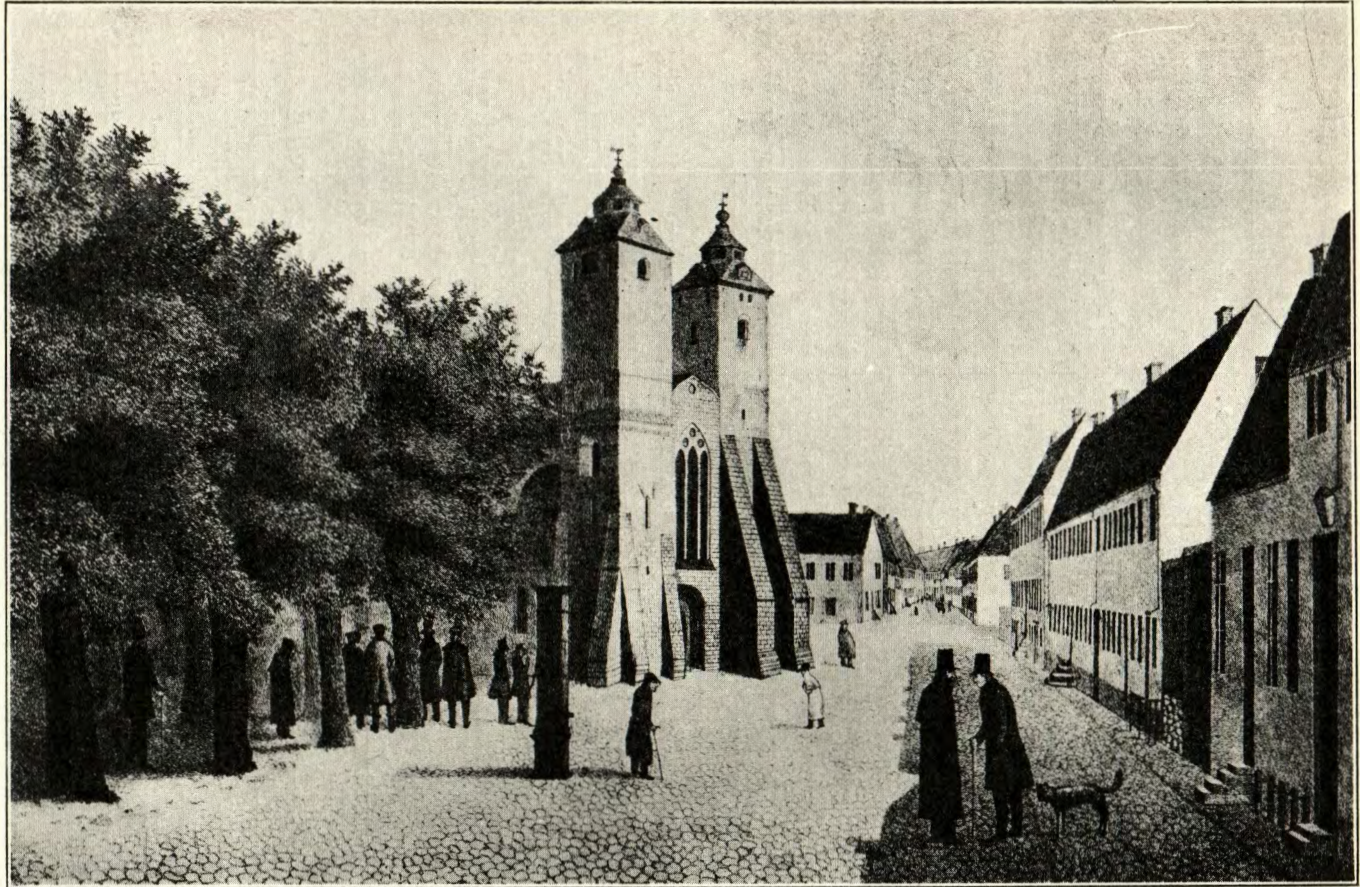
ej såsom nu sen och trumpen, ha jemte de store och vackre valnöt-träden, desse med anor från prof. Fremlings tid, då han var egaren, om ej längre tillbaka, för länge sedan måst maka åt sig för »kulturen».

Det solida och i göthisk stil af prof. Brunius i förstberörde gård uppförde boningshus var temligen dyrt och väckte i början ej liten uppmärksamhet. På eftersommaren sagde år, då byggnaden var under tak, stanna en dag framför densamma Pehr Eric Gullander, sedermera kyrkoherde i Carlshamn, Herman Svedenborg, sedermera stadsläkare der, samt en baron T. J. v. Steyern. Desse tre herrar tillbragte en del af denna sommar i ett dolce far niente så mycket som möjligt, hvarvid studentrestaurationerne naturligtvis flitigt besöktes.

»Det är bra enfaldigt, tycker jag», säger då den länge Pehr Gullander, »att våga så mycket på en sådan byggnad». Brunius, som händelsevis dold bakom en mur i öfra våningen hör detta, stiger då fram och yttrar med sin grofva stämma: »Det är bättre att våga sina pengar på hus än lägga dem i värdshuset.» »Ja, det är sannt», svarar då P. G., »ty hade så ej förhållandet varit, så hade huset kunnat bli en våning till.»

Den gård vid Krafts torg, som episcopi scanenses i mer än halftannat sekel bebott, nedrefs 1840. Biskop Wilh. Faxé, i många år dess innehafvare och den siste af desse, hade dock 1835 derifrån afflyttat till den f. d. Lidbeckska gården vid Lilla Torg.

Ett par år efter hans bosättning der inträffade ett obehagligt upptråde. Hans fru, som från sina fönster hade utsigt till Lundagård, tyckte neml., att denna prospect något hindrades af muren, som åt berörde torg värnade denna traditionela och märkliga lund. Muren nedrefs. Den billiga förtrytelsen häröfver hos studenterna, som ej kunde lida den profanation, deras kära Lundagård derigenom vederfors, gaf sig tyvärr luft en quäll i en demonstration mot biskop Faxé, hvarvid en sten slungades in genom ett fönster till ett af hans boningsrum och sårade honom ej obetydligt i hufvudet. Hatet hos dem mot biskopinnan Faxé fortfor länge och yttrade sig vid åtskilliga tillfällen i högljudda, hårda och stundom plumpa uttryck om henne. På denna mur-rasering följde emellertid 1842 äfven den af Lundagårdsmuren åt Sandgatan till. Den härvid använda mur-

Lilla Torg i Lund efter rivningen av Lundagårdsmuren och de domkyrkan omgivande småhusen.
Efter litografi av C. G. N. Carleman.

bräckan sågades visserligen itu en natt af studenterne, men det halv icke.

Då en tredje våning på det gamla academiehuset 1838 uppfördes, blef en stor del af dervarande bibliothek inhyst i några förstnämnde biskopsgård tillhörige sidobyggnader och resten i Domkyrkans norra sidogång. Bland dessa byggnader erindrar jag mig en betydligt gammalmodig, med några smårutiga, snäfvva, högt upp på muren anbragte fönster, en smal ingångsdörr samt en uppöfver denna, en half alm eller mer från väggen utskjutande tornbyggnad med ett teml. högt, spetsigt tak af bly. Detta hus innehöll några kamrar, som säkerligen en gång varit bebodde af vid domkyrkan anstälde kannicker. Jag har efter minnet utfört en teckning af denna byggnad, som så ofta ådrog sig min uppmärksamhet. I sjelfva hufvudbyggnaden voro i en sal väggarne beklädda med papper, hvarå i limfärg täcka landskapsvuer voro af den för sin skicklighet så bekante målaren Gernandt, broder till acad. trädgårdsmästaren, utförde. Vid lösrifningen blefvo, ledsamt nog, desse målningar förstörde.

Biskop Faxe var en from, human och lärd man. Flitig talare och panegyrist. Lifvad för fornforskning, deribland isynnerhet den som rör Skånes historia, har han häri utgifvit flere arbeten, t. ex. om Sodalitium Lundense, Privilegia Capituli Lundensis och Fornlemningar af Tycho Brahes Uranieborg på Hven. Hade en präktig samling böcker och ej mindre af i koppar stuckne samt i ramar infattade porträtter, föreställande vetenskapsmän och prelater i partie. Jag tror, att sistnämnde collection öfverlemnades till academiska bibliotheket jemte en paläotyp af Augustinus »De civitate Dei» samt, eget nog, ett exemplar af M. Ekdahls matrikel tr. 1832.

Biskopinnan Helena Faxe, född Billberg, var ett godhertadt fruntimmer, en utmärkt värdinna, men fallen för lyx. Faxeska huset var bekant för sin gästfrihet. Stiftets mera framstående prester kunde derom lemna vackra vitsord. Och de glada och angenäma aftoncirklar der, hvori ej så få academici deltogo och voro sjelfskrefne, upphörde ej förr än med bortgången af denna quinna, som med en bildad och fin conversation samt en älsklig individualité i öfrigt gaf åt dessa sammankomster en egen prägel. Man komme blott ihåg, hvad Esaias Tegnér skref i en henne tillhörig ny

minnesbok vid hans afresa till Wexiö, då han kom för att taga afsked.

I din minnesbok den första raden
Skrifver tacksamheten, som hon bör,
Ack! hon kunde fylla alla bladen
och ändå ha mer att tacka för.

Ty du var oss ömsom mor och syster,
husets ängel, sänd ur skyn åstad,
gladde mig, då jag var alltför dyster,
och förlät mig, då jag var för glad.

Ack! den glädjen är förbi omsider;
som en brusten luta är min själ,
kan ej klinga som i forna tider,
kan blott sucka ett farväl, farväl!

Biskop Faxe hade en enda son, Jacob, adjunkt i grekiska språket och förste amanuens vid Universitets-bibliotheket. Philos. magister vid 21 års ålder, hvarvid han innehade första hedersrummet. Tog straxt derefter juridisk examen och var en tid e. o. kanslist i ecclesiastikexpeditionen. Sedan han lemnat denna bana, ingick han som amanuens vid Acad. bibliotheket och bestred under flere terminer professionen så i moderna språken som i grekiska litteraturen. Denne unge man, vid hvilken Carolinska lärosätet med rätta fästade så stora förhoppningar, dog den 27 mars 1827 vid endast 31 års ålder.

Hans barndomsvän, hist. adjunkten Sven Hylander, hvars bana slutade två år före hans, var ett år yngre. Sent om någonsin kommer Lunds universitet att bland sina lärare räkna ynglingar för sina djupa kunskaper, sin flit, sin blygsamhet och sedliga vandel så allmänt aihållne och saknade som desse.

Några ord om Helgonabacken. Hur mången kär hågkomst från min skoltid är ej fästad vid den! Planteringen der är till största del besörjd af biskop N. Hesselén. En del af biskop Faxe. De store träden vid hufvudgångarne samt uppe vid ladufogdehuset voro der förut. En riklig mängd småfoglar, sylvier mest, gästade vår och höst denna park. Detta glada folk har skogshärjningen, ej mindre det ringa skydd, det allestädes åtnjuter, mer än decimerat. Dammarne der jemte de flere dylika i stadens omgifning, desse nu mera för det mesta fyllde eller igenvuxne, äro troligen från den

tid, då deras goda förråd på karp och rudor serverades i refectorierne i Lunds många kloster. Den vester om staden befintlige s. k. karpadammen har kanske tillhört denna aflägsna period.

Under Helenegården eller Helgonagården, denna fördelaktiga, till biskopens aflöning anslagne domain och till hvilken sagde park hör, lyder en hel del mindre hemman i Östra Torn eller Lagårdsmarken samt några i Råby.

År 1838 slogos ett par af förstbemäldte hemman ihop till en s. k. plattgård. Bönderne i Östra Torn, som förut endast till berörde domain utträttat hvad som bjudits och befallts, ålades nu att derjemte åtaga sig samma skyldighet mot den under anläggning varande gården. Derpå ville de ej ingå. Saken anhängiggjordes vid domstol, hvarvid en f. d. prestman M. Ekdahl var böndernes advocat. De blefvo dömda till vräkning.

En dag i slutet af mars 1840 infinna sig hos dem kronofogden Håkansson, ett par tre länsmän och ännu fler fjerdingsmän för att bringa utslaget i verkställighet. Det föll naturligtvis de stackars arrendatorerne svårt att lemna sina penater. Sålunda hände på mer än ett ställe, att de utdrifne invånarne, så fort kronobetjeningen aflägsnat sig, bröto upp de tillspikade dörrarne och sökte åter taga sina hem i besittning. Det var en strid pro aris et focis.

De utsläppte kreaturen sprungo vilsne omkring på åkrarne. Säden slogs ut på täcken utbredde på marken. Det hela utgjorde ett trist sceneri det der, och snö, som fallit natten förut, ökade effecten. En hop studenter, som begifvit sig ut till skådeplatsen, togo, som man kan förstå, öppet partie af bönderne och beredde lagens verkställare så många svårigheter i förrättningen som möjligt. Baron G. Gyllenkrook, som vid tillfället var dit utrest, sökte vid hemkomsten att hos biskopen utverka någon eftergift för de tredskande bönderne, men utan synnerlig framgång. Några fingo likväl åter tillträda sina hemman, andra icke.

Biskop Faxé, som den 22 sept. 1854, 87 år gammal, lemnade sin höga prelatur och det jordiska, var gift med Agneta Sophie Lindman och sedan med henne jag ofvan omtalat.

Följande verser, troget framställande bilden af den hädangångne, utdelades vid hans begrafning.

Vid
 Kyrkoherden i Fjellie, Flädie och Lomma
 Herr Biskop
 Wilhelm Faxes
 Begravnings-Akt
 Den 6 October 1854,
 af
 Dess Församlingar.

Bland de skaror, bland de många alla,
 Som i dag stå sörjande vid grafven,
 Sin, ack! sin dock honom närmast kalla
 Hjordarne, der han bar herdestafven.

Ej som Biskop blott bland oss han skred,
 Styrande det hela. Här tillika
 Till hvar hydda Christi ord han spred,
 Gick han kring att tjena och predika.

Lärosätets ypperste ej hade
 Fält bland oss att ryktets lagrar skära,
 Men i hjertats tysta jordmån lade
 Femtonårig flit all sannings lära.

Till det eldprof, som gör uppenbart,
 Att ej verk i Christo skola ramla,
 Dödens boningar förvara snart
 Hans lärjungar, redan vordne gamla.

Dock det unga släkte, han ej lärde,
 Men hvars väl stod alltid för hans sinne,
 Skall hans fadersvård, hans menskovärde
 Troget lemna åt en framtids minne.

Minnas skall det alltid honom, som
 Lefde länge, men för sig så föga,
 Minnas skall det hvarje blick, som kom
 Signande ur patriarkens öga.

Då desse versar såsom syns voro författade å hans församlingars vägnar, hemställde dåvarande præbende comministern i Lomma församling J. F. Härstedt till åborne der om beviljandet af ett honorar af 50 kr. eller kanske något mer till författaren af detta poem. Denna billiga hemställan föll dem väl ej synnerligt på läppen, men summan sammansköts emellertid.

Bilden af Anders Hylander är inväfd bland mina ungdomsmin-

nen. Jag är af denne religionslärare confirmerad. Såsom förste theol. professor innehade han Uppåkra och Flackarps præbendelägenhet. I sistnämnde församling var mitt barndomshem. Aldrig har jag hört någon prest med mera djup känsla tala om Frälsaren och hans dyra förtjenst än han. När han för sina nattvardsbarn afhandlade detta ämne, skymde mången gång tårar hans blick.

En liten af honom författad och nästan öfverallt hos hans församlingsbor hemmastadd bok, »Salighetens grund, medel och ordning», innesluter inom sin trånga ram hufvuddogmerne af en alfvarlig och sund christendom, så betydligt skild från våra dagars sjukliga godtköpsreligiosité, om ej från högre ort emanerad, dock å denne omhuldad.

Hylanders predikningar voro för det mesta långa. Sent på efterhösten, då det tidigt skymmer, måste, när han sjelf vid »sistmässan» i Flackarps kyrka någon gång predikade, ljus tändas i predikstolen. De då för tiden djupa och flerstädes ofarbara byvägarne hade det hemåtvändande långväga kyrkfolket att i dunklet tillryggalägga. Men dervid fäste han sig i sit nit icke. Innan han begynte, satte han sig först riktigt i ordning och skrufvade sidenkalotten på hufvudet till rätta. Något concept kom aldrig i fråga.

De studenter, som skulle taga den s. k. stora theologiska examen, hade hebraiska och symbolik att af honom tenteras uti. För deras räkning hade han på latin författat ett i frågor och svar indeladt compendium. Detta temligen dryga manuscript måste kunnas, om möjligt, obehindradt utantill.

Under terminerna tolkade han på sina föreläsningar någon af Gamla testamentets författare, på sednare åren Davids Psaltare. Genomgick dervid hebraiska språkets grammatik och uppskref med krita på en å väggen bredvid hans något från golvet höjda ländstol hängande svartmålad tafla det hufvudsakligaste af ordens böjningsformer och verbernes radices. Följde härvid för öfrigt en liten af honom författad grammatik, som man måste vara bekant med. Tillgänglig blott i manuscript. Såsom skicklig orientalist lade han naturligtvis äfven vikt på sagde språk.

Tentamina till berörde examen räckte tre förmiddagar å rad från kl. 8 till 12. Första dagen hebraiska, andra dagen nämnde compendium jemte symbolik och tredje dagen Luthers Cathekes

samt Lindbloms Förklaring. Utom de psalmer, han tolkat under terminen, fordrade han äfven, att tentanden skulle kunna explicera hvar som helst i Davids Psalmer. Man förskaffade sig derföre detta arbete försedt med latinsk version vid sidan. Sådant märkte han icke.

På examensdagen å academien höll han sig nästan endast vid hebraiskan. Man fick då ej staka sig. Det goda videtur, han under tentamen bestämt sig för, minskades derigenom. Han hade sålunda troligen ämnat mig cum laude, men jag erhöll blott adprobatur, emedan jag tog fel på radix på ett verbum, ett fel som jag dock genast derpå rättade. »Nunc ad te præstantissime N. N. venio», utgjorde ingressen till första frågan åt hvarje student. Ehuru hans lectioner voro endast publika, måste dock åhörarne mangrant infinna sig. Uppropades stundom.

Hylanders nitälskan för christlig undervisning förnekade sig aldrig. Under en föreläsning en vinterdag gläntar någon på nedre dörren till lärosalen. På hans fråga hvem det var, svarar en student, att det var en tiggare. H. skyndar ner och ut samt anställer med denne i farstun ett christendomsförhör, hvarvid svaren eget nog ej voro så oäfne. Gå nu, säger derefter H. till honom, här nedanför in genom porten, så in på gården samt till köket och hälsa pigorna från doctorn att de ge dig mat. Något vidare tal om mannens födelse- eller skattskrifningsort, om han kunde arbeta m. m. dyl. kom ej i fråga. Det rörde sig i stället om hans andliga lif och hans förbindelser såsom återlöst christen och medborgare i Guds församling.

Med Flackarps församling höll han alltid sjelf husförhör på Trolleberg i en stor sal, prydd med en rik samling i olja utförde porträtter af medlemmar tillhörande vår förnämsta aristocratie. Bland desse conteriejer ådrogo sig tvenne i kroppsstorlek utförde bilder af Riksdrozet Trolle Wachtmeister och hans fru, båda i dräkter från Gustaf d. III:s tid, städse min synnerliga uppmärksamhet.

Kl. 8 f. m. begyntes förhöret af comministern och fortsattes till kl. 10, då H. sjelf efter ankomsten från det närbelägna Lund öfvertog det. I ett litet sidorum examinerade klockaren (Werlin) pysarne.

De äldre personerne förhördes om förmiddagen, de yngre

samt tjänarne om eftermiddagen. Årets nattvardsungdom, ej mindre den från förra året, höll han sig mest vid. Flickorna måste då sätta sig i en halfkrets omkring gubben. Vid hans fötter placerade sig på en pall en liten mörklagd, mycket fager flicka, Sara Eurenus, som var upptagen i Hylanderska huset och dotter af prosten Eurenus i Öfved samt befryndad med Hylander. I flere år utgjorde hon hans sällskap till desse läsemöten. På färden till desse begagnade H. alltid en fyrsitsig, gammaldags, öfvertäckt vagn (Berlinare), bequäm och construerad som ett litet kabinet.

Frågorna bestodo för det mesta i enkla s. k. hufvudfrågor i enlighet med den af mig här ofvan omnämnde lilla bok, Hylanders schem kallad. »Hvad har vår Frälsare förvärfvat åt dig genom sitt lidande och sin död», frågade han på ett sådant husförhör en tjänstepiga. För att komma hennes minne till hjälp säger då H.: »Him. him. him.»; »himmel och jord», svarar då pigan. »Ack, min vän», säger då H., »du kan vara nöjd med himmelen, icke du får jorden med.»

På ett dylikt husförhör hände det sig, att H. helt plötsligt blef tyst. Efter ett litet uppehåll, hvarunder han tycktes försänkt i en fullkomlig sinnesfrånvaro, utbrister han med en suck: »Nu dog Anders Pehrsson i Flackarp». (Denne man, en torpare, hade legat länge sjuk, och det hade i kyrkan derstädes söndagen förut bedits för honom.) H. knäpper derpå ihop händerna och läser upp den bekanta psalmversen: Ack dödens skarpa pilar, O Herre lindra väl! etc. Yttrar derpå några varma ord till de församlade att betänka lifvets förgänglighet och korthet samt vara beredde att skiljas hädan, när budskapet kommer. H. återtar derpå förhöret, som om ingenting passerat. Inspector Nyman, som var närvarande, aflägsnar sig oförmärkt ur salen och ner samt skickar en dräng ridande till berörde en knapp fjerding's väg från herrgården belägna by, för att höra efter hur det stod till med sjuklingen. Det befanns då, att han dött i samma ögonblick, som den underbara visionen inträffat. Den omtalades därför i bygden länge som en stor märklighet.

Vid merberörde läsemöten voro alltid en ganska präktig frukost och middag för professorn, comministern samt församlingens båda s. k. ståndspersoner (min far och farbror) hos gårdens inspector arrangerade.

Hylander var svag för fruntimmer. På en yppig barm kunde han med välbehag lägga sin hand och med sin milda och vibrerande röst fråga: »Bor vår Frälsare der?» En kyss från friska fruntimmersläppar hade för honom mycket värde. Min mor, då en ung quinna, och inspectorskan Nyman på Trolleberg voro ej just så sällan föremål för denna hyllning. De funno sig ej smickrade deraf, men läto den passera.

I ett gladt lag kunde Hylander göra rätt godt skäl för sig, var vid sådane tillfällen skämtsam, till och med uppsluppen. När nu den fyllda bålen stod på bordet, brukade han stundom, pekande på denna säga till sin granne:

»Sitt nu der så tyster
Och drick hvad dig lyster,
Denna har ock en syster!»

Gudsfruktan, arbetsamhet, enkelhet och ordning voro genier i Hylanderska huset. I ett stort rum inåt gården sutto flitigt professorskan, husmamsellen och pigorna tillsammans sysselsatte med spånad, väfnad och söm. Husets trotjenare voro den gamla Dortha (Dorothea) samt drängen Pehr. Den förra ansågs nästan som en medlem af familjen. Den sednare knappt något annat heller.

Hylander dog den 1 Juni 1830. Straxt förut predikade han i Uppåkra kyrka och hade då till ingångsspråk: »Jag åstundar skiljas hädan och vara när Christo, hvilket ock mycket bättre vore!» Låg kanske i denna uttalade fromma önskan en förnimmelse om hans snara bortgång? Hvarför icke.

Vid hans jordfästning, till hvilken ganska många af hans församlingars medlemmar voro inbjudne, utdelades följande af Assar Lindeblad författade verser:

Du har slocknat som ett stjernefall.
Hvar är rummet, der Du hvila skall!
Ack, Du kände djupt det rummets värde.
Hos Din son, vid templet der Du lärde,
I den jord, som drack din smärtas tår,
Der är rummet, der Du hvila får.

Ljufva hvila! Det är skönt att bo
hos den älskade i grafvens ro:
det är saligt att den gamla önskan
sofver uppfylld under sommargrönskan.

Klingar nu ej helgedomens sång
öfver son och fader på en gång?

Som en offerprest i templets famn
tänder elden, ropar Herrans namn,
och när altarlågan skärast brinner,
i det aldrahelgaste försvinner,
så i ljusets tjenst Du bland oss gick,
så försvann Du plötsligt för vår blick.

Huru glad Du genom lifvet drog!
Ett Arkadien i Ditt väsen log,
fullt af solsken, blomsterdoft och lekar.
Som en vårvind uti Nordens ekar
var din stämma, som en honungsdagg,
med sin gadd förutan gift och agg.

Men när Du mot himlens höjder såg,
hvilket allvar på Din panna låg!
Och när Du om korsets seger sade
allt det sköna hopp, Ditt hjerta hade,
hvilken glädje ur ditt sinne samm
uti ögats fulla tårar fram!

Du har nedsatt månget ädelt frö.
Fliten vek ej från Din hjessas snö,
den är kronan på Ditt verk i tiden.
Du förtjente hvad Du vunnit — friden,
Ack! den friden som en urbild är
till den frid, Din själ bevakat här.

Mången pingst skall sina liljor så
öfver gröna kullar: deruppå
många sommarsolar skola skina
och ej se förtjenster dock som Dina.
Tiden kaste dem i glömskans elf,
tiden är en evig glömska sjelf.

Doctor Hylander fick sitt hvilorum bredvid sonen, e. o. adjunkten Sven Hylander, på Uppåkra kyrkogård. Hans maka, som temligen länge öfverlefde honom, jordades i deras närhet. Ett enkelt monument säger stället, der han slumrar. Men någon minnesvård, tror jag, vakar ej öfver stoftet af någon mera nitisk universitetslärare eller trognare arbetare i Herrens vingård än hans.

Såsom en scholaris på bortåt 10 år hörde jag i mitt föräldrahem talas om adjunkt Sven Hylander, huru skicklig han varit och om den högtidliga sorgfest, som å Akademien anställdes till hans

minne. Han föddes d. 3 december 1797. Modren besörjde själf hans första undervisning. En sann och varm gudsfruktan var häri hufvudmomentet. Derutaf denna christliga och så att säga barnsliga fromhet, som alltsedan afspeglade sig i hans älskliga character.

Ingressen till en högre bildning öfvertogs af fadren. Snart nog gjorde gossen bekantskap med åtskilliga grekiska och romerska classiker, en bekantskap ej ytlig, emedan han måste utan annan hjälp än en ordbok och grammatik bilda den. Först sedan han var färdig med ett någorlunda stort pensum, förhördes han af fadren, stundom flere timmar å rad, hvarvid alla nödiga rättelser och upplysningar meddelades. Att i skrift och tal kunna ledigt och correct uttrycka sig på latin, detta så sonora, concisa och formsköna språk, lemnades ej ur sikte. I de semitiska språken genomgicks efterhand en ej så ringa cursus. Fadren, en skicklig orientalist, höll dem naturligtvis kära.

Tidigt student begynte ynglingen tidigt aflägga sina akademiska examina. Alla med utmärkta videtur. Till studiet af historia och archæologie kände han redan som gosse en varm böjelse. Han afskref gamla tornklockors och grafstenars inscriptioner, afritade runstenar, antecknade kummel, ättehögar och stensättningar.

Phil. mag. 1817. I maj 1818 utgaf och försvarade han en akademisk afhandling: *De litterarum in Svecia studiis, seculo XV.* På förord af hist. professorn A. O. Lindfors utnämndes han straxt derpå af acad. cancelleren till docens i historia litteraria.

I vetenskapliga ändamål företog han derefter längre eller kortare resor, dels inom fäderneslandet och dels till Danmark, Holland och Frankrike. Att desse af denne unge man användes med en uppmärksamhet och ett för alla de ämnen, som ligga en fornforskare nära, vaket sinne, faller af sig själf. Den mängd viktiga och med fin urskillning gjorde anteckningar och utdrag ur de rika skatter så i vetenskap som konst Köpenhamn och Paris besitta, lemna derom ett vackert vittnesbörd.

Och med hvilken varm vänskap omfattades han ej under sitt 5 månaders vistande i Köpenhamn af den utmärkte archæologen, etatsrådet Thomsen, som beredde honom all möjlig underlättnad och ledning i hans studier! Och med en kanske ej mindre under

hans halfårs uppehåll i Paris af den danske geografen Malte Brun, ryska statsrådet Steven och den vördnadsvärde biskop Grégoire. Han fick äfven der göra bekantskap med den frejdade philologen Boissonade, statsmannen och historikern Guizot och den lärde orientalisten Langlet. Försedd med inträdeskort till föreläsningarne i *Faculté des lettres* och *Faculté des sciences* hörde han Guizot öfver anglo-saxernes statsförfattning och Boissonade öfver Plato.

Frukten af hans studier i Köpenhamns Riksbibliotek var bland annat den för Lunds ecclesiastika historia ganska viktiga: *Catalogus reliquiarum sanctorum in ecclesia Lundensi*. En ej ringa förtjenst af honom var det således att ha utgifvit och med goda commentarier försett det i sagde bibliotek befintliga *unica document* till nämnde catalog. Från de franske archiverne äro de två documenter, som han utgaf i sina *Acta, litteræ et observationes ad historiam Scandinaviam medii et recentioris ævi*.

Af Nordens runinskrifter, sedermera af Liljegren och Brunius, Sjöborg, Dybeck, Säve och Steffens kritiskt och sakkunnigt tolkade, hade han påtänkt en revision. Att denna med Hylanders djupa kännedom i fornnordiska språket blifvit af stor betydelse för vetenskapen låter sig sluta till af de påbegynte anteckningarne.

För numismatiken, en nära anförvandt till historien och en ledtråd i den, hyste han mycket interesse. Såsom præfect vid *academiens hist. museum*, dertill utnämnd samtidigt såsom e. o. *hist. adjunct*, företog han sig våren 1822 att ordna den dervarande myntsamling, hvaraf alla de utländska mynten voro i oreda, uppkommen derigenom att man vid en befarad rysk invasion 1789 sammanslagit dem för att kunna räddas. De romerske consular- och kejsarmynten ordnades, de cufiske blefvo tydde och de anglo-saxiske, hvaraf en liten del sedermera ytterligare uti en af B. E. Hildebrand 1830 utgifven *dissertation: Numismata Anglo-Saxonica etc. etc.* blifvit belyste, läste och ordnade. Med mera hann han icke, liksom med så mycket annat som fulländats, derest hans bana ej blifvit i förtid afbruten.

Glömma får jag icke tvenne otryckte isländske sagor, nemligen Håkan Rödes och Heidar-Viga sagan, hvilka han föresatt sig bearbeta och öfversätta och hvaraf han ej lemnat obetydligt i *manuscript*. Den sistnämnda är endast befintlig i en enda *codex* i Riks-

biblioteket i Stockholm och der likväl defect. Början till henne jemte Viga-Styrs saga förgicks 1728 vid en eldsvåda i Köpenhamn, dit den var utlånt. Är en af de svårare med sin rikedom på föråldrade ord.

Med Hylanders utmärkta skicklighet i isländska språket, hvori få i vårt land voro honom vuxne (han hade, redan förut mycket hemmastadd i detta tungomål, en längre tid i Köpenhamn tagit ytterligare undervisning här af en infödd bildad isländare), skulle dessa öfversättningar jemte noter och språkregister blifvit af synnerligt värde.

Af annan isländsk litteratur var det dernäst Ynglingasagan, hvaråt han egnade uppmärksamhet. Den lärde Müllers åsigt, att den vore en myth, som man i likhet med de 6 förste kapitlen i Heimskringla velat under medeltiden förvandla till historia, ämnade han vidare genomföra. Med ett utkast härtill påbörjadt straxt före hans död stannade denna plan.

Men hans af naturen ej starka fysik hade emellertid lidit af dessa studier och forskningar, åt hvilka hvilan var så knappt tillmätt. En bröstsjukdom inställer sig, förenad då och då med blodspottning, i början lindrig men småningom ymnigare. Efter hans återkomst från Paris får han af denna sedmare ett nytt anfall, så mycket betänkligare som man hoppades, att ett blidare klimat och sjöresan skulle häft detta onda. Någorlunda återställd reste han till Uppsala, der han tillbragte höstterminen, och till Stockholm, der han tillbragte vintern, öfverallt bemött af vetenskapsmän med aktning och tillmötesgående. Men med hans hälsa sluttade det alltmer utför. I ett bref till hemmet skrifver han då: Vårsolen vinkar åt mig att komma ut, men kakelugnen är min sol och kammarluften min vår. Hemkommen lades han på sjukbädden, och den 19 april 1825 var den blide, anspråkslöse, varmhjertade och kunskapsrike ynglingen icke mer.

Under hans vistande i Paris predikade doctor Hylander sjelf en söndag i Flackarps kyrka, och min mor, en religiös och då ung quinna, bevistade gudstjensten. Nerkommen från predikstolen yttrar H. till henne: »Bed Gud för min son, att han måtte komma frisk åter!» »Ack», svarar hon då, »jag är en svag och syndig men-

niska, min bön förmår ej något.» »Jo», säger han då, djupt rörd,
»det gör den visst, det gör den visst.»

Liksom vid den sorgfest, academien anställde till minnet af
canzli-rådet professor Math. Norberg, var vid den efter adj. Sven
Hylander d. 3 dec. 1825 hela stora auditorium i gamla academien
draperadt med svart tyg. Straxt inom ingångsdörren var på en
serskild estrad Södra Skånska Infanterimusikcorpsen, som utförde
sorgmusiken, placerad.

Följande ord till denna sednare voro författade af Esaias
Tegnér:

Gläd dig, yngling, i din himmel. Ack! all jordens glädje är
som en hektisk rodnad för minuten
öfver lifvets bleka kinder gjuten:
Gläd dig bättre der!

Andas himmelsk sjöluft! Bröstat stärkes på den höga sjö,
ty hvar våg i den arkipelagen
är af ljus, och ren och blank som dagen,
och af guld hvar ö.

Läs på himlens fornskrift, ritad på den Högstes mantelbräm!
Se, en stjerna der hvar bokstaf brinner,
och hvar stafvelse ditt öga finner
är ett solsystem. *

Bed för fader, bed för moder, tröttade på enslig stig!
O, att jordens sorg bevingad vore!
Huru gerna dina vänner fore
upp till dig, till dig!

Nedanstående verser utdelades vid hans jordfästning:

Vid
Herr Adjuncten
Mag. Sven Hylanders
graf,
den 26 April 1825,
af

Assar Lindeblad.

Jorden gömmer snart ett älskadt stoft,
och en gästvän mer ha himlens salar.
Ljus och snille är som blommans doft,
det vill uppåt från de skumma dalar,
och den unge forskarns ande flög,
som ett sångljud från en ättehög.

I hvar upptäckt läste han sin lön,
dagad låg en fornverld på hans härdar,
och hans lefnad flöt så lugn, så skön
som ett sund emellan tvenne verldar.
Men den gamla, den försvunna tid
stod han som en slägting mest bredvid.

Anspråkslös och tyst, som dalens elf,
bröt han dristigt forntidens insegel,
och den vise ser sig icke sjelf,
men en himmel blott i källans spegel.
Derför sörjes han af älskad Nord,
som ett kärt, försvunnet sagoord.

Kom då, maj! och skrif uppå hans mull
saknans blomsterskrift, han var din broder,
och du sol häng dina lockars gull
derutöfver som en sorgsen moder.
Öfver slumrarn klingar vindens gång
mången midnatt som en runesång.

Till dess salighetens morgon går
rosbehängd ur evighetens sköte,
och ibland förklarade han står
inför Gud vid sina vänners möte.
Hell dig, Ädle! öfver grafven ser
kärlekens och minnets stjerna ner.

Två täcka diktcyklar »Cylinda», utg. 1824, och »Månskens-
quällarne», utg. 1825, gjorde Assar Lindeblad känd i min hembygd,
synnerligast bland de unga flickorna af mina bekanta. I dessa dik-
ter är hans älskliga sångmö stundom kanske litet frivol, men man
förlät henne härför och tyckte om henne lika mycket för det.

Assar Lindeblad föddes i Lackalänge 1800, der hans fader var
klockare. Genomgick Lunds s. k. latinskola, och L. berättar någon-
städes om sig sjelf, huru han en vintermorgon åtföljd af fadren vand-
rade i den djupa snön till Lund för att inskrifvas vid sagde läroverk.

Prest 1823. Philos. mag. 1829. Aesth. docens 1831. Efter
prof. Lidbecks och adj. Lundblads död förestod han professionen i
denna vetenskap från 1835 till 1838, och i samma egenskap tente-
rade han i svenska språkets grammatik och skrifning de studenter,
som skulle aflägga juridisk eller kameralexamen.

Höstterminen 1831 höll han jemte adj. P. Wieselgren en
serie föreläsningar två aftnar hvarje vecka å Acad. stora audito-

rium. Lindeblads afhandlade Svenska sången och Wieselgrens Sveriges sköna litteratur. De förstnämnde utgåfvos sedermera i bokform och under samma titel samt med tillägg: »En öfverblick vid academiska föreläsningar», och de sistberörde äfvenledes med deras rubrik och med samma tillägg. Dessa föreläsningar väckte, såsom de förtjente, mycket interesse och bevistades till och med af en hel del af stadens finare damer.

Vårterminen 1835 föreläste L. publikt å Acad. mindre auditorium öfver Indiska poesien. Men studenterna intresserade sig litet så för denna poesis art och historia som för en Kalidasa, Firdusi och Wyasa, hvilka utgöra denna poesis målsmän. Jag kommer ihåg, huru under en regnig vårdag åhörarnes antal var reduceradt till en enda, neml. författaren. »Kom, så gå vi in», säger L. helt lugnt till mig, och han läste sin timma lika fullt ut, som om alla bänkarne varit fullsatta. L. uttryckte sig med mycken smak, men hans organ var något sträf.

Var vid denna tid comminister hos prosten theol. doctor A. Kahl, en befattning i ekonomiskt hänseende väl behöflig för L., som en docentur då för tiden endast var förenad med en lön af för det mesta 150 Rdr. och blott då något ökad, om innehafvaren bestred något lärarevikariat.

Utom nämnda »Cylinda» och »Månskensquällarne» får jag anföra följande alster af hans litterära verksamhet: »Blekingsblommor» 1828, »Sång vid Jubelfesten» 1830, »Dikter» 1832 och 1833, »Schartaus lefnad och lära» 1837, (en fin och träffande teckning af denne utmärkte cathechet), »Högmässopredikan på första böndagen» 1838. Vidare: »Christi Seger, skaldestycke» 1841, »Missionären» 1839, »Fosterländska sånger» 1843, »Religiösa sånger», samma år, »Missionssånger» 1846, »Samlade vittra skrifter» 1851, samt slutligen flere anonyma bidrag till åtskilliga noveller. För »Missionären», ett sublimt och af djup religiös känsla genomträngt poem, erhöll han Svenska Academiens stora pris. »Fremlingen» prisbelöntes äfven.

Såsom ett litet ej just så vackert accessit till desse öfverhufvud taget om en sällspord talent och rik poetisk begåfning vittnande scripta torde det tillåtas mig nämna den grofva, men quicka pas-

quill öfver tolf af stadens mest framstående flickor han, när Cylinda såg dagen, författade.

Första dagen sedan denna smädeskrift, hvaraf ett exemplar hade lagts på en af gångarne å Lundagård, blifvit bekant, infinner L. sig som vanligt till Tegnér, hvarest han hade fri middagsspisning. F. Tegnér hade, i förbigående nämndt, Stäfvie och Lackalänge präbendelägenhet. Tegnérska familjen var då närvarande. Andra dagen endast Tegnér. Tredje dagen äfven han borta. Lindeblad märker nu, hur det är fatt, och går ej dit mera. Tegnér, som i njugg skrattat rätt godt åt det quicka poemet, hade måst på egelse af sin fru, som naturligtvis delade den stora indignation det i så många circlar åstadkom, på nämnde indiscreta(!) sätt visa I. dörren.

Under sin studenttid eller också straxt efter sedan han blifvit prest, underhöll L. en längre tid kärleksförbindelse med en mamsell Carlsson, dotter till en temligen förmögen slagtaremästare i staden, och med hvilken han var, tror jag, något i slägt. L. umgicks ganska mycket i huset och var ofta ditbuden. Mamsell Carlsson, en rätt hygglig flicka, kallades dock på spe af studenterne för Mamsell fjelster, en allusion naturligtvis på fadrens metier. När denna inclination, som å hans sida ej hade något alfvarligt syfte, var slut, skulle Mamsell C. en gång för sina bekanta visa hans bref såsom bevis på huru han för henne hade svärmat. Men der syntes ej en rad. Han hade till sina billets d'amour begagnat bläck, som efter en tids förlopp utplånades af sig sjelf.

I ledigheten efter prosten Eurenus erhöll han dennes patronella pastorat i Öfved. L. var först förlofvad med Eurenii äldsta dotter, en täck flicka. Han lär derunder vid ett tillfälle varit så när-gången mot henne, att hon måste taga sin tillflygt ut genom det öppna fönstret. Det blef derföre slut dem emellan. Hon blef sedermera gift med en landtbrukare Segerström. Lindeblad ingick sedan äktenskap med en mamsell Broberg, som blifven enka flyttade till Lund, der hon i flere år höll spisning för åtskillige yngre lärare vid academien och elementarskolan. L. hade med henne flere barn, deribland ett par döttrar med mycket fördelaktigt yttre. På Lindeblad, redan under min skoltid benämnd den förnämste tegneriden, utöfvade som man kunde vänta Tegnér's sångmö ett ej ringa

inflytande. Men han höjde sig så småningom till en betydlig själfständighet. Jag kommer härvid i håg, hvad Tegnér yttrade i ett bref till honom 1830: »Jag tvekar ej att tacka för ett vackert och verkligt poem, mottag min uppriktiga tacksägelse derföre, icke blott å mina egna, utan ock å konstens vägnar. Tit. verkliga talang hör intet till det grandiosa, men till det idylliska och älskvärda slaget, som vi i synnerhet sakna i vår svenska poesi.»

Lindeblad var lång till vexten, hade ljust hår och ett själfullt utseende. Han dog 1848, och bland de akademiske lärare, med hvilka jag under min första studenttid kom i närmare beröring, huru lifligt kommer jag ej ihåg denne man, som var så anspråkslös, men dock så rik på värma för sitt studium, på snille, smak och humanité, hvilken sednare han såsom Skånska nationens curator ständigt lade i dagen!

Nils Lilja får jag för all del ej förgäta. Redan som nyblifven student, knappt 15 år gammal, blef jag bekant med honom. Vi gingo tillsammans vårterminen 1829 på theol. prof. Hylanders hebreiska föreläsningar. Jag kommer ihåg, hur han då vanligtvis var klädd i en gräsgrön vadmalsrock. En dräkt eljest tillhörig jägare, men hvarför icke äfven passande denne unge man, sedan länge anställd i blomstergudinnans tjänst! Jag tyckte så. L. var född 1808 i Billinge, Röstånga socken. Fadren, Hans Lilja, murare och i bygden ganska anlitad Esculapii discipel. Under N. Liljas sista vistande vid Malmö s. k. latinskola utgaf han ett litet poem: »Saga om Odensjön». Dåvarande rector'n i sagde skola, Ahlman, tyckte ej just så synnerligt om det djerfva hos en skolyngling att uppträda såsom skald, synnerligast som detta poem, hvilket man väl kan tänka, hade ej så få svagheter. Det väckte emellertid en viss uppmärksamhet och förrådde ett poetiskt gry, som berättigade till förhoppningar, hvilka sedermera vid flere tillfällen förverkligades.

Odensjön, denna pittoreskt belägna vattenbassin, ett alster af en forntida jordrevolution och med samma anor som de i samma härad befintlige vildsköne Klöfvehallar och Skäralid, har enligt sagan uppkommit genom en nersänkning af den mark, på hvilken ett mäktigt herresäte stått, och denna hemskt djupa bågare, i hvilken denna borg med dess gudlöse egare försvann, bildades i stället. Det mystiskt tragiska i denna ej just ensamt stående tradition

hade för L. redan som gosse hägrat för fantasien, och han hade sedan i ofvannämnde poem sökt gifva ett uttryck deraf.

Student vårterminen 1829 aflade han samtidigt med mig den s. k. stora theologiska examen. Erhöll en liten tid derefter informatorsplats hos prosten Broomé i Sallerup. Flyttade åter till Lund höstterminen 1833 för att fortsätta sina studier. Men en ögonsjukdom hindrade den fattige ynglingen häri. Samma termin och vårterminen derpå utgaf han från trycket ett par diktsamlingar: »Sjusstjernen» och »Ruter dam. En blomma för dagen», för att genom inkomsterne för desse bereda sig någon underlättnad i sina ekonomiska bekymmer.

Stackars Lilja! Huru gerna halp jag honom icke då med upp-tecknandet af förstnämnde kalender, hvars innehåll han nerlutad i hörnet af en soffa och med en skärm för de ytterligt svaga ögonen ur minnet för mig dikterade!

Dåvarande Skånska nationens pedell, den beskedlige gubben Friberg, var honom vid försäljningen af dessa dikter mycket behjelpig. Med en liten packa här af i handen passade han på å Lundagård, när studenterna vid middagstiden kommo ut från auditorierna. Knappast någon undandrog sig då att köpa ett exemplar. Priset var ju så billigt, författaren, en kamrat till dem, var ju fattig och nära på blind.

Han fick emellertid Oscarska stipendiet för 3:ne år. Hans ögonsjukdom mildrades efterhand, och han hängaf sig nu med värma åt vexternas studium, hvilket han redan som gosse troget idkat. Vidsträckta excursioner till snart sagdt alla delar af provinsen företogos. Frukten af dessa trägna forskningar var den 1838 på Gleerups förlag utgifna Skånes flora, ett arbete ej allenast ytterst rikt på localnotiser, och säkra dessa, utan äfven vittnande om författarens skarpa blick för naturföremålens systematik.

Utan någon utsigt alls att kunna försörja en hustru, gifte han sig våren 1836 med en flicka, som varit husmamsell der hvarest han som nämndt är varit informator. Han bodde då, i förbigående sagdt, i ett ofvanrum i en liten prof. Sönerberg tillhörig två-våningsbyggnad vid Sandgatan. Denna byggnad jemte de små envåningshus, innanför hvilka den låg, nedrefvos sedermera för att lemna plats åt den af öfverste Toll uppförda hörngård.

Lilja försökte först att hålla mathemting för studenter. Gick själf på torget och köpte in de för dagen nödige artiklar. Men den klena kassan räckte icke långt, och att söka täfla med fru Ohm eller fru Thornström dugde ingalunda.

L. etablerade sedermera ett adress- och commissionskontor till venster i farstun i de gamla mamsellerna Jungbecks envåningsgård i grannskapet af Kraftstörg. Dessa fruntimmer voro, som jag förut berättat, bekante för sina karameller, och det var Skånska nationens pedell Danielsson, hvilken såsom gosse gick omkring i staden och hufvudsakligast afyttrade fabrikatet. Detta commissionskontor, till hvilket äfven ofta en del föremål inlemnades till försäljning, inbringade stundom ej så obetydligt, och detta i förning med en syskola som hans hustru, en flitig och skicklig modist förestod, förbättrade märkbart hans ekonomi.

År 1841 sökte han den efter Hesselgren, en rätt skicklig musiker, lediga klockarelägenhet i Billinge, hans födelseort. Några af hans kamrater, som hade god sångröst, hulpo honom, när han skulle profva, och han fick sysslan. Fordringarne på kompetens till en dylik befattning voro den tiden för öfrigt obetydliga. Under flere år hade han hvarje höst en festlig och talrikt besökt blomsterexposition, åtföljd af lusteldar och färgade lycktor i den af honom på klockarebostället anlagda präktiga trädgård.

Såsom författare visade han så före sin flyttning hit som efteråt en id, som var temligen sällspord. Jag skall försöka ur minnet anföra de fleste åtminstone af hans litterära alster: Saga om Odensjön 1828, Sjustjernan 1833, Ruter Dam, en blomma för dagen 1834, (alla dessa i bunden stil och förut nämnde), Dikter 1836, innehålla äfven det af Sv. Acad. prisbelönte poemet Menniskans åldrar, Skånes flora 1838 (förut citerad), Flora öfver Sveriges odlade växter 1839—40, Tidning för trädgårdsskötsel 1840, Torupsresan, en digt på nyåret 1839, Mårten Holk, en poetisk kalender 1847, Menniskan, hennes uppkomst, lif och bestämmelse 1859, (4:de upplagan 1869), Kristendomen, dess uppkomst, dess lära, dess historia och dess utveckling 1860, Kristna läran och prestläran 1862, Biblisk historia efter vetenskapliga grunder 1863, Fauna öfver Skandinaviens däggdjur 1863, Vår tid och dess sträfvanden, Populära

föredrag (4 häften) 1864—68, Nordiska gudasågor utstyrda i humoristiska sånger 1867.

Han lemnade äfven bidrag till åtskilliga poetiska kalendrar och naturvetenskapliga tidskrifter, bland dessa sednare till A. E. Lindbloms Botaniska notiser för 1839—40 och 1844. Månget nätt tillfällighetspoem med signaturen L—a inunder saknades icke heller.

Hän mot slutet af 1840-talet svärmade han för en fröken Björnberg, med hvilken han sedan blef gift. En samling dikter, en ej ringa del af dem quicka, men slippriga, blefvo yttringar af denna erotik. Första frun lefde än, och för att kunna ostörd hän-gifva sig åt sin dyrkan tog han sin flamma med till Lund och hyrde sig in jemte henne på ett studentrum, hvarest Billinge församlings kyrkoherde, Rundström, uppsökte och uppvaktade honom med stränga förmaningar.

Under de sednare åren uppehöll han sig tidtals så i Lund, så i Malmö, der han författade uppsatser af åtskilligt innehåll för de s. k. frisinna tidningarne derstädes. Redaktör Bülow i Lund och han voro stundom vänner, stundom fiender. Mustiga tillmälen å båda sidor felades då i sednare fallet icke. Bülow satte en gång i fråga, om ej poeten Lilja vore nära slägt med stortjufven Lilja. Skaldens svar på denna supposition innehöll bland annat följande.

Sens moral:

Du som skribent lär aldrig få
Af äran mer än osen.
Bland brackorna der kan du stå
Och slicka dig om nosen,
Men kom ej nånsin grimlös ut,
Då lagen det förbjuder.
Hut publicismens racka, hut!
Det då kring landet ljuder.

Det sista opus af hans hand är en ny och betydligt ökad upplaga af hans Skånes flora, säkerligen i de fleste fall den bästa och rikhaltigaste vextbeskrifning i detta syfte vi ännu ega och troligen kunna få. Någon djupare klassisk bildning hade L. ej. Till att förskaffa sig en sådan hade han hvarken tid eller tillfälle. Han skulle kanske ej i hast kunnat på någorlunda god latin författa en subtil diagnos öfver en crustacé, en mollusk eller insekt, ej en gång på ett

vextspecies, så skicklig botanist han var. Ej dock att skäms för, då den för en del år sedan utnämnde professorn i entomologie Christoffer Aurivillius vid Riksmuseum visade sig i sin straxt före utnämningen författade afhandling vara på en sådan bildning fattigare än han.

L. hade en synnerlig lätthet att författa. Såsom prosaist var han ej utan talang och såsom skald ofta lycklig. Hans poesi älskade ej just sällan ett oskyldigt skämt. Jag vill anföra ur »Mårten Holk» poemet:

Litteratur.

I quinliga philosophemer
Vår tid är ej så klen.
I går var det mamsell Bremer,
I dag är det fru Carlén.

De slå sig ned i divanen
Med känslan rik och öm,
Och sy oss in i romanen
med vanlig tråd och söm.

Och kläder åt hjertat göra,
Men hjertat är dock vårt,
Om ock det arma de snöra
Ibland förskräckligt hårdt.

Hvart lejon, stolt, uti barmen,
Romantiskt blir på stund
Och tar sin mö under armen
Och vandrar i rosenlund.

Men bort öfver hafven, de breda,
Romanen går så quickt,
Sjelf der kan flickan ej freda
Sig för vår episka digt.

Ej blott vårt gamla Europa
Blir varm och romanesk,
Man tjusar snart allihopa
Bort vid Amerikas träsk.

En dag när drifvorna fara
Och skogen kläder sig grön,
Så har man vid Niagara:
»En natt vid Bullarsjön».

Och liksom de änder i vassen,
Som snattra med sitt näbb,
Man står på »Svenska parnassen»
I diktens flod och ebb.

Att allt i Sverge är quinna
Man tror på denna ort,
Och sjelf till författarinna
Man Onkel Adam har gjort.

»Parnassen» quinlig blott varder,
Var också derpå viss,
En hvar af dess skäggiga barder
Blir kallad lady och miss.

Dock då till quinnor de blifva,
Så kan det ha reson,
Om de som käringar skrifva
Och gå såsom legohjon.

Men kanske smaken sig ändrar,
Helst som på Braun man tror,
Han har så många kalendrar,
Och kallar den siste »Bror».

Och den der lustige »Callen»
Han har ett så muntert språk
Och är så munvig i trallen
Och sen litet ekivok.

Just därför rida vi ranka
På hans poemer små
Och hoppas alla som »Hanka»
Att hvar sin prinsessa få.

Ledsamt dock att han i sina sednare arbeten lät, hvar helst det bar till, en viss hätskhet så mot det presterliga som det öfriga högra ämbetsmannaståndet framskynta. En socialistisk fläkt märkes stundom äfven i dem.

Under den vackra årstiden brukade han för det mesta ej afhöra sjelfva predikan, utan gick då ut på kyrkogården. Infann sig först när psalmerna skulle sjungas. Om jag ej misstager mig, sökte under de sednare åren presten derstädes att få honom afsatt. Men han hade alltför djupa sympathier bland bönderne, och anslaget misslyckades.

L. var 3:ne gånger gift, först med henne jag förut omtalat, derefter med fröken Björnberg och sist med en mamsell Neuman, dotter af en öfverskärare hos färgare Borg i Lund. Efterlemnade många barn, bortåt hela dussinet, om man räknar dem med, som han hade »utan om vägen».

Husliga bekymmer, desse mest förorsakade af otillräckliga inkomster (han hade i många år måst hålla serskild substitut), i förening med svag helsa och ett oroligt lynne fördystrade det sista skedet i denne ovanlige och i många fall framstående mannens lif. En elakartad åkomma i handen var ingressen till den sjukdom, som slutade hans bana. Dog d. 19 dec. 1870 på lazarettet i Lund och har sin graf på Billinge kyrkogård, hvarest en genom subscription af talrika vänner och beundrare, sådane äfven på andra sidan Atlanten, föranstaltad vacker minnesvård vakar öfver rummet, der denne varme vän af Floras barn slumrar.

Quintessensen af all lärdom ansågs under min skoltid skicklighet i latinska språket. På detta måste man correct och med ledighet kunna uttrycka sig så i tal som skrift, om man ville anses såsom vetenskapsman. De fleste akademiske lärare voro mycket hemmastadde i detta sonora och formköna tungomål. Professorerne Brag, Cederschöld, Brunius, Westman, Lindfors voro stora latinare, Lidfors, adjunct under den berömde Lundblad, theol. doctor Kahl och Eberstein icke mindre.

Om Lundblad visste bönderne i min hemort berätta, att han vid en föreläsning ej kunde komma ihåg, hvad bly hette på svenska, utan måste begagna ordet plumbum. Nästan alla akademiska afhandlingar voro författade och försvarades då på latin, och för att kunna såsom præses eller opponent sauvera sin plats fordrades naturligtvis att fritt förmå röra sig på sagde språk.

En studerande Andersson (blekingsbo), gemenligen »latinaren» kallad, var vida bekant för den lätthet och smak, med hvilka han uttryckte sig på romarspråket. Han var af ett oroligt och motsträfvigt lynne och olyckligtvis derjemte begifven på starka drycker. När han skulle på Akademien skrifva pro gradu philosophico, hade han tagit sig en så försvarlig florshufva, att han ej riktigt kunde stå. Han fick likväl laudatur, ehuru prof. Lindfors satte

sig starkt emot ett så högt betyg, menande på att en fylleracka ej förtjente ett dylikt.

Vid ventilerandet af dissertationer infann han sig gerna som opponent, isynnerhet om han hade »ett horn i sidan» till den som præsiderade. Med den, som jag nämnt, stora färdighet att tala jemte hans vana att gerna vilja under sina anfall fästa sig ej så mycket vid afhandlingens innehåll, isynnerhet om han i detta ej var riktigt hemmastadd, utan fastmer vid andra saker, som från ämnet förorsakade stora digressioner, var han vid sådane tillfällen ej att leka med.

Vårterminen 1831 skulle docenten A. E. Lindblom försvara ett specimen för adjuncturen i philosophie och logik. Andersson, som föresatt sig att »sätta» honom, infinner sig som opponent på auditorium. Men A. var vid tillfället betydligt ankommen och börjar bland annat anställa en sträng analys med språket, på hvilket afhandlingen var författad. Prof. Lindfors, som var närvarande och ej tålde A., sägen då till honom: »Aut abeas, aut taceas». Men A. vill ej höra på det örat, en svada af impertinente angrepp mot præses flödar öfver hans läppar, och slutet blef, att han af två pedeller leddes ut. Utstruken ur nationen en liten tid derefter förföll han mer och mer.

Samtidigt med eloq. rom. docenten P. Dahlstedt arbetade han nämnde vårtermin på en öfversättning af Cicero De oratore. D., ehuru mycket skicklig i sitt ämne, fruktade ej utan skäl för att häri få en farlig medtäflare i A. och frågade mig, som bodde rum om rum med denne, huru det gick med berörde öfversättning. A. tog »öl för ärendet» och upphörde med sitt tilltänkta opus, då mer än hälften deraf återstod. Hvad han skrivit var enligt kännares ut-sago utmärkt.

Sommaren 1840 uppehöll han sig i Lund någon tid, hvarunder han tog en stor del af de akademiske lärarnes liberalité i anspråk. Många af dem voro ganska hjälpsamma. Han hade då flere år vistats dels i Uppsala, dels i Stockholm, hvarest han gifvit undervisning i latinsk stilskrifning m. m. Stundom i saknad af bostad på sistnämnde ställe hade han haft sitt nattläger i bergsskrefvorne ofvanför staden. När jag frågade honom, huru han kunnat stå ut med detta under de långa vinternätterna, yttrade han: »Nå väl, jag

tänkte på den store romarn Marius i träsken vid Minturnæ, hvarför skulle jag ej så väl som han kunna hålla ut!» Andersson dog, det är nu många år sedan, i Calmar tror jag, och flere tidningar innehöllo minnesteckningar öfver denne man, som med heder kunnat innehåft en lärostol vid ett universitet, derest hans conduit varit bättre.

Under det första tiotalet och mer af århundradet var uti den förut anförde Lundbladiska gården vid Skomakaregatan ett boktryckeri jemte bokhandel anlaggde af egaren, den celebre prof. Johan Lundblad. Bokhandlare M. Åberg hade varit assistent i denna boklåda.

Jag skall berätta en liten kostlig historia om denne Lundblad. Höfligheten fordrade neml. förr, och ännu in på 1830-talet, att hvarje vid terminens början till universitetet ankommande student skulle uppvakta så väl de professorer, hvilkas föreläsningar han ämnade bevista, som äfven de, hvilka hörde till den facultet, som representerade den vetenskap, hvaråt han egnade sina studier.

En morgon inställer sig en ung student hos Lundblad och anmäler sig till hans publika lectioner. »Mitt namn är Möller», säger han då under djup bugning. Lundblad, som tycker, att han säger Mörner, yttrar då: »Välkommen, välkommen, min käre Mörner! Nå, det var riktigt roligt att träffa sonen af min ädle vän och gynnare!» »Nej, jag heter Möller.» »Ja, jag hör det», yttrar då L., »var så god och sitt ner, min kära Mörner!» L. skyndar in till professorskan, berättar för henne det förnäma besöket och ber henne anordna om en fin frukost, som också efter en liten stund serveras i mottagningsrummet.

Studenten, som börjar finna situationen kinkig, beslutar dock att hålla god min i elakt spel och gör sig i ordning att efterkomma bjudningen. Men olyckligtvis börjar L. att härunder fråga efter en del förhållanden inom Mörnerska familjen, helt obekanta för studenten. Denne yttrar då helt högt: »Mitt namn är inte Mörner, utan Möller, herr professor.» L., förargad öfver misstaget, utropar då: »Möller! Möller! Å hut Möller, hut Möller!», öppnar dörren och föser den stackars studenten baklänges ut i tamburen så häftigt, att han knappt i förbifarten fick tid att ta sin mössa, långt mindre smaka en bit af den smörgås, han att börja med hade på-

breddt. »Möller, Möller, å hut Möller!» blef sedermera ett ordstäf, som vid hvarje någorlunda passande tillfälle i staden användes.

Lundblad hade två söner, den ene var ryttmästare vid Kronprinsens husarregimente i Ystad samt författare af en Carl d. XII:s historia och den andre esthetices adjunct vid Lunds Academie, samt en dotter, Laura, ett vettigt och älskvärdt fruntimmer, gift med professorn i orientalspråken Bengt Magnus Bolméer och död för en del år sedan vid hög ålder. Det är om henne, som Lindeblad i förut omtalade pasquill skref:

»Till ditt förråd utaf glosor
Läggs en hebræisk volum, men du blir flicka ändå.»

Det var ofvannämnde adjunct C. H. Lundblad, som författade nedanstående afskedshelsning till Es. Tegnér vid den festlighet, som anställdes för honom den 5 maj 1825, dagen före hans afresa till Vexjö.

Blott än en dag och lärkan tidigt väcker
på vänlig majsol, som står upp igen,
då är du borta, Carolinas vän,
i dag sin hand hon dig till afsked räcker.
Sin äras härold lemnar hon, sitt hopp,
se afskedståren hennes öga skymmer,
dock ljuft när sorg, som hjertat icke rymmer,
i toner eller tårar löses opp.

Ej blott med lyra, men med mäktig båga,
med skämtets koger ständigt rasslande,
du satt bland oss; du far och muserne
med dig utöfver berg och dalar tåga.
Farväl, farväl! — Ack öfvergifvet står
här Gudaberget då, ditt Hellas öde,
de ungas krafter dock det gamla stöde,
der lagren grönske i en evig vår.

Du dröjer ännu? — Ack, du trifves gerna
vid Lundagården, der du ofta satt,
en näktergal uti dess skuggas natt,
och saligt diktade vid quällens stjerna.
Du dröjer. Kärt är dig det blåa Sund,
dess vågors sorl bredvid den gröna stranden,
der Vishetstemplet skimrar öfver landen
med hvita tinnar mot den gröna grund.

Men vårvind fläktar ren, och vänligt lockar
den hvarje näktergal allt närmre poln,
i ljufva drömmar nära midnattssoln,
der natten sitter med de blonda lockar.
Du flyr då dit, der väl blott klippan hård
sitt gensvar ger dig uppå sångens frågor,
men sjung — och insjön der blir Sundets vågor,
och Nordens skog blir der din Lundagård.

NOTER.

Sid. 12. Den åsyftade skolläraren är utan tvivel »substituten» Magnus Nilsson, som något eller några år bodde på N:o 81. Enligt boupp-teckningen anträffades han död i hamnen vid Ystad $13/5$ 1829. Hans änka blev omgift med akademiseden Peter Löwegren och mor till professor M. K. Löwegren.

— Domprost Hellstenii gård N:o 64.

Sid. 13. F. d. handlanden Christian Schönbeck bodde i N:o 324, vilken tomt vid denna tid, som synes av kartan, hade något annan utsträckning än senare.

— Den äldsta fattigskolan låg på N:o 313. Skolan flyttades 1835 till »Faxelust», det ännu kvarvarande huset på N:o 63. Om skollärare Carl Pettersson se: Lundahl i Folkskolans 50-års fest i Lund 1892 (sid. 10 ff.).

Sid. 14. Det var i den som bilaga till Stockholms Dagligt Allehanda utkommande Aftontidningen 1833: N:o 20 (numret försvann strax från Lässällskapet i Lund tidningslokal och saknas än i dag i Lunds universitetsbiblioteks exemplar av tidningen), som artikeln »Adams-piskarne i Lund» var införd. Artikeln var ett hetsigt angrepp mot schartauanerna, som »kalla sig sjelfve Helige, himla, sucka och läsa, skilja sig från andra genom olikhet i klädedrägt och genom andäktiga miner och åtbörder, men anseende sig sjelfva fullkomliga och syndfria, nitälska att utrota arfsynden och fördrifva den gamla Adam ur andra menniskor genom att på ett grufligt och oerhördt sätt slå och stupa med ris oskyldiga barn». »Samma fanatiska sekt har äfven lyckats eröfra barnuppfostran i stadens fattigskola. I denna skola lärer efter hvad barnen sjelfva uppgifvit gått förskräckligt till. På det barnens jemmerskri ej skulle förmå grannarna att mellankomma öfverhöljdes merendels barnens hufvud med dynor, medan skol-

mästaren stupade dem med ris. En stackars gosse på 8de året gammal hade om förmiddagen blifvit naken bunden vid en stol och slagen; när banden lossades, föll han halfdöd afbleknad på golvet och lärer dött emot aftonen . . . Ofta hände att när barnens rygg mycket blödde, ingneds salt i skinnflinkorna . . . i flera nätter kunde de ej ligga på ryggen utan måste lägga sig på magen och knappt voro de läkta förrän exekutionen började igen. Så lärer det tillgått många år» o. s. v. Det utreddes snart, att författaren till artikeln var den okände prosten David Munck af Rosenschiöld i Kvistofta, och antogs att rapportören av det illasinnade sladdret var den nedan sid. 90 nämnde Magnus Ekdahl, en förfallen kyrkoadjunkt, som ständigt var i delo med rättvisan. Artikeln blev åtalad, och tidningen fick böta en betydande summa.

Sid. 14. Tintamarre, stoj, gny.

— Hästemöllan tillhörde även tomt 313, där hästemöllaren Ola Hansson på 1820-talet är skriven.

— »Fyrkappan» är i husförhörslängderna på 1850-talet benämningen på ett hus vid Bytaregatan beläget å tomten N:o 301, den vid denna tid s. k. Siemerska lyckan; enligt akademismeden Peter Löwegrens anteckningar, vilka av Fröken Ebba Löwegren välvilligt ställts till utgivarens förfogande för jämförelse med O:s uppgifter, »fanns vid Bytaregatan endast ett litet hus i närheten av Klostergatan, som kallades Fyrkappan och låg på västra sidan». — »Skolemor» har icke kunnat identifieras.

— Änkefru Gyberg ägde intill 1828 N:o 18 mitt emot S. Petri kyrkogård.

Sid. 15. Matbodarne och vågboden, om vilka detaljerade upplysningar finnas i Brunius, Lunds domkyrka (2 uppl., sid. 469—471) och vilka synas på Palms akvareller sidd. 16 o. 17, nedrevos resp. 1836 och 1838.

— Rissel, stort såll; slaol, slaga (Rietz).

Sid. 16, 17. Av de båda akvareller, som reproduceras å sidd. 16 och 17, är den förra (tillhörig folkskoleinspektör och fru Gierow, Hälsingborg) signerad »Ritadt af G. W. Palm», den senare (tillhörig fru G. Ripa, Eslöv) osignerad, men försedd med en underskrift »Lilla Torget i Lund. Den 24 december 1830», vars stil är ganska lik G. W. Palms. Som synes är motivet detsamma, stora partier i detalj överensstämmande och tekniken fullständigt ensartad. Skiljaktigheten består vid första påseendet blott i att ett antal av de figurer, som åter-

finnas på bilden s. 16, utbytt mot andra på bilden s. 17 och att studentbeväringarna och pumpen inplacerats. Men jämför man närmare de båda bilderna, anträffar man åtskilliga andra smärre avvikelser, domkyrkotornen på den senare äro något bredare och ljusare i färgen, uret på det norra tornet är ersatt med en glugg, vågbodens port är uppslagen, så att vågen synes, fogarna mellan en del av takpannorna på vågboden ha vittats, det Sommeliuska huset har fått sitt fönsterantal minskat o. s. v.

G. W. Palm, f. 1810, vistades i Lund åren 1824—28, och den äldsta av bilderna bör alltså ha utförts senast sommaren 1828. Granskar man figurerna på bilden s. 16, finner man också, att denna bild icke gärna kan vara tillkommen senare; domprosten Wåhlin avled i mars 1829, och juden Jacobsson lämnade Lund samma år. Samtliga övriga figurer kunna ha varit i Lund när Lundagård stod grön 1828, och de avbildade byggnaderna ha då alla funnits i detta skick; till ett tidigare år synes man med hänsyn till konstnärens ungdom knappast böra förlägga tavlan.

Vanskligare är dateringen av bilden sid. 17, ehuru den till synes exakta uppgiften »Den 24 december 1830» här förekommer. G. W. Palm lämnade som nämnt Lund 1828, de ovan nämnda personerna voro borta 1830, och bilden skildrar även nu ett sommarmotiv. För så vitt icke underskriften blott innebär, att tavlan julafton 1830 blivit bortgiven, kommer man alltså till det resultatet, att repliken icke kan ha utförts på platsen, utan är en atelierbild, antagligen av G. W. Palm själv, utförd med den tidigare akvarellen som förlaga och med av någon anledning nytillsatta figurer. Vill man söka en datering efter de avtecknade personerna möta oöverstigliga svårigheter. C. W. K. Gleerups äldste son föddes i juni 1828, och kan sålunda först sommaren 1829 eller 1830 vid sin faders hand ha vandrat över Lilla Torg, medan domprost Wåhlin som nämnt dog i mars 1829. De övriga nytillkomna figurerna ha alla varit i Lund 1828—30. Slutresultatet av jämförelsen skulle alltså bli, att intet talar emot att bilden s. 16 av G. W. Palm utförts på platsen sommaren 1828 (eller möjligen 1827) och att bilden s. 17 är en sedermera och senast år 1830 tillkommen replik, antagligen även den av G. W. Palm.

Till bilden sid. 16 är fogad följande personteckning, enligt tavlans nuvarande ägares meddelande dikterad av prosten N. T. Simonsson (student i Lund 1824, d. 1873):

»Vid utgången från Lundagård Akademiæ Adjunkt Hampus

Tullberg, sedermera prost i Slågarp. I vagnen nedåt Södergatan sitta Baron Gyllenkrooks, i den andra Domprosten Wåhlin. Mannen med blåa mössan är juden Jakobsson, beryktad student från den tiden. Den i stora hvita hatten är Professor Holmbergssons son (artist), som får en historia af den putslustige pedellen Hyberg. Mannen med valdthornet är en vid stadsmusiken anställd vid namn Hesselgren. Den länge i prestrocken är sedermera kyrkoherden i Landskrona Thestrup och bönderna äro Råbyboar».

Bilden sid. 17 är av Rådman A. Ripa 1873 (student i Lund 1835, d. 1894) försedd med följande beskrivning:

- »1. Akademi-waktmästaren Christen Hallberg.
2. Musikläraren Lethin.
3. Bokhandlaren C. W. K. Glerup och hans son.
4. Handlanden M. Rotschius.
5. Professorn i moralfilosofi Cederschöld.
6. Handlanden Jacob Lindskog.
7. Artisten Holmbergsson, professors son.
8. Akademi kamreraren Grähs.
9. Domprosten Wåhlin, åkande.
10. En bodhängare Sven »Bisk».
11. Den så kallade »Slagtare Gustaf».
- 12—14. Bondfolk från trakterna öster och väster från Lund.

Studenter under beväringsexercistiden.

Bröd gumman: den så kallade »Fåra Bengta».

Huset närmast Lundagårdsmuren: stadens spruthus.

Det derintill belägna: stadens vågbod.

Det lilla låga huset derintill: de så kallade mat- eller »fittebodarne».

Tvåvåningshuset midt för kyrkan till venster å planschen: kemiska laboratorium och bokauktionskammaren.

Till höger å planchen: 1 plank: en del af nuvarande Hypotheksföreningen.

Tvåvåningshuset: Postmästare Sommelii hus.

1 plank: tomten hwarå Handlanden Carl Björcks hus (det forna »Stadt Altona») och Sparbankens hus nu äro uppförda.

Vidare 3 tvåvåningshus: gamla apotheket, Professor Liljevalchs och Handlande Billbergs hus.

Vidare 3 envåningshus: Handlande Edelbergs, Färgare Berghultz och Rådman Scharffenbergs hus, numera Handl. Ekelöfs, Bokh. Lindstedts och Professor Wahlgrens hus.

Vidare 2 tvåvåningshus: Handl. O. Ekbergs och Ryttmästare Peterséns'.

I fonden: Handlande G. S. Hennigs och derintill Garfvare Daniel Wahlgrens hus.»

Av de nämnda personerna skildrar O. musiklärare Lethin sid. 25 ff., handlande Roschius (som även återfinnes på Knutssons litografi sid. 77) sid. 61, akademikamreraren Grähs (även avbildad på Knutssons litografi sid. 70) sid. 18 ff., handlande Jakob Lindschoug sid. 68. — Spruthuset, vågboden, matbodarne och kemiska laboratoriet beskrivas sid. 15 ff. Angående de övriga husen är att märka, att såväl det Sommeliuska huset (rivet först 1904) som de tre tvåvåningshusen mellan Klostergatan och L. Fiskaregatan på bilden verka åtskilligt högre, än de voro i verkligheten; med Hennigs och D. Wahlgrens hus avses nuv. N:o 123/124 och 125. — Som synes äro Simonsson och Ripa av olika mening angående den med Holmbergsson samtalande personen. Hyberg och Grähs återfinnas båda på Knutssons litografi sid. 70.

Sid. 18. Redan 1837 begärde domkyrkorådet av Konsist. akad., att i sammanhang med rivningen av de övriga byggnader, som dolde och vanpryde domkyrkans västfasad, laboratoriehuset eller som det även kallades »domkyrkoladan» måtte få nedbrytas. Detta hus, den gamla domskolan, tillhörde visserligen sedan gammalt domkyrkan, på vars tomt det låg. Redan i slutet av 1600-talet hade emellertid universitetet erhållit nyttjanderätten, 1696 var dess fäksal här inrymd; 1734 och 1745 reparerades huset på universitetets bekostnad, men var 1758 så förfallet, att en mellanvägg hotade att nedstörta och rummen på grund av dåliga tak och fönster fördärvades av regn och snö. 1763 uppläts huset åt universitetet mot skyldighet att skaffa domkyrkan ett blystöpningshus; därefter bekostade akademien en nästan total förändring av huset, vilket sedan oavbrutet av akademien disponerades. 1781 försökte man få dispositionsrätten förvandlad till äganderätt, men Kungl. Maj:t resolverade $\frac{22}{4}$ 1784, att tomten och huset voro domkyrkans, men att universitetet icke finge betagas nyttjanderätten. När nu 1837 domkyrkorådet begärde rivning, förklarade universitetet, att det icke kunde avvara byggnaden, i vilken nu förutom de av Osberg omnämnda bostäderna voro inrymda akademikontoret, bokauktionskammare, lokal för kemiskt laboratorium och för det akademiska kapellets övningar. 1841 erhöi emellertid universitetet byggnadsanslag till kemiska och zoologiska institutio-

ner, och sedan akademikontoret flyttats till akademihuset, till bokauktionskammaren hyrts lokal hos Rådman Sjöström i N:o 21, kemiska laboratoriet provisoriskt inhysts hos Professor Engeström i N:o 35 och kapellet erhållit tillåtelse att disponera domkapitlets sessionsrum, överenskoms 1842 om husets rivning. Detta hus var det sista av de domkyrkan omgivande småhusen, som nedbrötos 1832—42, i väster och sydväst spruthuset, vågboden, matbodarne, domkyrkoladan och stadens arresthus, i öster klockaregården och Möllerska huset (sid. 60). På den bifogade kartan, daterad 1837, äro de båda sistnämnda samt matbodarne och spruthuset rivna; de övriga kvarstå.

Sid. 20. Grähs' bouppteckning synes icke mer vara i behåll. Något giftermål på hans sotsäng har säkerligen aldrig ägt rum; stadens vigselbok känner ingenting härom. När han dog, funnos i huset pigan Cathrina Nilsson, f. i Riseberga $\frac{6}{8}$ 1808, »anhörig», och en jungfru Karin Olsson, f. i Hyby $\frac{4}{6}$ 1812. Bokbindaren Carl Magnus Bunth var gift med Catharina Olsson, f. i Lund $\frac{24}{4}$ 1819. Namnöverensstämmelsen är onekligen påfallande.

— Med »rister» menades icke själfva järngallerportarne (tillverkade år 1748 av smeden Zetterström i Stockholm; den ena som bekant numera ingångsport till den forna S. Petri kyrkogård vid hörnet av Bredgatan och S. Petri Kyrkogata; på bilden sid. 17 synes porten väl, ursprungligen var den grönmålad, kronorna förgyllda i blått fält), utan de järngaller, som lågo framför portarna över en fördjupning och voro avsedda att förhindra kringstrykande svin att komma in på domkyrkogården och Lundagård. Professor M. K. Löwegren berättar i Lunds Weckoblad $\frac{17}{1}$ 1880 på grundval av sin fars anteckningar: »För att freda dessa inhägnade ställen för fyrfotingarnes besök under dagen, då grindarne stodo öppna, fann man på det rådet att i hvarje port sätta ett bräde af nära en alns höjd. Öfver detta måste nu hvar och en streta, som ville ut eller in, och då detta föll sig besvärligt i synnerhet för äldre folk och fruntimmer, anbragte man ett fotsteg å nämnda stängsel. De illmariga fyrfotingarne lärde sig emellertid snart att begagna samma väg, och andra åtgärder måste nu tillgripas. Ett qvickhufvud fann då på följande medel, som troddes blifva radikalt. I hvarje port gräfdes ett temligen djupt hål, deröfver lades en jernrist, men som jernstängerna voro anbragta i en ram af ekstolpar af omkring 9 tums tjocklek (allt var solidt den tiden), promenerade snart svinen in på sidostolparne. Man anbragte då å

ömse sidor ett framskjutande jern med åtskilliga hullingar, och nu ändtligen voro de förargliga skadedjuren definitivt utestängda. Emellertid hände det ej sällan, att folk fick sina kläder sönderrifna på jernkrokarne, äfvensom att små barn, som hade sin förnöjelse af att genom gallret betrakta de i det derunder befintliga vattnet hvimlande »poggorna», med händer och fötter fastnade i gallret och genom ljudeliga skrik gåfvo tillkänna sin nödställda belägenhet. Under prof. Engelharts rektorat (1802) utfärdades emellertid en förordning, att inga svinkreatur finge gå lösa på gatorna, och båda jurisdiktionsernas vaktkarlar — annan polis fanns icke den tiden — ålades att med stränghet öfvervaka förordningens efterlevande. Från den tiden blefvo stadens gator någorlunda befriade från dessa trafikanter, men att förbudet ej föll stadens hedervärda innevånare i smaken, bevisas deraf att prof. Engelhart sedan alltjemt fick heta svinarektorn».

- Belägenheten av arresthuset framgår av kartan. — Bokhandlare Åberg ägde N:o 111, och norr om denna tomt med gavel åt Kyrkogatan låg skolan. — Traktör G. A. Wahlgren ägde N:o 108. — Brodern, Christian Wahlgren, kallad »vita björnen», emedan han brukade gå omkring och kräva ut de hos honom spisande studenternas skulder klädd i den av O. nämnda kostymen (H. Schönbecks anteckningar i Riksarkivet), annonserar i Lunds Weckoblad 1827: N:o 39: »Hos undertecknad boende i f. d. biskop Tegnér's gård kan mat erhållas så wäl i portionswis som äfwen i mathämtare, likaledes finnes rum för resande». — Den tredje brodern, tenngjutare O. Wahlgren, ägde gården N:o 207/208.

Sid. 21. O. missminner sig om namnet. Den gamle prästen, boende i S. Peders klostres prästbol, i längderna kallat »klockaregården», hette Nils Peter Ahlström; först vid 78 års ålder, 1827, erhöll han pastorat, Brågarp och Nevitshög.

- Bauers gård N:o 334. Byggd av borgmästare A. F. Bjugg (d. 1824), som sålde gården till »f. d. köpman» Lars Bauer och själv flyttade till »Stäket», där han bodde sina sista år. Bauer innehade gården till sin död 1829, varefter den innehades av timmerman A. Billgren (se sid. 61); efter järnvägens anläggning och innan det nuvarande stationshuset blev färdigt, begagnades huset som provisoriskt stationshus, varefter en fransman Desayes inköpte gården och lät inreda en ångkvarn. »Franska ångkvarnen» övertogs sedan av lantbrukaren P. Lundborg, som 1878 sålde tomten till fabrikör C. Holm-

berg, vilken efter några år lät nedriva byggnaderna och 1890 uppföra armaturfabriken. Den Bjuggska stentavlan är ännu i behåll, genom överingeniör W. von Gegerfelts försorg inmurad i armaturfabrikens portgång. Inskriften lyder: »Denna gård lät Häradshöfdingen och Borgmästaren Adolph Friedrich Bjugg samt dess Husfru Johanna Charlotta Herslow på bar plats upbygga åren 1804 och 1805. Fördomen sade at den bordt ligga på annat ställe, men svarades at den ligger nyttigt och väl. Herran bevare den från vådeliga händelser och förinne dess invånare all huslig sällhet». Gårdens utseende framgår av bilderna, som välvilligt ställts till förfogande av f. d. syssloman P. Lundborg.

Sid. 23. Bauers styvdotter, Nicolina Wanselau, var gift med sedermera prosten M. A. Schmitt. Det är ju möjligt, att O:s uppgifter om Schmitt äro riktiga; 1821 blev han emellertid kungl. hovpredikant och kyrkoherde i Engelholm.

Sid. 24. Derangement de cerveau, sinnesförvirring.

— Fremlings gård omfattade hela N:o 103. — Professor Dahls förnamn var Peter, icke Mathias.

— Om Siemerska lyckan, den del av kvarteret väster om Bytaregatan, som bär tomtnummer 301, berättar Peter Löwegren: »Der Holmbergska gjuteriet, professor Broomés hus m. fl. tomter nu finnas — den s. k. Siemerska trädgården eller Hästbytaremtomten, såsom den förr kallats, emedan hästmarknaderna der fordom höllos — fanns i min barndom en rätt vacker allé, hvilken nedhögs af prof. Munthe, som blef egare af denna tomt, om jag rätt minnes, i slutet af förra seklet». — Akademiträdgårdsmästaren Gernandt står efter sitt avskedstagande och till 1841 i mantalslängderna uppförd på N:o 160, den biskopen tillhöriga trädgården, 1842 till 1844 återfinnes han på N:o 159, från 1845 till 1850 på N:o 144.

— Prædiolum rusticum, lantligt ställe.

Sid. 25. Tomten N:o 300 hade 1817 av handelsman Jakob Lindschoug (som ägde den gamla köpmansgården N:o 19) inköpts av juris adj. Johan Munck af Rosenschöld. Efter Lindschougs död försålde tomten av arvingarne till trädgårdsmästare Lundberg, som 1845 med densamma förenade den angränsande obebyggda tomten N:o 277 B och 1860 lät uppföra det ännu kvarstående tvåvåningshuset. Vid Lundbergs död tillföll tomten hans änka, som 1873 försålde den till professor M. K. Löwegren. Vid regleringen av Klemenstorget och

Laurentiigatan 1885 avträdde Löwegren till staden sydvästra hörnan av tomten, men fick i utbyte en del av västra vallvägen och angränsande delar av Spoletorp och Ekelundska lyckan, varigenom tomten fick den omfattning den ägde, till dess 1902 den västra delen frånsåldes och bebyggdes.

Sid. 25. Bruzelii gård, det på tomten N:o 321 belägna tvåvåningshuset med fasad åt öster, som synes på den i Skrifter utg. av Föreningen det gamla Lund III, sid. 15 återgivna bilden av Stortorget.

— Gördelmakare Hörlin ägde N:o 320.

Sid. 26. Dan. Steibelt (d. 1823), tysk pianist och tonsättare; J. P. J. Rode (d. 1830), fransk violinvirtuos; Ludw. Spohr (d. 1859), tysk violinist och tonsättare; Gius. Tartini (d. 1770), italiensk violinist och tonsättare.

Sid. 27. J. B. Du Puy (d. 1822), L. van Beethoven (d. 1827), F. A. Berwald (d. 1868), H. Proch (d. 1878).

— Någon änkefriherrinna Ehrenborg på Hovdala fanns icke vid denna tid. Säkerligen åsyftas fru Eva Eleonora E. f. Odencrantz på Hovdala, f. 1810, d. 1884. Hennes man dog först 1879 och var icke friherre.

Sid. 28. Bokhandlare Åbergs gård N:o 111. Lundbladiska gården N:o 83. — Lunds Weckoblad 1827: N:o 10 innehåller följande

»Anmälan om M. J. Åbergs lånebibliotek.

Undertecknad har med denna dag öppnat ett lånebibliotek, innehållande en utvald samling af de berömdaste romaner, theaterpjäser, poetiska arbeten, allmänna och enskilda staters historia, skandinawisk historia, lefwernesbeskrifningar, geografi, resebeskrifningar, blandade ämnen, ströskrifter, protocoller, tyska och franska classiker, musikalier etc. Förteckning öfwer denna samling nära 6000 N:r jemte plan och reglor säljes å 16 sk. b:co i Åbergska bokhandeln. Genom denna anstalt torde här på orten den brist man förut haft att göra sig bekant med dels äldre dels nyare läswärda och angenämt underhållande böcker wara afhulpen. Det torde icke kunna nekas, att i närwarande tid, då så att säga, nästan en hwar sträfwar att nå en högre grad af bildning, densamma wäl icke kan inhämtas på ett billigare och mera tillfredsställande sätt än detta. Man smickrar sig således med att icke allenast stadsboen utan äfwen den mera bildade landtmannen kommer att, wid lediga stunder, be-

gagna sig af ett tillfälle, som på det behagligaste sysselsätter. Romantiken ingjuter mildare känslor och framställer idealer för ett sublimare lif, hvilka wi utan swärmiskt sträfande böra efterlikna, emedan de icke kunna annat än förädla våra hjertan. Historien deremot i allwarligare drägt, söker att hos ynglingen och mannen, väcka förtroende, ett förtroende, som odlar och lifwar begäret, att i höghet, wärdighet och styrka likna de män, hvilka utgjort sitt Fäderneslands stolthet och antingen wärnat det i farans stund eller med sin klokhet och rådighet bibehållit en sjelfständighet, hwilken från urminnes tider warit deras fädernearf. Mera öfwertygande, än hwad här blifwit sagt, torde en närmare bekantskap med litteraturen göra den, som egnar sina lediga stunder åt det sanna, allwarliga och sköna.

Lund den 7 Mars 1827. M. J. Åberg, Bokhandlare».

Mad. Genlis' omtyckta roman hette »Alphonsine eller den underjordiska kärlekens barn». — C. G. Bröder, Praktisk grammatik för latinska språket öfwers. af J. F. Lundblad (1808) och Dens., Kort latinsk grammatika öfwers. af A. O. Lindfors (1806).

Sid. 29. Bokhandlare Åbergs hustru hette Juliana Holst, f. i Köpenhamn 1796.

Sid. 30. Otto Henrik Wallgren dog i Stockholm 1857.

Sid. 31. Enligt traditionen skola de båda samtalande personerna vara professorerna Cederschiöld och Fremling. — Huset längst till vänster den stadskomminister A. M. Ljunggren, sedermera skomakare S. Åkerlund, slutligen boktryckare Håkan Olsson tillhöriga gården, längre nedåt gatan Sylvanska gården, sedermera Akademiska föreningen, och snett däremot domkapitlets hus, »svarta konsistoriet». Jfr. Osbergs uppgifter sid. 49.

Sid. 32. I Arfvidssons bouppteckning upptagas följande oljemålningar:

»Portrait af K. Carl XII som barn (utan ram).....	3 Rdr.	16 sk.
» » Drottning Ulrica Eleonora (med förgylld ram)	5 »	—
» » K. Fredric V (d:o)	5 »	—
2 portraiter af danska prinsessor (d:o).....	10 »	—
Dessa 3:ne målade af Pilo.		
1 Vue af Stockholm målad af Palm.....	10 »	—
Hermäs bortförande Herse af Sjöstrand	6 »	32 »

- 1 scene ur Wilhelm Meister af Lundquist 13 Rdr. 16 sk.
 1 d:o ur Byrons Don Juan af Arvidsson 13 » 16 »
 Heckeberga, landskapsmålning af Arvidsson 6 » 32 »
 Därjämte funnos ett hundratal nummer litografier, gravyrer och ritningar, bland vilka
 »Sven Lagerbrings portrait, toucheritn. af Arvidsson.
 Portrait af Biskop Faxé, ritadt af Arvidsson.
 C'est elle, gravure af Arvidsson.
 Portrait af Excellence Wachtmeister, ritning af Arvidsson.
 19 blad ritade blommor och fåglar af Arvidsson.
 13 » landskapsritningar af Arvidsson och andra konstnärer.
 19 » skånska dräkter, till större delen ofulländade.
 En Ecce homo i miniatyr af Körner, efter Guido Reni, på elfenben»
 m. m.
 Av bouppteckningen framgår också, att O:s uppgifter om A. som intresserad jägare äro riktiga. —
 Förslaget till akad. ritmästarebefattningen efter Arvidsson upptog Jöns Boström, fänrik J. Ahlgren och artisten B. Lindberg.

Sid. 34. Fulcra, stödjepelare.

Sid. 35. Enligt kyrkoboken berövade sig 1874 den 21-åriga Paulina Carolina Gustava Körner vid Näs livet genom skott i munnen.

— O:s uppgifter om Blommér innehålla åtskilliga detaljfel, vilka korrigeras av Thomæus, Nils Jakob Blommér (1922), sid. 7 ff.

Sid. 37. Berlingska gården N:o 296. — Det gamla akademiboktryckeriet övertogs 1729 av Ludvig Decreaux, tillika akademiens dansmästare. 1745 överlät denne tryckeriet på den danskfödde Carl Gustaf Berling, död 1789, då sonen Christian Fredrik efterträdde honom. Vid dennes död 1809 övertogs tryckeriet av sonen Carl Fredrik, sedermera tillika akademiräntmästare.

Sid. 38. Om alla de nämnda folkhistorierna upplysningar i Bäckström, Svenska folkböcker, D. 2 (1848), om folkvisorna i Geijer—Afzelius, Svenska folkvisor.

Sid. 39. En längre digression om Grevinde Danner är utesluten.

Sid. 40. Lundberg hade sitt boktryckeri i N:o 34. Att lagman Lindencrona (Ulrik Gustaf, f. 1785, d. 1846) skulle ha ägt någon gård i närheten har icke kunnat fastställas. Möjligen menar O. häradshövding Nils Liljenberg, som ägde det nuvarande herrehuset i Kulturhistoriska

museet intill sin avflyttning från staden 1871, då friherre J. C. Toll övertog gården. Man kan också tänka på N:o 32, som i flera årtionden ägdes av änkefru J. C. Lilliecrona, f. Dahlman.

Sid. 41. »Lundgrenska gården» har icke med visshet kunnat identifieras. Det fanns på 1830-talet åtskilliga husägare i Lund med namnet Lundgren, mest bekant är bagaren och djurläkaren Anders Lundgren, som ägde N:o 110. Fru Ohm (se personreg.) hade emellertid sitt spiskvarter i N:o 304, och i närheten härav finnes ingen Lundgren. Antagligen föreligger en felskrivning, vare sig nu O. menar Ljunggrenska gården N:o 303, ägd av fanjunkare And. Ljunggren, eller Lundströmska gården N:o 304, ägd av guldsmed J. P. Lundström.

— Initialerna H. A. torde vara felaktiga. Vid genomgång av förteckningarna över promovendi under 1820—40-talen anträffas endast en person med dessa initialer, smålänningen Sven Harald Almqvist; han blev emellertid aldrig kyrkoherde, utan dog som regementspastor.

Sid. 42. Man kunde spela med insats på »enkelt utdrag», »amb», »tern» eller »kvatern». Vid »amb» skulle numret (antalet nummer var relativt ringa) utkomna två gånger, vid »tern» tre, »kvatern» fyra, och vinsten stegrades i stark progression. — Decreaux synes å bilden sid. 70.

— Om J. Löfmark se Feuk, Ett akademiskt album (1889).

— »Pjesen är så lång, att det ej gifves någon efterpjes» är ett stående uttryck på tidens teateraffischer.

Sid. 43. Husmannen Per Jönsson har icke med visshet kunnat i husförhörslängderna identifieras.

Sid. 44. Santessonska gården, N:o 316, är den längst åt väster belägna hörngården på den reproducerade bilden. — Bernt Peter Santesson hade varit regementspastor, men tog avsked 1785.

Sid. 45. Om brunssalongen på Helgonabacken se C. Sjöström i Finn 1903. — Sjöbergska, senare Sjöströmska gården N:o 21.

Sid. 46. Jöns Anderssons gård N:o 315 synes på bilden sid. 44.

Sid. 47. Thor Anderssons gård N:o 291.

— Johan Andersson Friberg, sedan Fribohrn, var ett av sin tids mera kända studentoriginal; han är skildrad i Svahn, Våra överliggare, sid. 78 ff., som »kandidat Fridolin». I bouppteckningen efter O:s mor 1839, som vid sin död ägde N:o 84, häftar han i skuld till henne för rumshyra.

Sid. 47. Egarement d'eprit, sinnesförvirring.

— Norra tullhuset, beläget på nuv. Åkerlundska gårdens tomt, revs i början av 1850-talet. Milstolpen stod omedelbart utanför det nuvarande husets sydöstra hörn.

Sid. 48. Namnet Littorin torde vara missuppfattning för Electrin. Kyrkoherden i Vemmerlöv och Rörum Isac Electrin, f. 1720, d. 1804, hustrun Charlotta Maria Ahlström, d. 1811.

— »Nedskruives», tydligen en underlig transkribering av det dialektiska »näsgrues», framstupa med näsan på marken (Rietz; benäget påpekande av aktuarie S. Berg).

Sid. 49. Stadskomminister Ljunggrens, senare skomakare Åkerlunds, slutligen boktryckare Håkan Olssons gård N:o 26. Klädesvävare Gissler, som 1830 avflyttade till Håstad, endast hyrde den Sylvanska gården N:o 27, som 1830 av arvingarne till bokhandlare Sylvans änka såldes till Akademiska föreningen. Båda gårdarna synas från resp. norr och söder på de sidd. 31 och 50 reproducerade bilderna.

Sid. 50. Professor Cederschiölds tomt N:o 52/53. »Locus» ägdes av professor A. O. Lindfors, men beboddes länge och bl. a. vid den tidpunkt, då det bekanta Blomdahlska mordet (se Sjöström, Göteborgs nation (1807), sid. 25 ff.) ägde rum, av v. pastor G. C. Hervander.

— Sönerbergsska gården N:o 22. Jfr. nedan not till sid. 105.

Sid. 52. Selander felaktigt för Psilander (se personreg.).

— Grassatio nocturna, nattligt upptåg.

Sid. 53. O. är på villospar i fråga om Tegnér's dikt om Kyrkobrinken. Det åsyftas givetvis de bekanta raderna i dikten till biskop Faxé 1817 med biskopinnans porträtt sänt till den vid riksdagen varande biskopen: »Söta Faxé, tack för sist, tack för sist i Kyrkobrinken. Säkert har du icke glömt, all den glädje, lust och gamman, som vi hade der tillsammans. Ack, det var så ömt, så ömt». Förklaringen till uttrycket Kyrkobrinken är den, att Faxé vid föregående riksdag 1815, då han hade biskopinnan med sig, bodde i Kyrkobrinken på Riddarholmen.

— Norlins och Möllers gårdar, den förra den gamla s. k. klockaregården, den senare med tomtnummer 106, omedelbart nordost om libreriet; Möller ägde även den mitt emot belägna tomten N:o 98. Jfr. sid. 59.

- Sid. 53.* Om Malmens källare, N:o 104, se C. Sprinchorns ingående historik i Lunds Dagblad 2, 4, 6 och 7 dec. 1926, även utg. i särtryck med titel »Ett minnesrikt, nu försvinnande hörn i det gamla Lund».
- »Finkelborg», bryggare Anders Lindbergs krog i N:o 5; namnet har varit gängse in på 1870-talet.
- Sid. 55.* O:s lokalisering av studentupploppet 1793, Mormanska slagsmålet, till Malmens källare är som bekant oriktig. Balen ägde rum i professor E. S. Brings hus på N:o 302; akademiska konsistoriets rannsaktionsprotokoll, som ingående redogöra för uppträdet, äro tryckta 1794.
- Om »borgmästareoväsendet» se C. Sjöström, Västgöta nation (1911), sid. 152—154.
- Sid. 56.* Om den Djurströmska truppen har bl. a. L. Feuk i Historiska skizzer och silhouetter från Christianstad (1882), sid. 45 ff., lämnat upplysningar. Se även Björkman, Ur Jönköpings teaterhistoria, sid. 48 ff. För kännedomen om Lunds teaterhistoria under 1800-talets första årtionden finnes i stadens kronouppbördsräkenskaper ett rikt källmaterial, vilket utg. hoppas få tillfälle framdeles bearbeta.
- Den bekanta Mamsell Hoffmann, som O. upprepade gånger kallar Johanna H., hette Hedvig Charlotte Hoffmann. Sedan Djurströms första hustru, dansösen Charlotte Sandberg, 1834 avlidit, gifte han om sig med mamsell H.
- Sid. 57.* Den yngre Djurström blev relegerad ¹⁴/₁₂ 1829 på två terminer, emedan han natten mellan 27 och 28 nov. kraftigt påverkad av starka drycker inslagit en del fönster dels i assessor E. Wensters gård (N:o 116), dels hos dåv. docenten J. H. Thomander, boende hos bokförläggare C. W. K. Glerup (N:o 121).
- Om Angelique Magito och hennes familj finnas upplysningar i Schöldström, Damer och knektar (1902), sid. 109 ff. Hon dog först 1895 på fattighuset i Uppsala.
- Sid. 59.* Mamsellerna Junbecks, sedermera nationspedell Danielssons gård N:o 102.
- »Holstagården», ägd av en f. d. sockerbruksmästare O. Holst, d. 1826, var N:o 100/101, på vilka nummer vid denna tid en massa småfolk bodde, bl. a. den nedan nämnde barberaren Abel Jacobsson.
- Sid. 60.* Handlande N. J. Ohlssons gård N:o 107, traktör G. A. Wahlgrens N:o 108, Norlins och Möllers gårdar se ovan not till sid. 53. Bilden har välvilligt ställts till förfogande av professor E. Wrangel.

Sid. 60. Brukspatron Carl Magnus Hellstedt på Håstads mölla, d. 1829, hade icke någon där boende bror. O. åsyftar måhända sönerna Johan Christian, f. 1796, och Nils, f. 1797.

— Av Sandahlska gårdarna, N:o 96 och 95, synes den ena, senare sammanbyggd med Krakaus hotell, på Knutssons litografi 1830, avbildad sid. 70. Även det gamla, av O. omnämnda rådhuset synes där.

Sid. 61. Edelbergiska gården N:o 204. — Scharffenbergiska gårdarna voro N:o 205, där färgaren Henrik S., f. 1761, d. 1842, bodde, och N:o 206, som innehades av den av O. nämnde sadelmakareåldermannen Peter S., f. 1756, d. 1839. Den senare ägde även N:o 259, Scharffenbergiska själabodarne, varom se nedan sid. 66.

— Josef Stäck ägde utom »Stäket» även tomten N:o 69. — Vad som menas med »salig Beckman» är något dunkelt. I manuskriptet är »Beckman» tillskrivet över ett utstruket »Fredman». Bellman?

— Roschius gjorde konkurs 1827 och avled 1851 i Billgrens, ovan not till sid. 21 omnämnda gård. R. är avbildad såväl på Knutssons litografi sid. 77 som på Palms målning sid. 17.

Sid. 62. Snickare Sven Otterström ägde N:o 92 och 93. I Lunds Weckoblad 1833: N:o 43 anträffas följande annons:

»Till salu utbjudes gårdarne N:r 92 och 93 wid Skomakaregatan här i staden belägne, som kunna säljas hwar för sig eller ock tillsammans. Uti gården N:o 92 finnas 9 rum med 3:ne kök och en byggnad uti gården ett större rum till snickarewerkstad begagnad, som kunna lätt inredas till hushåll, emedan serskild skorsten finnes uti detta rum, uti samma hus finnas 2:ne större packhus, ett större bränneri med ett packhus intill, hwari kan förwaras öfwer 300 tunnor potäter, den är nybygd år 1820 och 46 aln. lång, en länga inredd till stall för 6 hästar och 4 kor, foderhus, drängkammare, loga och logolf och rymmes i detta hus öfwer 450 trafwar säd, och en tillbyggnad till samma hus inredd till en större wagnsport och 2:ne packrum deröfwer, en halflänga d:o nybyggd år 1826, 46 aln. lång inredd till stall för 4 kor, ett större wedhus, ett packhus och en wagnsport. Gården N:o 93 inredd till 5 rum med kök och spiskammare i huset åt gatan samt ett hus i gården nybyggdt år 1811 af ekekorswirke och muradt med bränd sten inredt till 8 rum.

Sw. Otterström.»

Sid. 64. Angelins geologiska karta över Skåne slutredigerades av B. Lundgren och utgavs 1877 efter Angelins död.

Sid. 65. Med »gamla Sjöbeckska gården» menas måhända adjunkten H. F. Sjöbecks gård N:o 309/310.

— Änkefru Edelbergs, senare professor Bruzelii gård N:o 321, se ovan not till sid. 25.

— Mera än två bröder och två systrar voro icke syskonen Dahlgren enligt husförhörslängden. Vid den äldste broderns död 1836 (jfr. personreg.) nämnes emellertid i bouppteckningen, att de fyra syskonen sedan föräldrarnas död för 37 år sedan levat i bo oskifta. De ägde N:o 332.

Sid. 66. Peter Bager innehade Råby boställe på arrende till sin död 1840.

— Tunnbindare Niclas Andersson ägde N:o 328.

— För att kunna tala om »venstra sidan» av Grönegatan måste O. tänkas komma norrifrån från Dahlgrenska huset. De s. k. Scharffenbergska själabodarne lågo på N:o 259.

Sid. 68. Handlande Jönsson vid Norrtull har icke kunnat identifieras.

— Orangeribyggnaden vid norra sidan av gamla Botanicum.

Sid. 70. Till bilden av Stortorget, signerad »J. Knutsson 1830», har Rådman A. Ripa »våren 1893» lämnat följande beskrivning:

»1. Litograf Knutsson.

2—5. Bondfolk.

9. Akademibokhållaren Kamrer Grähs.

10. Fäktmästaren Schartau.

11. Klockaren och hästhandlaren Kull från Engelholmstrakten.

12. Lottförsäljaren Decreaux.

14. Biskop Faxes täckvagn.

15. Waktmästaren vid Fysiska institutionen Hyberg samtalande med en dam.

16. Rådhuset (ombyggt 1841).

17. Köpman Nils Olssons hus, sedermera Hylléns och sedermera domkyrkans.

18. Slagtare Joh. Lundboms hus, sedermera Brulins och numera lokal för apoteket Hjorten.

19. f. d. Stadsfiskal Sandahls hus, sedermera sammanbyggt med angränsande huset, som numera är Krakaus hotell.

20. Numera Krakaus hotell, förut tillhörigt Snickaren Otterström, som deltog i studentupploppet på 1820-talet. — På andra sidan om Skomakaregatan, på hörnet vid torget låg värdshuset s. k. »Trallen», som 1836 egdes af värdshusidkaren Fredrik Krum-

linde, gemenligen kallad »Kungen af Preussen», och näst intill Trallen, norr om N:o 21 eller Assessor Wensters hus, låg den gamla gästgifvaregården, som egdes af värdshusidkaren Adam Krumlinde (broder till Fredrik Krumlinde på »Trallen») och hvilken gamla gästgifvaregård förut egts af den beryktade Stads-komministern och Kyrkoherden i Råby och Bjellerup Prosten A. J. [!] Schartau.

21. Egdes af Domkyrkoorganisten och Akademikapellmästaren Fil. D:r Emanuel Wenster. Detta hus jemte gamla gästgifvaregården och värdshuset »Trallen» nedrefvos år 1835. Platsen planerades och på bakgården uppbyggdes nuvarande Stadshuset. Husen nedrefvos i ändamål att bereda större utrymme framför Stads-husbyggnaden.
22. Tenngjutare Nordstrands hus, sedermera Tenngjutare Olof Wahlgrens och sedermera Jernhandlare Anders Ekbergs och Olof Ekbergs hus.
23. Rådsmannen och Sadelmakareåldermannen Peter Scharffenbergs hus, sedermera egt af Jernhandlaren A. Ekberg och numera Sparbanken för Lunds stad och kringliggande land.
24. Hans broder Färgaren Henrik Scharffenbergs hus, sedermera egt af Färgaren Petter Bergholtz. Detta hus inköptes 1845 af Sjökaptenen Christian Wahlgren, nedrefs och ombyggdes af honom samt egdes sedan af Bokhandlaren Fredrik Borg och sedermera af Bokhandlaren Ph. Lindstedt.
25. Egdes af Handlanden Olof Edelberg, sedermera af Handlanden Jöns Ekelöf, derefter af hans broder Handlanden Petter Ekelöf, som sedermera uppbyggde nuvarande huset, som eges af Bokhandlare Hj. Möller, innehafvare af Gleerupska univ.-bokhandeln.
26. Egdes i fordna tider af Handlanden Liljevalk, derefter af Handlanden Winqvist, derefter af Handlanden F. C. Billberg och numera af Handlanden G. E. Olin under firma Olin och Witting.
27. Egdes af Med. Professor C. F. Liljevalk, sedermera af Handlanden Petter Ekelöf och numera af Glashandlaren Schannong.
28. Apoteket Svanen egdes af Apotekare Colliander, sedermera Forshæll, P. E. Lagerholm och numera af Apotekare A. F. Montelin».

De överhoppade numren har Ripa tydligen icke kunna identifiera. — Av de avbildade figurerna skildras av O. Grähs (se även Palms akvarell sid. 17) sid. 18 ff., Decreaux sid 42, Hyberg sid. 67 ff). — Det bör måhända påpekas, att den vänstra husraden icke kan göra anspråk på att vara alltför tillförlitligt avritad.

Sid. 71. Auditör Nilssons, sedermera prof. Zetterstedt hus N:o 258.

Sid. 72. »Gamla mamsell Lindskogs» (jfr. personreg.) gård N:o 299.

— Insectae summae fuere meae deliciae, insekterna ha varit min största förnöjelse.

Sid. 76. Praematura morte abreptus, borttryckt av en förtidig död.

Sid. 77. Den sid. 77 reproducerade litografien är försedd med följande personförteckning:

- »N:o 1. Handlande G. Edelberg.
- » 2. » Roscius.
- » 3. Uppköpare Sven Bisk.
- » 4. Kongl. Räntmästare Cronsjoë.
- » 5. [Obek.].
- » 6. Hyberg, stadens nyhetskrämare.
- » 7. Bagge, tit. hofråd.
- » 8. Barberare Abel Jacobsson.
- » 9. Lilla Kjersti från Råå.
- » 10. Svarfvare Lundberg.
- » 11. Slaktare Dahl.
- » 12. Slaktaredräng Pehr Trulsson.
- » 13. Götheborgskan, en piga.
- » 14. Sangbergs Jöns.
- » 15. Slaktare Gustaf.
- » 16. Mutter Elfman».

Sid. 78. »Trallen» låg i norra delen av nuv. rådhusets tomt. Efter mannens död 1838 flyttade fru Erlandsson över gatan till N:o 91. Det finnes anledning förmoda, att det är denna fru Erlandsson, som för-
evigats i slutraderna till den bekanta »Ritsch, ratsch, filebom bombom».

— Urmakare Tysell ägde N:o 113, liksom skomakare Lundqvists gård N:o 112 på nuv. rådhusets område.

— Det var på N:o 91, som sockerbagare Schelander hade sitt konditori under de år O. omtalar. Sedermera överflyttade familjen till Malmros'ska kasernen, N:o 82 A, där fru Schelander, bekant under namnet »stora Mutter» eller »Mutter Schelander», i många år hade kafé.

Sid. 78. 1831 begärde G. Bauch att av universitetet erhålla ett årligt understöd. Med anledning därav inhämtade akademisekreteraren J. W. Zetterstedt upplysningar om honom och avgav till konsistoriet följande utlåtande:

»Bemälte Bauch, som hitkom från Greifswald, blef d. 27 Oct. 1824 af Consist. Acad. antagen till tysk parleur vid universitetet. Att han sedermera några år uppehållit sig vid Academien synes deraf att han 1827 och 1829 härstädes varit lagsökt för skuld. Den 23 jan. sistnämnda år anmälte han sig hos Rectorsembetet till erhållande af pass för att på en månad resa till Pommern, men uttog ej detta pass, emedan han kort derefter inföll i en svår kropps- och sinnessjukdom, hvilket förhållande lärer förmått honom sjelf att lemna Academien och föranledt Consist. att i underdån. skrifvelse af d. 10 Oct. 1829 hos H. K. H. Canzleren anhålla, att som Bauch vore ur stånd satt att sköta sin befattning, det måtte blifva Consist. tillåtet antaga en annan skicklig handledare i tyska språkets talande . . .»

Sid. 79. Det Otterströmska slagsmålet, om vars förlopp i protokollet vid rektorsförhöret finnas närmare upplysningar, ägde rum redan i dec. 1819, och O:s uppgifter därom äro sålunda grundade på icke fullt pålitliga hörsägner, antagligen från familjen Bremberg, med vilken O. synes varit nära bekant. Professor Löwegren nämner i sina anteckningar om sin barndoms lekkamrater även en Oskar Otterström, son till en värdshusidkare nere på Södergatan, som kallades för »Stridens röda hane».

Sid. 80. Clairfelts gård nuv. Katedralskolan.

- Lundbladiska gården N:o 83. Att dominikanerklostret skulle ha legat här är som bekant omstritt och knappast sannolikt.
- Om S. Petri kyrkogårds användning fördes mellan olika fraktioner inom stadens borgerskap en häftig kamp, varom talrika aktstycken äro bevarade.

Sid. 81. Lundbladiska gården gick genom åtskilligt fler händer, innan den styckades. Då trädgården 1827 utbjudes till försäljning av rådmann E. A. Beckman beskrives den (i Lunds Weckoblad 1827: N:o 29) på följande sätt: »Till salu utbjudes min härstädes ägande trädgård med cirka 8 à 900 fruktbärande träd af åtskilliga utländska sorter jemte annan fullväxt häckplantering af bok och lön m. m. Denne trädgård är till sitt areala innehåll mycket stor och belägen midt uti staden wid allmänna så kallade Skomakare-, Tjelle-, Mårtens- och

Döbelska gatorne, kan således indelas i 8 eller 10 ganska rymliga gårds- och byggnadstomter, hwilka hwar för sig efter behag kunna få köpas».

- Sid. 84.* O. har sammanblandat de båda krögarna Malmros. Den äldre, Jakob M., övertog efter professor Flormans död N:o 82 och hade där uthyrning av studentrum till sin död 1872, den yngre, Anders M., ägde den bekanta krogen på N:o 288/289.
- Sid. 85.* Urmiakare Adamsson ägde N:o 88. — Glasmästare Cronhamns hustru, Anna Sofia Gyberg, d. 1846, var halvsyster till Adamsson. Cronhamn ägde N:o 209.
- Professor Brag ägde N:o 65, 66, 79, 80. — Professor Dahl N:o 103.
- Sid. 86.* Uppgifterna om de herrar, som munhöggos med Brunius, äro behäftade med åtskilliga småfel. Gullander blev kyrkoherde i Sölvesborg, Jesper Gustaf, icke Herman, Svedenborg provinsialläkare i Sölvesborg, slutl. i Mariestad, Vult von Steyern hette Johan Julius. Episoden bör ha tilldragit sig på hösten 1840.
- Går man till konsistorieprotokollen, finner man, att Lundagårdsmurens rivning har en lång förhistoria, så till vida ganska intressant, som den visar, hur denna fråga länge utgjort ett tvisteämne inom universitetet. Redan vid Karl XIV Johans besök i Lund aug. 1816 beslöts det att riva murarna, men beslutet trädde icke i verkställighet, varför är icke fullt klart. 1817 nedtogs emellertid den mur, som avstängde domkyrkogården från Lundagård. På våren 1836 befanns det, att »den å westra Lundagårdsmuren förlidit år verkställda färgbetrykning på åtskilliga ställen gått förlorad och att någon förbättring deraf till upphjelpande af murens förfallna utseende ansågs behöflig». En undersökning igångsattes, av vilken framgick, att icke blott färgen utan även kalkbruket flerstädes avfallit och att muren måste helt omrappas. I betraktande av den dryga kostnad, detta skulle medföra, kom man att tänka på beslutet för 20 år sedan, och inspectura ærarii fick i uppdrag att göra upp kalkyl över vad murens försäljning kunde inbringa och kostnaderna för något annat slags stängsel. Insp. ærarii framlade förslag om nedrivning med reservation av Prof. Sönnerberg, som avgav följande yttrande: »Jag afstyrker murens nedrivning, skulle dock Consistorium anse detta nödigt, reserverar jag mig mot all annan stängsel än den som sker med jernstaket». Vid frågans behandling i konsistoriet begärde Thomander, att det måtte i konsistoriets protokoll efterses, varför icke riv-

ningen ägt rum i sammanhang med beslutet 1816. Man fann inga upplysningar, och d. 22 april 1836 företogs frågan i konsistoriet, där synnerligen skiljaktiga meningar visade sig. Professor Sven Nilsson, med vilken Pramberg förenade sig, ansåg, att murarne borde kvarstå, Hill ville att rivningen skulle företagas eller i annat fall muren vid södra sidan, mot kyrkogården, åter uppbyggas; härmed förenade sig Bolméer. Brunius, antagligen den, från vilket förslaget utgått, yrkade nedrivning, likaså E. S. Bring och räntmästare Berling, den senare dock under förutsättning att i stället stenpelare med järnkedjor emellan uppsattes. Brag ville att murarna skulle kvarstå, till dess man fick råd att sätta upp ett järnstaket, Sönnerberg åberopade sin reservation; Thomander, med vilken Bergqvist instämde, yrkade deras kvarstående, »helst ett tjugoårigt uppskof med verkställigheten af beslutet om rifning sannolikt icke utan giltiga orsaker kunde hafva inträffat». Rektor, domprosten Hellstenius, avgjorde frågan genom sin utslagsröst, han ansåg icke tillständigt mot kanslern att upphäva det 1816 fattade beslutet. Murarna skulle alltså rivas, men en kraftig opinion mot beslutet har rests bland akademiens yngre lärare. Dagen efter beslutet inkom till konsistoriet en skrift undertecknad av ett tjugotal docenter och adjunkter, däribland C. J. Sundewall, A. E. Lindblom, N. H. Lovén, Assar Lindeblad, N. O. Ahnfelt, Fr. och E. W. Berling, J. M. Löfmark, J. G. Agardh, J. G. Ek och A. Cronholm. I skriften yrkades, att beslutet måtte underställas kanslerns prövning och verkställigheten t. v. inhiberas. Det anfördes, 1) att murarna lämnade skydd åt blåst och yrväder och gjorde Lundagård till Lunds enda någorlunda lugna spatserplats, 2) att de studerande, som bodde långt från akademien, under rasterna mellan lektionerna, medan de väntade på sina lärare, inom murarne ägde skydd mot blåst och oväder, 3) att vid kreatursmarknaderna på Lilla Torg allmogen där plögade låta sina hästar beta och att det vore fara värt, att genom murens nedtagande Lundagård bleve nattlig betesplats för hästarna »och således i stället för en behaglig grönskande plan blefve en uptrampad fälad, 4) borttoges muren längs Sandgatan, komme denna gata att förlora en betydande del af sin skönhet, i det att den nedre delen blefve alldeles öppen, medan den öfre längs botaniska trädgården finge behålla sin mur; 5) För närvarande utgör Lundagård en afskiljd på visst sätt landtlig plats midt i staden, hwarest man, utan att störas af stadslifwets rörelse och trafiken på gatorne i lugn och stillhet kan öfwerlemna sig åt me-

ditioner samt efter mödosamma timmar använda wid studierna kan rekreera själens och kroppens krafter. Denna fördel upphörer med murarnes borttagande, Lundagård blir en omedelbar, genom ingenting skiljd del af staden, och den träfnad och lugn som nu derstädes herska kommer att försvinna». En liknande skrivelse från åtskilliga studenter inkom, men konsistoriet fann sig icke böra vid skrivelserna fästa något avseende. Den 9 juli upprepades beslutet, prof. Brunius anmodades att anskaffa ett nytt stängsel av stenpelare med järnkettingar, och sedan detta ombesörjts, började i april 1837 nedrivningen. Därpå följde d. 6 april det bekanta studentupploppet, varom bl. a. Elof Tegnér i »Från farfarsfars och farfars tid» har lämnat en skildring.

Sid. 86. Lidbeckska gården N:o 281.

Sid. 88. Tyvärr är O:s teckning av det gamla biskopshuset ej bifogad.

— I den Faxeska donationen till Universitetsbiblioteket befann sig även en samling av de tryckta matriklarna för Lunds stift, samtliga Faxes handexemplar försedda med talrika anteckningar och tillägg.

Sid. 90. Med O:s uppgifter om vattensamlingarna kring Lund kunna jämföras Peter Löwegrens anteckningar: »De mest omtyckta skridskobanorna i och närmast omkring staden voro då »Nils Pers kärr», som vintertiden hade ganska betydligt omfång och var beläget der nuvarande jernvägsstationen är byggd, »Per Ols kärr», som omfattade den nuvarande Zetterstedtska tomten, samt »Karpadammen», »Gidsholmadammen» m. fl. dammar och kärr. Största utrymmet lemnade likväl det s. k. »Lefre», som utsträckte sig öfver ängarne mellan Lilla och Stora Råby. Den tiden stodo dessa nästan alltid under vatten vintertiden, och gamla och unga tumlade här om hvarandra. Ofta såg jag här prosten Henrik Schartau gå på skridskor och täfla med pojkarne i snabbhet».

— En ingående redogörelse för processen om veckodagsbönderna i Östra Torn finnes i Lunds Weckoblad 1840: N:o 16. Bil.

Sid. 93. »Nunc ad te» etc., nu kommer jag till dig, förträfflige N. N.

Sid. 94. Sara Eurenus' mor, prosten Eurenus' i Öved andra hustru, var bror dotter till Hylander.

— Hylanders gård N:o 2.

Sid. 102. Om Lindeblads paskill mot Lundaflickorna se Wrangel i Skrifter utg. av Föreningen det gamla Lund. 4 (1922).

- Sid. 104.* O. citerar Tegnérbrevet efter Wieselgrens biografi över Lindeblad i dennes »Nya vittra skrifter» (1851). Citatet är icke fullt korrekt.
- Sid. 105.* Överste N. L. C. Toll ägde N:o 24 till sin avflyttning från staden 1855.
- Sid. 106.* Mamsellerna Junbecks gård N:o 102.
— Om Hesselgren se Ahnfelt, Studentminnen (1857), I sid. 41.
- Sid. 111.* Aut abeas, aut taceas, antingen må du gå ut, eller må du tiga». — Om det Anderssonska uppträdet lämnas upplysningar i ett protokoll vid rektorsförhör d. 9 mars 1831. Professor Cederschiöld anmälde, att just när han som fakultetsopponent börjat tilltala præses, Magister Lindblom, »Andersson framträdte och började ett latinskt tal, hvars innehåll dock ej af Herr Professorn kunde uppfattas. Som Andersson ej kunde förmås att tiga, blef han på Herr Professorens anmodan af närvarande Herr Magister Berling utledd». Vid förhöret vägrade A. att ingå i svaromål och anhöll endast att få till protokollet antecknat: »Att han förlåter Academien, hvarföre han ock anser Academien böra handla på lika sätt med honom». Nu uppkallades Prof. Hill, under vars särskilda inspektion A. blivit ställd; Hill förklarade, att han »fruktade det någon förbättring icke vore att förvänta hos A., emedan han på Herr Professorns åtskilliga gånger gjorde föreställningar at uphöra med ett omåttligt förtärande af starka drycker alltid lofvat sådant, men det oaktadt fortsatt sit oordentliga lefnadssätt». Några dagar senare ingav A. en häftig och virrig skrivelse, i vilken han förklarade sig vid förhöret »månända ha varit för mycket upprörd för att vara lugn, men explosionen af min åska föranleddes af det våldsamma antändningsämne Herr Professor Cederschiöld anbragte» och ansåg den behandling han undergått »vara en verklig kränkning af allt som kan komma under rubrik af reflekterande förnuft och anständig frihet». Härefter blev han relegerad. Om karaktären av Anderssons svada torde man f. ö. kunna få en god föreställning av följande i Lunds Weckoblad 1840: N:o 27 införda annons.

»Prenumerationsanmälan.

Då utvecklingen af läran om det förhållande, i hwilket latinska språkets partiklar stå till hwarandra, onekligen är så mycket mer oumbärlig, som desse proteusartade barn ofta slingra sig undan den mindre öfwade kännarens forskande blickar och likwäl utgöra wändnings- och liksom glanspunkterna, kring hwilka nämnde språks Genius, om jag så får uttrycka mig, andas, rör sig och lefwer, har

jag ämnat utgifwa en utförlig svensk afhandling om berörde partiklars natur och wäsende med hufwudsakligt fästadt afseende på den beundransvärda harmoni, i hwilken de hos en Cicero framställa sig för ögat och örat. Afsigten med ofwannämnde afhandlings utgifwande är, dels att för den i latinets mysterier oinwigde lätta studerandet af ett tungomål, hwilket näst grekiskan, denna egentliga wagga för skarpsinnighetens, styrkans, frihetens och skönhetens ideer de moderna språken i allmänhet och wetenskaperna isynnerhet hafwa att tacka för deras fortkomst och utbildning, dels att bereda mig sjelf tillfälle att blifwa en nyttig och werksam medlem i samhället och derigenom undwika dessa ledsnadens tråkiga stunder, som ofta likna wäntandets på gästgifwaregårdar. Jag hoppas därför att hwar och en, som önskar en medmenniskas wälfärd och jag hade när sagdt räddning, wille godhetsfullt insända sitt prenumerationsbidrag med 1 Rdr 32 sk. b:co, till denna tidnings redaction.

Lund den 25 juni 1840.

J. O. Andersson.

På begäran emottager och redowisar redaktionen för de bidrag, hwilka i följd af ofwanstående kunna komma f. d. Studeranden Anderson till godo».

Men Lundaborna hade just nu annan användning för sina överflödiga slantar. Det hade varit en svår eldsvåda på Laxmans Åkarp, arrenderat av den man som tidigare berett dem så många glada stunder, förre traktören John Malm, och nummer efter nummer av L. W. innehåller långa förteckningar på de till Malms understödjande influtna bidragen. Däremot söker man förgäwes efter någon förteckning över bidrag till Andersson.

Sid. 113. Lundblad hade fyra söner. Den av den äldste sonen, Johan Fredrik (adl. af Lundblad, generalkonsul), författade Carl XII:s historia utkom med den yngre brodern Knuts namn på titelbladet.

Sedan förestående redan gått i tryck, har utgivaren från Redaktör Nils Wessel, frände till O. och boutredningsman efter hans död, emottagit följande teckning av O.:

»Nils Petter Osbergs fader var arrendator av några i Vragerup befintliga större domkyrkoherman, och N. P. bestämdes såsom den älskade och förmodligen mest begåvade bland sju syskon att gå den lärda vägen. Sina studier tycks han ha bedrivit med stor omsorg, så att han vid

tretton års ålder tog mogenhetsexamen. Då den lille spenslige gossen första gången visade sig på gatorna i Lund klädd i studentmössa, väckte detta stort uppseende och indignation hos de äldre studenterna, som ansågo honom som usurpator. En av dem gick bort till N. P., gav honom en rungande örfil, så att mössan flög av honom, och förklarade, att detta var straffet, för att han tagit på sig en huvudbonad, som han ej ägde rätt att bära. Den gråtande gossen hade all möda i världen att övertyga vederbörande om att han var i sin fulla rätt.

Efter studentexamen fortsatte N. P. O. studierna i Lund, och under denna tid avled fadern, och den ej obetydliga arvslotten utbetaltes till honom. Under studietiden i Lund tyckes N. P. O. ha huvudsakligen ägnat sig åt språkstudier.

Efter några år voro arvsmedlen slut, och N. P. O. tyckes icke ha bestämt sig för vad han egentligen skulle ägna sig åt. Han torde för övrigt varken vid denna tid eller senare ha varit i besittning av något större mått av arbetsenergi. En lång följd av år vistades han hos en i Lomma bosatt syster, fru Sjöberg, innehavarinna av gästgivaregården därstädes, och när denna avled, flyttade han in till Malmö, där han slog sig ned som språklärare.

I början hade han rätt många elever, men de flesta försvunno snart, ty han kom ytterst oregelbundet till lektionerna, och om dessa höllos i hans bostad, behagade han ej öppna dörren, trots att han oupphörligt hördes vandra fram och tillbaka därinne. — Ibland kunde det t. ex. hända, att någon av Malmö stads affärsmän önskade ett brev översatt till franska eller engelska, och han vände sig så till O. Det biträde, som fick i uppdrag att uppsöka N. P. O., måste föra långvariga underhandlingar med honom genom den stängda dörren, och först sedan överenskommelse om priset för arbetet var träffad, öppnade han dörren och förklarade sig skola utföra detsamma.

Under de sista årtiondena av sitt liv levde N. P. O. fullständigt som en eremit. Den föda, han intog, inköpte och tillagade han själv, och den enda lyx han bestod sig var ett och annat — dock mycket sällsynt — besök å Baudes konditori, dit han dock först beordrat någon av sina forna språkelever som »Wohlthäter». Sina kläder höll han alltid snygga och borstade, men han mest originella drag var huvudbonaden. Från den dag han som trettonåring tog studentexamen och till den dagen han avled begagnade han ständigt samma slags huvudbonad, nämligen studentmössa. Och under denna långa tid hann han icke slita ut mera än två mössor, och att det blev *två* och ej *en* berodde på att han en gång

på 1860- eller 70-talet blev utsatt för ett »nidingsdåd» från sina släktingars sida. Dessa funno nämligen den mössa N. P. begagnade vara alltför trasig, varför de helt enkelt stulo densamma, kastade den i Lomma-ån och köpte honom en splitter ny. Då N. P. kom underfund med att hans mössa var borta för alltid, var han nära självmordets brant, och det var först sedan han genom diverse manipulationer lyckats få den nya mössan ungefär lika solkig som den gamla som han någorlunda återvann sinnesjämvikten. Denna mössa nummer 2 följde honom till livets slut och hade så småningom blivit så trasig, att de gråa hårtestarna stucko ut genom hålen.

Mot slutet av sitt liv tyckes N. P. O. huvudsakligen ha levat för att under hand försälja sitt antagligen ursprungligen rätt dyrbara bibliotek, som vid hans död icke innehöll synnerligen mycket av värde.

Beträffande det av bokförläggare Gleerup till biblioteket skänkta från N. P. O. härrörande manuskriptet, torde förhållandet vara, att N. P. O. lämnat detta till Gleerup som vederlag för någon penningförsträckning. N. P. O. brukade nämligen i rätt stor utsträckning låna pengar av sina gamla känningar från Lundatiden.

Ingenting finnes bevarat inom familjen från N. P. O:s hand. Allt såldes vid auktionen efter hans död, och undertecknad, som upprättade katalogen över boksamlingen, kan intyga, att några manuskript eller teckningar icke funnos i hans hem.

Något fotografi av N. P. O. finnes icke. Han har troligen, besynnerlig som han alltid tycks ha varit, aldrig låtit fotografera sig.»

PERSONREGISTER.

	Sid.
ADAMSSON, ERIK, f. i Malmö ²⁹ / ₉ 1796, d. i Lund ²⁸ / ₁₁ 1854, stadsfiskal	44
—, GOTTFRID, f. i Kristianstad ¹⁶ / ₅ 1775, d. i Lund ²² / ₂ 1840, urmakare	85
AFZELIUS, ANDERS JOHAN, f. i Alingsås ¹³ / ₁₂ 1817, d. i Simrishamn ¹⁴ / ₁ 1865, tullinspektör, författare under pseud. Afze.	45, 63
AGARDH, CARL ADOLF, f. i Båstad ²³ / ₁ 1785, d. i Karlstad ²⁸ / ₁ 1859, professor i botanik, sedermera biskop	25, 72
AHLGREN, JONAS COLDEWY, f. i Ifö ¹⁴ / ₄ 1803, d. obek., löjtnant, tecknare	32
AHLMAN, GEORG RICKARD, f. i Lund ⁴ / ₁ 1768, d. i Malmö ²³ / ₅ 1838, rek- tor vid Malmö skola	104
AHLSTRÖM, NILS PETER, f. i Karlskrona ⁴ / ₁ 1749, d. i Brågarp ²⁵ / ₂ 1829, kyrkoherde i Brågarp och Nevitshög	21
ALLGURÉN, SARA JULIANA se: Eurenus.	
ANDERSSON, ANNA MARIA PETRONELLA THEODORA, f. i Lund ² / ₇ 1832, d. i Stockholm ¹⁹ / ₁₀ 1908, g. m. 1) handlanden C. M. Elfman, 2) borgmästaren, slutligen justitierådet E. Thomasson	47
—, EMMA MATILDA EUGENIA, f. i Lund ¹⁵ / ₁₁ 1834, d. i S. Rörum ⁷ / ₇ 1910, g. m. tonsättaren O. Lindblad.....	47
—, JOHAN OLOF, f. i Mjellby ¹⁷ / ₄ 1799, d. i Lund ²² / ₆ 1858, student, utstruken ur Blekinge nation ² / ₁₁ 1830, känd under namnet »latinaren».	110, 111
—, JÖNS, f. i N. Sallerup ¹⁵ / ₉ 1773, d. i Lund ²³ / ₁ 1859, hökare	46
—, NIKLAS, f. i Lund ¹⁹ / ₁ 1786, d. obek., tunnbindare	66
—, NILS, f. i Lund ¹⁹ / ₁₁ 1785, d. i Lund ²⁴ / ₁ 1843, rådhusvaktmästare	67
—, THOR, f. i Lund ⁷ / ₅ 1803, d. i Lund ² / ₁₁ 1874, källarmästare	47
ANGELIN, BRITA CHRISTINA se: Risberg.	
—, NILS PETER, f. i Lund ²³ / ₇ 1805, d. i Stockholm ¹³ / ₂ 1876, docent i paleontologi, slutl. intendent vid Naturhist. riksmuseum	61—65
—, TUVE, d. i Gårdstånga ⁹ / ₄ 1810, smed	62

	Sid.
ARFVIDSON, ANDREAS, f. i Landskrona $\frac{4}{3}$ 1786, d. i Lund $\frac{21}{5}$ 1831, akad. ritmästare	30, 49
ASKENBOM, JOHAN, JAKOB, f. 1787, d. i Västervik $\frac{1}{1}$ 1835, skådespe- lare, slutl. teaterdirektör	56
AURIVILLIUS, PER OLOF CHRISTOPHER, f. i Forsa $\frac{15}{1}$ 1853, professor och intendent vid Naturhist. riksmuseum	108
BAGER, ANNA, f. i Söderköping $\frac{11}{9}$ 1809, d. i Malmö $\frac{27}{3}$ 1858, g. m. kämnerspreses, v. häradshövding C. F. Fogelclou	66
—, CLARA ALBERTINA, f. i Söderköping $\frac{24}{4}$ 1821, d. i Jönköping $\frac{25}{5}$ 1878, g. m. stadskomminister C. P. Rydén	66
—, PETER, f. i Malmö $\frac{2}{5}$ 1786, d. i Stora Råby $\frac{18}{2}$ 1840, fabrikör i Söderköping, sedermera arrendator av Råby boställe	66
BAUCH, GEORG GERHARD, f. i Stralsund $\frac{16}{11}$ 1778, d. i Lund $\frac{3}{5}$ 1837, tysk språkmästare	78
BAUER, FRANS, f. i Malmö $\frac{17}{6}$ 1801, d. i Reslöv $\frac{28}{7}$ 1843, ägare av Arlövsgården	23
—, LARS, f. i Malmö $\frac{12}{5}$ 1746, d. i Lund $\frac{29}{3}$ 1829, köpman....	21—23, 43
—, MARIA, f. i Malmö $\frac{27}{6}$ 1797, d. i Reslöv $\frac{23}{12}$ 1859, g. m. t. f. professorn, sedermera kontraktsprosten P. Dahl	24
BECKMAN, ERIK A., f. i Lund $\frac{28}{4}$ 1766, d. i Lund $\frac{11}{12}$ 1850, tull- inspektör, rådman	81
BENNET, CARL FREDRIK, f. på Bälteberga $\frac{22}{11}$ 1760, d. i Lund $\frac{1}{4}$ 1845, friherre, hovmarskalk	81
BERGGREN, ANDERS PETER, f. $\frac{15}{2}$ 1792, d. i Bäve $\frac{10}{3}$ 1847, skåde- spelare, slutl. teaterdirektör	58
BERGMAN, CHARLOTTA CAROLINA, f. i Lund $\frac{25}{7}$ 1790, d. i Lund $\frac{3}{2}$ 1847, lärarinna	13
BERLING, CARL FREDRIK, f. i Lund $\frac{16}{4}$ 1785, d. i Lund $\frac{19}{6}$ 1847, akad. ränmästare, boktryckare	37, 57
—, CHRISTIAN FREDRIK, f. i Lund $\frac{5}{6}$ 1748, d. i Lund $\frac{3}{4}$ 1809, bok- tryckare	37
—, EDVARD WILHELM, f. i Lund $\frac{19}{8}$ 1813, d. i Lund $\frac{20}{5}$ 1883, univer- sitetsbibliotekarie	66, 137
—, SARA CATHARINA, f. Fovelin i Jönköping $\frac{23}{11}$ 1753, d. i Lund $\frac{28}{5}$ 1828, g. m. boktryckare Christian Fredrik Berling	38
BILLBERG, HELENA JOHANNA se: Faxe.	
BILLGREN, ANDERS, f. i Billinge $\frac{16}{11}$ 1794, d. i Lund $\frac{28}{7}$ 1869, tim- merman	61

BJUGG, ADOLF FREDRIK, f. i Åhus $^{14}/_7$ 1755, d. i Lund $^3/_9$ 1824, borgmästare	23
BJUR, CHARLOTTE se: Wallin.	
—, MARIA ELISABETH, f. Sandström 1779, d. i Ystad $^{14}/_6$ 1833, g. m. teaterdirektör Bjur	56
BJÖRKEKUND, ANDERS, f. i Bjershög $^{16}/_4$ 1800, d. i Lund $^4/_3$ 1854, lack- och oblatfabrikör	84
—, JOHAN BERNHARD, f. i Ystad $^{24}/_2$ 1822, d. obek., den föregående son, känd under namnet »Lackmos»	84
BJÖRNBERG, GUSTAVA MARIA se: Lilja.	
BLOMMÉR, NILS JAKOB OLSSON, f. i Öved $^{12}/_6$ 1816, d. i Rom $^1/_2$ 1853, konstnär	35 ff.
BOLINDER, ADOLF REINHOLD, f. i Ludgo $^6/_7$ 1804, d. 1881 (enl. O.), skådespelare, sedermera klockare i Högesta	58
—, AXEL WILHELM, f. i Ludgo $^{12}/_3$ 1798, d. o. 1866, tullförvaltare i Ystad	58
BOLMÉER, BENGT MAGNUS, f. i Vittaryd $^{16}/_1$ 1785, d. i Lund $^{11}/_1$ 1849, professor i österländska språk	113
—, LAURA PETRONELLA, f. Lundblad i Lund $^1/_8$ 1802, d. i Lund $^{13}/_3$ 1882, g. m. professor B. M. Bolméer	113
BORG, JÖNS PETER, f. i Lund $^{13}/_8$ 1781, d. i Lund $^{13}/_3$ 1851, färgerifabrikör	17, 80, 110
—, NILS FREDRIK, f. i Lund $^3/_6$ 1827, d. i Lund $^{15}/_7$ 1881, bokhandlare	28
BOSTEDT, ANDERS GEORG, f. i Väsby $^{31}/_1$ 1803, d. i Lund $^{22}/_3$ 1825, student	21
BOSTRÖM, JÖNS, f. i Torrlösa $^{12}/_{10}$ 1793, d. i Lund $^{22}/_3$ 1849, akad. ritmästare	25, 29 ff.
BRAG, JONAS, f. i Göteborg $^8/_5$ 1781, d. i Göteborg $^5/_3$ 1857, professor i astronomi	85, 110
BREMBERG, AUGUSTA, f. i Lund $^{28}/_2$ 1828, d. obek.	27, 28
—, SVEN, f. i Hishult $^{16}/_5$ 1785, d. i Lund $^{19}/_{10}$ 1855, målare	35, 78
BRING, EBBE GUSTAF, f. i Askersund $^4/_7$ 1814, d. i Linköping $^{12}/_8$ 1884, professor i pastoralteologi, slutl. biskop i Linköping	41
—, EBBE SAMUEL, f. i Össjö $^{24}/_7$ 1785, d. i Lund $^{20}/_2$ 1855, professor i historia	81
BRINK, SVEN CARL, f. Borås $^{30}/_1$ 1811, d. i Lund $^{26}/_8$ 1896, domkyrkoinspektor	76
BROBERG, CAROLINA MARGARETHA ELISABETH se: Lindeblad.	

	Sid.
BROOMÉ, GUSTAF, f. i Tranås $20/4$ 1786, d. i Lund $20/1$ 1865, kyrkoherde i V. Sallerup och Remmarlöv, prost	105
BRUNIUS, CARL GEORG, f. i Tanum $23/3$ 1792, d. i Lund $12/11$ 1869, professor i grekiska	24, 34, 40, 73, 85, 86, 110
BRUZELIUS, ARVID STURE, f. i V. Tomarp $9/3$ 1799, d. i Lund $25/1$ 1865, professor i kirurgi och obstetrik	25, 65, 85
BÜLOW, CHRISTIAN, f. i V. Ingelstad $28/10$ 1833, d. i Lund $20/1$ 1921, redaktör	107
BUNTH, CARL MAGNUS, f. i Lund $14/9$ 1813, d. i Lund $16/11$ 1862, bokbindare	20
BÄCKSTRÖM, JOHANNES, f. i Habo $23/3$ 1792, d. i Lund $11/1$ 1855, borgmästare	23, 55, 67
BÖÖS, MÄNS, f. i Håstad $11/3$ 1767, d. i Håstad $2/11$ 1839, kvarnägare, hovkamrers titel	60
CEDERGREN, HANS FREDRIK, f. i Lösen $22/8$ 1799, d. i Lund $15/2$ 1863, kyrkoherde i S:t Peders kloster, prost	24, 76, 85
CEDERSCHIÖLD, FREDRIK JOHAN, f. i Sjöfås $25/3$ 1774, d. i Lund $4/4$ 1846, juris et moralium professor	50, 110, 118, 124
CLAIRFELT, MAURITZ, f. i Paris $12/12$ 1780, d. i Lund $19/3$ 1841, generalmajor	80, 83
COYET, HEDVIG CHARLOTTA se: Hennigs.	
CRONHAMN, ANNA SOFIA, f. Gyberg i Lund $4/8$ 1782, d. i Lund $15/4$ 1846, g. m. glasmästare L. Cronhamn	85
—, LARS, f. i Landskrona $3/10$ 1779, d. i Lund $10/3$ 1834, glasmästare	85
CRONHOLM, BERNHARD AUGUST, f. i Landskrona $19/9$ 1813, d. i Malmö $15/9$ 1871, docent, utgivare av Snällposten i Malmö 5, 7—9, 45, 73	
CRONSHOE, SVANTE THORBJÖRN, f. i Bjellerup $26/11$ 1761, d. i Lund $27/1$ 1847, domkyrkoinspektör, kungl. räntmästares titel	80, 83, 132
DAHL, CHRISTOPHER, f. i Saleby $17/5$ 1758, d. i Näs $4/9$ 1809, professor i grekiska vid Uppsala universitet	24
—, MARIA se: Bauer.	
—, PETER, f. i Malmö $3/8$ 1787, d. i Reslöv $11/4$ 1863, t. f. professor i österländska språk, slutl. kyrkoherde i Reslöv, kontraktsprost	24, 85
DAHLBOM, ANDERS GUSTAF, f. i Herrberga $3/3$ 1806, d. i Lund $3/5$ 1859, e. o. professor i entomologi	7, 34, 75, 76
—, IDA ULRIKA, f. i Lund $5/8$ 1848, d. i Lund $17/1$ 1871, g. m. kyrkoherden i V. Karup, teol. d:r J. H. Hägglund	76

DAHLBOM, JOHANNA AUGUSTA MARIA WILHELMINA, f. Krey i Greifswald $1^3/2$ 1819, d. i Lund $5/11$ 1863, g. m. e. o. professorn A. G. Dahlbom	76
DAHLGREN, ANNA CHRISTINA, f. i Lund $3/8$ 1777, d. i Lund $30/8$ 1853	65
—, MAJA BEATA, f. i Lund $10/9$ 1789, d. i Lund $7/11$ 1844	65
—, NILS, f. i Lund $22/6$ 1779, d. i Lund $28/11$ 1836, handskmakare	65
—, PETER, f. i Lund $10/2$ 1786, d. i Lund $6/5$ 1864, handskmakare	65
DAHLSTEDT, PETER, f. i Ökna $23/2$ 1798, d. i Stockholm $26/1$ 1842, docent i romersk värtalighet och poesi, slutl. lektor vid Stockholms gymnasium	111
DANIELSSON, JOHAN, f. i Unnaryd $1/12$ 1818, d. i Lund $24/5$ 1885, nationspedell	59, 106
—, MÅNS, f. i Billinge $10/10$ 1786, d. i V. Karleby $20/12$ 1853, kvarnägare å Ålstorps mölla	27
DECREAUX, GUSTAF, f. i Lund $15/6$ 1792, d. i Lund $31/8$ 1841, kapellvaktmästare och orgeltrampare vid domkyrkan, lottförsäljare 42, 130	
—, LUDVIG, döpt i Lund $29/5$ 1708, d. i Lund $11/2$ 1764, akad. dansmästare, boktryckare	37, 42
DE LA ROSE, ANNA se: Edelberg.	
DJURSTRÖM, ERIK WILHELM, f. i Stockholm 1787, d. i Jönköping $17/9$ 1841, teaterdirektör	56, 57
—, HEDVIG CHARLOTTA se: Hoffman.	
—, WILHELM AUGUST, f. i Stockholm $3/9$ 1810, d. i Kristianstad $25/12$ 1859, styckjunkare	57
DOUZETTE, CARL WILHELM, f. i Jönköping $18/12$ 1771, d. i Ö. Herrestad $21/1$ 1844, teol. stud., slutl. kyrkoherde	79
DREILICK, AXEL OTTO, f. i Stockholm $17/1$ 1796, d. i Lund $2/3$ 1885, hovkamrer	27
DÜBEN, MAGNUS WILHELM VON, f. i Strövelstorp $12/2$ 1814, d. i Lund $9/8$ 1845, akademiadjunkt i zoologi	75
DÖBELN, JOHAN JAKOB VON, f. i Rostock $29/3$ 1674, d. i Lund $14/1$ 1743, med. professor	83
EBERSTEIN, CARL JOHAN, f. i V. Vingåker $28/9$ 1758, d. i Visby $20/1$ 1838, förste teol. professor och domprost, slutl. biskop i Visby	110
EDELBERG, ANNA, f. De la Rose i Lund $9/6$ 1742, d. i Lund $4/1$ 1832, g. m. 1) handlanden B. Beckmark, 2) handlanden C. J. Edelberg	65, 85
—, GUSTAF, f. i Lund $5/2$ 1784, d. i Lund $3/6$ 1848, bokhållare	69, 132
—, OLOF BENJAMIN, f. i Lund $25/10$ 1779, d. i Lund $5/11$ 1851, handlande	61

- EDLUND, CHARLOTTA se: Nyman.
- EHRENBORG, EVA ELEONORA, f. Odencrantz i Kristianstad $^{12}/_7$ 1810,
d. på Hovdala $^9/_3$ 1884, g. m. ryttmästare K. A. Ehrenborg 27
- EK, MARIA KATARINA se: Lilja.
- EKBERG, ANDERS, f. i Strövelstorp $^{13}/_{12}$ 1791, d. i Lund $^{21}/_1$ 1867,
järnhandlande 21, 67
- EKDAHL, MAGNUS, f. i Tolånga $^{25}/_4$ 1786, d. i Lund $^{21}/_{10}$ 1841, v. pas-
tor, domkyrkoklockare 90, 116
- EKELUND, ADAM WILHELM, f. i Alsheda $^{10}/_{11}$ 1796, d. i Lund $^{18}/_6$ 1885,
professor i fysik 68
- ELFMAN, CARL MAGNUS, f. i Näsrum $^3/_2$ 1823, d. obek., handlande,
slutl. stationsinspektör i Ramlösa 47
- ENGELHART, JOHAN HENRIK, f. i Göteborg $^{17}/_{10}$ 1759, d. i Fellings-
bro $^{24}/_{10}$ 1832, professor i praktisk medicin, sedermera kyrko-
herde i Fellingsbro, prost 84
- ERLANDSSON, ANNA MARIA, f. Malm i Lund $^{30}/_4$ 1797, d. i Lund $^{20}/_{11}$
1876, g. m. f. d. fältväbeln S. P. Erlandsson 78
- , SVEN PETER, f. i Reslöv $^5/_1$ 1792, d. i Lund $^{23}/_2$ 1838, f. d. fältväbel 78
- EURENIUS, ANNA ELISABETH WILHELMINA, f. i Öved $^{12}/_4$ 1817, d.
1850, g. m. lantbrukaren N. M. Segerström 103
- , CARL ABRAHAM, f. i Rödön $^{17}/_1$ 1778, d. i Öved $^{28}/_1$ 1848, kyrko-
herde i Öved, sedan i Osby och Loshult, prost 94, 103
- , SARA JULIANA, f. i Öved 1820, d. 1873, g. m. kronolänsman O. M.
Allgurén 94
- FALLÉN, CARL FREDRIK, f. i Kristinehamn $^{22}/_9$ 1764, d. på Esperöd
 $^{26}/_8$ 1830, professor i naturalhistoria 74
- FAXE, AGNETA SOFIA, f. Lindman i Malmö $^5/_6$ 1770, d. i Södervid-
dinge $^{25}/_8$ 1805, g. m. biskop V. Faxe i hans 1:sta gifte 90
- , HELENA JOHANNA, f. Billberg i Bunkeflo $^{25}/_8$ 1773, d. i Lund $^{27}/_8$
1845, g. m. biskop V. Faxe i hans 2:dra gifte 86, 88, 90
- , JAKOB, f. i Lund $^{21}/_7$ 1796, d. i Lund $^{27}/_3$ 1827, biblioteksama-
nuens 89
- , VILHELM, f. i Kvistofta $^{18}/_5$ 1767, d. i Lund $^{22}/_9$ 1854, biskop
37, 53, 67, 75, 86—91
- FLODIN, ULRIKA se: Santesson.
- FLORMAN, ARVID HENRIK, f. i Kropp $^4/_9$ 1761, d. i Lund $^{21}/_1$ 1840, pro-
fessor i anatomi och kirurgi 84
- FOGELCLOU, ANNA se: Bager.
- FOVELIN, SARA CATHARINA se: Berling.

	147
	Sid.
FREMLING, MATTHÆUS, f. i Malmö ¹⁷ / ₁₀ 1745, d. i Lund ²⁰ / ₇ 1820, professor i teoretisk filosofi	24, 49, 86, 124
FRIBERG, OLOF, f. 1781, d. i Lund ¹⁰ / ₁₁ 1838, nationspedell	105
FRIBOHRN, JOHAN ANDERSSON (Friberg), f. i Snöstorp ³ / ₂ 1809, d. i Halland 1864, student	47
FRIES, BENGT FREDRIK, f. i Hälsingborg ²⁴ / ₈ 1799, d. i Stockholm ⁶ / ₄ 1839, professor och intendent vid Naturhistoriska riksmuseum..	75
FUREAU, konstberidare.	
GADDING, FREDRIK, f. i Borgå 1783, d. i Lund ¹ / ₁ 1831, löjtnant....	60
GAUTHIER, DIDIER, f. o. 1778, d. i Gävle ¹⁸ / ₆ 1872, konstberidare....	83
GERNANDT, CHRISTIAN LAURENTIUS, f. i Vittskövle ²⁵ / ₁₂ 1765, d. i Malmö ¹⁹ / ₁ 1825, dekorationsmålare	88
—, JOHANNES, f. i Vittskövle ²² / ₄ 1769, d. i Lund ²⁵ / ₁₂ 1850, akad. trädgårdsmästare	24, 88
GISSLER, OLAUS, f. i Genarp ¹⁷ / ₁₁ 1804, utflyttad 1830 till Håstad, d. obek., klädesvävare	49
GLEERUP, CARL WILHELM KYHL, f. i Aalborg ²⁴ / ₉ 1800, d. i Lund ⁸ / ₁₁ 1871, akad. bokhandlare, bokförläggare	61, 118
GREIFF, KARL SIGISMUND FROMHOLD VON, f. ¹ / ₁ 1793, d. ²⁹ / ₇ 1870 i Remedios i Columbia, kapten	67
GRÄHS, NILS FREDRIK, f. i Riseberga ²⁹ / ₈ 1792, d. i Lund ⁹ / ₂ 1837, akad. kamrer	18—20, 118, 119, 130
GULLANDER, PER ERIK GUSTAF, f. i Lund ²⁵ / ₁ 1810, d. i Sölvesborg ²¹ / ₉ 1853, kyrkoherde i Sölvesborg	86
GYBERG, ANNA SOFIA se: Cronhamn	
—, CATHARINA BOTILDA, f. i Lund ¹⁶ / ₄ 1773, d. i Lund ²⁷ / ₆ 1842	16
GYLLENKROK, AXEL GUSTAF, f. på Björnstorp ¹⁴ / ₇ 1783, d. i Lund ¹⁸ / ₅ 1865, friherre, överstekammarjunkare	33, 90, 118
HAGERMAN, GUSTAF, f. 1770, d. i Ystad ²³ / ₈ 1839, köpman i Ystad	37
HELLSTEDT, CARL MAGNUS, f. i V. Hoby ¹⁶ / ₁₂ 1767, d. i Håstad ²⁷ / ₅ 1829, kvarnägare på Håstads mölla	60
—, JOHAN CHRISTIAN, f. i Håstad ¹⁶ / ₉ 1796, d. obek.	60
—, NILS, f. i Håstad ²⁴ / ₁₂ 1797, d. obek.	60
HENNIGS, HEDVIG CHARLOTTA VON, f. Coyet ²⁹ / ₄ 1780, d. ⁵ / ₂ 1866, g. m. rytmästare C. F. von Hennigs, ägde Bollamöllan under Rönneholm	27
HERVANDER, GUSTAF CHRISTIAN, f. i Kristianstad ²⁴ / ₆ 1769, d. ³¹ / ₃ 1837, v. pastor, avflyttad till Slimminge 1834	50

	Sid.
HESSELGREN, NILS CANUTUS, f. i Hardeberga $21/4$ 1799, d. i Lund $30/7$ 1831, klockare i Billinge	106
HESSLÉN, NILS, f. i Visseltofta $2/9$ 1728, d. i Lund $13/4$ 1811, biskop	89
HILL, CARL JOHAN DANIELSSON, f. i Målilla $12/1$ 1793, d. i Lund $25/8$ 1875, professor i matematik	24, 76, 85, 137
HOFFMAN, HEDVIG CHARLOTTA, f. i Kalmar $14/5$ 1807, d. 1877, g. m. teaterdirektör E. W. Djurström	56, 57
HOLM, INGRID, f. i Svalöv $10/9$ 1777, d. i Lund $9/8$ 1865, skolföreståndarinnan	13
HOLST, OLOF P., f. i Skarhult $7/9$ 1751, d. i Lund $22/1$ 1826, f. d. sockerbruksmästare	59
HYBERG, BENGT, f. i Lund $14/6$ 1786, d. i Lund $29/5$ 1841, akademi-pedell	67—71, 118, 119, 130, 132
—, HAMPUS ALBINUS, f. i Lund $1/2$ 1814, d. i Lund $10/7$ 1825	69
—, MARIA CATHARINA, f. Sjöberg $21/8$ 1780, d. i Lund $11/7$ 1865	69
HYLANDER, ANDERS, f. i V. Tunhem $23/2$ 1750, d. i Lund $1/6$ 1830, tredje teol. professor	91—100
—, HEDDA JULIANA, f. Troberg i Ravlunda $4/9$ 1760, d. i Lund $12/12$ 1842, g. m. professor A. Hylander	95, 96
—, SVEN, f. i Lund $3/12$ 1797, d. i Lund $19/4$ 1825, e. o. akademiadjunkt i historia	89, 96—100
HÅKANSSON, CHRISTOPHER BOGISLAUS, f. i Vankiva $10/6$ 1802, d. i Hardeberga $22/7$ 1840, kronofogde i Torna m. fl. härad	90
HÅRD AV SEGERSTAD, AUGUST LEOPOLD, f. i Jönköping $2/7$ 1806, d. i Bexheda $10/6$ 1871, fängelsedirektör i Norrköping	55
HÄGGLUND, IDA ULRIKA se: Dahlbom.	
HÄRSTEDT, JOHAN FREDRIK, f. i Hälsingborg $17/7$ 1819, d. i Fjälie $26/8$ 1900, kyrkoherde i Fjälie	91
HÖRLIN, JOHAN GÖRAN, f. i Lund $3/9$ 1760, d. i Lund $6/4$ 1848, gördelmakare	25
—, JOHAN NIKLAS, f. i Kristianstad $19/9$ 1790, d. i Lund $26/12$ 1844, köpman	18
JACOBSSON, ABEL, f. i Fässberg $18/12$ 1799, d. i Lund $22/12$ 1840, barberare	69, 132
JUNBECK, CHRISTINA REBECKA, f. i Lund $1/1$ 1756, d. i Lund $24/1$ 1838	59, 106
—, JOHANNA CAROLINA, f. i Lund $1/10$ 1757, d. i Lund $2/12$ 1846 ..	59, 106
—, SARA ULRIKA, f. i Lund $24/8$ 1749, d. i Lund $3/3$ 1821	59, 106

	149
	Sid.
JÖNSSON, PER, f. i Reslöv ³⁰ / ₄ 1807, d. i Lund ²⁸ / ₉ 1884, teol. stud., pastor	41
KAHL, ACHATES JOHAN, f. i S:t Ibb ¹⁷ / ₁₀ 1794, d. i Lund ²⁴ / ₁ 1888. prost, teol. d:r	102, 110
KINBERG, CHRISTINA MARIA se: Lundberg.	
KNUTSSON, JOHAN, f. i Allerum ²⁸ / ₉ 1816, 1840 överflyttad till Fin- land, ritlärare vid gymnasiet i Borgå, d. obek.	70, 77, 130
—, JÖNS, f. i Lund ⁴ / ₈ 1809, d. i Lund ¹⁵ / ₇ 1891, kopparslagare, se- dan bryggare	82
KREY, JOHANNA AUGUSTA MARIA WILHELMINA se: Dahlbom.	
KRUMLINDE, FREDRIK OLOF, f. i Ystad ⁶ / ₁₁ 1791, d. i Kristianstad ²¹ / ₇ 1851, källarmästare	44, 53
KRÖGER, ADAM JORDAN, f. i Vinslöv ²¹ / ₇ 1755, d. i Lund ²⁰ / ₁ 1818, häradshövding i Torna m. fl. härad, lagmans titel	47
—, CATHARINA SOFIA, f. i Jönköping ²⁷ / ₄ 1797, d. i Lund ²⁹ / ₁₂ 1856, g. m. förste stadskommisminister A. M. Ljunggren	47
KÖNIGSFELT, MATTHIAS, f. i Kristianstad ⁴ / ₇ 1785, d. i Lund ³⁰ / ₆ 1852, major	47
KÖRNER, EMILIA FREDRIKA, f. i Lund ⁷ / ₁₁ 1839, d. i Lund ³⁰ / ₁₁ 1912, g. m. ritläraren i Gävle N. L. Söderholm	35
—, MAGNUS PETER, f. i Gårdstånga ¹² / ₁₂ 1808, d. i Lund ⁴ / ₁₁ 1864, akad. ritmästare	32—35, 60
—, PAULINA CAROLINA GUSTAVA, f. i Lund ⁸ / ₁ 1853, d. i Näs ¹⁵ / ₄ 1874	35
—, THEODOR CHRISTOPHER, f. i Lund ³⁰ / ₇ 1833, d. i Västerås ²⁸ / ₁₁ 1865, ritlärare i Västerås	35
LANDAHL, FREDRIKA DOROTHEA se: Möller.	
LARSSON, MÅRTEN, f. i Felestad ¹ / ₁₂ 1807, d. i Hälsingborg ¹² / ₈ 1884, säckförare, v. auditörs titel	76
LETHIN, ANDERS, f. ²⁵ / ₁₀ 1792, d. i Stockholm ⁶ / ₂ 1862, organist i Ma- ria församling i Stockholm	28
—, PER WALDEMAR, f. dec. 1786, d. i Lund ²⁵ / ₄ 1858, musiklärare 25—28, 118.	25—28, 118.
LEWENHAGEN, JOHAN PETER, f. 1770, d. i Norrköping 1832, teater- direktör, slutl. källarmästare i Norrköping	56
LIDBECK, ANDERS, f. i Lund ²⁶ / ₇ 1772, d. i Stockholm ¹¹ / ₅ 1829, pro- fessor i estetik, universitetsbibliotekarie	86, 101
LIDFORS, ELIAS, f. i Liden ¹⁹ / ₄ 1787, d. i Lund ²² / ₅ 1825, professor i romersk vältalighet och poesi	110

- LILJA, HANS NILSSON, f. i Norrviddinge $28/11$ 1785, d. obek., sockenskomakare i Blinkarp, Röstånga socken 104
- , GUSTAVA MARIA, f. Björnberg i Västergötland 1821, d. i Billinge 1857, g. m. Nils Lilja i hans 2:dra gifte 107, 110
- , HELENA MARIA, f. Neumann i Lund 1834, d. obek., g. m. Nils Lilja i hans 3:dje gifte 110
- , MARIA KATARINA, f. Ek i Hälsingborg $5/4$ 1808, d. 1854, g. m. Nils Lilja i hans 1:sta gifte 106, 110
- , NILS, f. i Röstånga $18/10$ 1808, d. i Lund $19/12$ 1870, författare, klockare i Billinge 26, 61, 104—110
- LILLJEBORG, WILHELM, f. i Hälsingborg $6/10$ 1816, d. i Uppsala $24/7$ 1908, professor i zoologi vid Uppsala universitet 66
- LINDBERG, ANDERS, f. i Lund $19/3$ 1775, d. i Lund $27/3$ 1848, källarmästare 53
- , OLOF, f. i Lund $16/7$ 1802, d. i Lund $9/11$ 1857, gästgivare 53
- LINDBLAD, EMMA MATILDA EUGENIA se: Andersson.
- LINDBLOM, ALEXIS EDVARD, f. i Lyckeby $15/1$ 1807, d. i Ronneby $15/4$ 1853, akademiadjunkt i praktisk filosofi 111
- LINDEBLAD, ASSAR, f. i Lackalänga $19/12$ 1800, d. i Öved $3/3$ 1848, kyrkoherde i Öved, prost, skald 95, 100—104, 113
- , CAROLINA MARGARETHA ELISABETH, f. Broberg i Rydeholm $21/11$ 1813, d. i Lund $29/1$ 1903, g. m. Assar Lindeblad 103
- LINDFORS, ANDERS OTTO, f. i Näsby $28/7$ 1781, d. i Lund $8/3$ 1841, professor i latin 37, 79, 97, 110, 111
- , JOHAN MAGNUS, f. i Näsby $5/3$ 1773, d. på Skeinge $18/4$ 1839, akad. räntmästare 37
- LINDMAN, AGNETA SOFIA se: Faxe.
- LINDSCHOU, ANNA JAKOBINA, f. i Lund $1/8$ 1794, d. i Lund $17/2$ 1867
25, 27, 71
- , BOTILDA, f. Wining i Lund $10/5$ 1769, d. i Lund $27/9$ 1839, g. m. handlande J. Lindschoug 68
- , JAKOB, f. i Lund $22/2$ 1759, d. i Lund $4/8$ 1834, handlande 68, 118
- LJUNGDAHL, PETER NATANAEL, f. 1781, d. i Norrköping $22/3$ 1851, skådespelare 56
- LJUNGGREN, ANTON MAGNUS, f. i Vinslöv $20/1$ 1788, d. i Lund $2/3$ 1827, förste stadskomminister 50
- , CATHARINA SOFIA se: Kröger.
- LUNDAHL, ANDERS GEORG, f. i Ängelholm $26/2$ 1823, d. i Lund $16/5$ 1875, järnhandlande 28

	151
	Sid.
LUNDBERG, CARL JOACHIM, f. i Lund $^{30}/_{10}$ 1802, d. i Lund $^{20}/_{11}$ 1861, akad. trädgårdsmästare	25
—, CHRISTINA MARIA, f. Kinberg i Mellby $^{20}/_{1}$ 1809, d. i Lund $^{29}/_{7}$ 1890, g. m. boktryckare N. P. Lundberg	39
—, NILS PETER, f. i Lund $^{6}/_{11}$ 1798, d. i Lund $^{29}/_{7}$ 1869, boktryckare 39, 40	39, 40
—, OLOF, f. i Lund $^{16}/_{9}$ 1811, d. i Ockelbo febr. 1885, forster	40, 41
—, ÅKE, murmästare	40
LUNDBLAD, CARL HENRIK, f. i Lund $^{19}/_{1}$ 1800, d. i Värmdö $^{7}/_{10}$ 1834, akademiadjunkt i estetik	101, 113
—, JOHAN, f. i Tönnersjö $^{1}/_{2}$ 1753, d. i Lund $^{18}/_{6}$ 1820, professor i romersk värtalighet och poesi	28, 81, 112, 113
—, KNUT, f. i Lund $^{18}/_{4}$ 1794, d. i Stockholm $^{14}/_{4}$ 1845, ryttmästare	113
—, LAURA PETRONELLA se: Bolméer.	
LUNDQVIST, PETER, f. i Lund $^{26}/_{2}$ 1760, d. i Lund $^{19}/_{4}$ 1836, skomakare	78
LUNDSTEN, källarmästare	53
LUNDSTRÖM, INGRID se: Ohm	
—, JOHAN PER, f. i Linköping $^{1}/_{1}$ 1783, d. i Jönköping $^{18}/_{1}$ 1868, bok- tryckare i Jönköping	38
LUNDVALL, H. P., f. i Vallkärra $^{6}/_{3}$ 1767, d. obek., handlande	62
LÖFMARK, JOHAN MATTHIAS, f. i Brandstad $^{8}/_{5}$ 1808, d. i Lund $^{8}/_{1}$ 1850, docent, slutl. akad. räntmästare	42, 45, 50
LÖNNEGREN, JOHAN PETER, f. i Linneryd $^{10}/_{2}$ 1808, d. i Stockholm $^{6}/_{2}$ 1867, boktryckare	40
MAGITO, ANGELIQUE, f. $^{22}/_{10}$ 1810, d. i Uppsala $^{8}/_{10}$ 1895, skådespe- lerska	56—58
MALM, ANNA MARIA se: Erlandsson.	
—, AUGUST WILHELM, f. i Lund $^{23}/_{7}$ 1821, d. i Göteborg $^{5}/_{3}$ 1882, in- tendent vid Göteborgs museum	63
—, JOHN, f. i Lund $^{23}/_{3}$ 1783, d. i Lund $^{5}/_{12}$ 1866, källarmästare, se- dan lantbrukare	53, 138
—, NILS, f. i Lund $^{20}/_{10}$ 1789, d. i Lund $^{8}/_{9}$ 1839, målare	21
MALMROS, ANDERS, f. i Malmö $^{2}/_{6}$ 1819, d. i Lund $^{21}/_{9}$ 1863, källar- mästare	85
—, JAKOB, f. i Halland $^{29}/_{1}$ 1789, d. i Lund $^{11}/_{9}$ 1872, källarmästare	84
MELDOLA, CHARLOTTE NAT. ELIS. se: Siemers.	
MORMAN, (antagl. Anton Peter, f. $^{2}/_{9}$ 1765, d. $^{8}/_{10}$ 1822, slutl. överste- löjtnant)	55

	Sid.
MUNCK AF ROSENSCHÖLD, EBERHARD ZACHARIAS, f. i Lund $\frac{3}{8}$ 1775, d. i Köpenhamn $\frac{17}{5}$ 1840, med. professor	84
—, GABRIEL, f. i Lund $\frac{2}{5}$ 1783, d. i Lund $\frac{9}{1}$ 1867, konsul	27
MÖLLER, FREDRIKA DOROTHEA, f. 1799, d. 1854, g. m. kyrkoherden i Bredared P. G. Landahl	60
—, MAGNUS, f. i Malmö $\frac{14}{10}$ 1776, d. i Lund $\frac{1}{9}$ 1835, tulltjänsteman 47, 48	
—, NILS, f. i Torrlösa $\frac{5}{5}$ 1756, d. i Lund $\frac{7}{3}$ 1827, akademipedell 53, 60	
MÖRCH, OTTO J., f. i Aalborg $\frac{17}{7}$ 1799, överflyttad till Köpenhamn 1829, d. obek., akad. trädgårdsmästare	24
NEUMANN, HELENA MARIA se: Lilja.	
NILSSON, ANNA se: Schelander.	
—, MAGNUS, f. i S. Rörum $\frac{3}{8}$ 1789, funnen död i hamnen i Ystad $\frac{13}{5}$ 1829, skollärare	12
—, PÅL OTTO, f. i Malmö $\frac{5}{3}$ 1795, d. i Lund $\frac{14}{3}$ 1871, v. härads- hövding	71
—, SVEN, f. i Asmundtorp $\frac{8}{3}$ 1787, d. i Lund $\frac{30}{11}$ 1883, professor i naturalhistoria	25, 33, 73, 76
NORBERG, MATTHIAS, f. i Nätra 1747, d. i Uppsala $\frac{11}{1}$ 1826, profes- sor i österländska och grekiska språk	100
NORLIN, BENGT, f. i Tofta $\frac{1}{12}$ 1787, d. i Kviinge $\frac{29}{11}$ 1848, domkyrko- klockare, sedermera kyrkoherde i Kviinge	53, 60
NYMAN, CHARLOTTA, f. Edlund i Stockholm $\frac{2}{10}$ 1779, d. obek., g. m. inspektor D. P. Nyman	95
—, DAVID PETER, f. i Åhus $\frac{3}{4}$ 1785, d. obek., inspektor på Trolleberg	94
ODENCRANTZ, EVA ELEONORA se: Ehrenborg.	
ODHELIUS, (Sven Mårten, f. 1799, d. i Lund $\frac{12}{12}$ 1837?), medhjälpare på bokauktionskammaren	18
OHM, INGRID, f. Lundström i Lund $\frac{23}{4}$ 1778, d. i Lund $\frac{21}{11}$ 1856, g. m. traktör F. Ohm	41, 106
OLSSON, NILS JAKOB, f. i Ystad $\frac{23}{12}$ 1790, d. i Lund $\frac{15}{8}$ 1844, hand- lande	60
—, SVEN, målare	35
OSBERG, CHRISTIAN, f. i Flackarp $\frac{2}{7}$ 1774, d. i Flackarp $\frac{4}{2}$ 1836, lantbrukare, N. P. O:s far	94
—, MARIA CHRISTINA, f. i Flackarp $\frac{6}{4}$ 1812, d. obek., g. m. lant- brukare J. Sjöberg, N. P. O:s syster	6, 12

- , MÄRTA CATHARINA, f. Tostlund i Ö. Rörum $^{30}/_1$ 1789, d. i Lund $^{26}/_{10}$ 1839, g. m. lantbrukaren Christian Osberg, N. P. O:s mor
29, 95, 99
- , NIKLAS, f. i Flackarp $^{4}/_2$ 1782, d. obek., mjölnare på Trollebergs mölla, N. P. O:s farbror 94
- OTTERSTRÖM, JAKOB, f. i Lund $^{7}/_6$ 1794, d. i Lund $^{2}/_{10}$ 1867, snickare 79, 80
- , JAKOB, f. i Björsäter $^{12}/_{10}$ 1806, d. i Varola $^{17}/_4$ 1892, redaktör för Skånska Correspondenten 1833—37, sedermera kyrkoherde i Varola, prost 40
- , SVEN, f. i Lund $^{2}/_4$ 1796, flyttade till Göteborg 1858, d. obek., snickare 61, 79
- PETOLETTI, konstberidare 80
- PETTERSSON, CARL, f. i Lund $^{12}/_9$ 1791, d. i Lund $^{18}/_4$ 1856, skollärare vid fattigskolan 16
- , PETTER, f. i Kågeröd $^{6}/_1$ 1793, d. i Lund $^{17}/_1$ 1844, laboratoriiivaktmästare 18
- PLANCK, MARIA CHRISTINA se: Santesson.
- PSILANDER, JOHAN PETER DANIEL, f. i Malmö $^{12}/_4$ 1817, d. i Ystad $^{21}/_1$ 1851, löjtnant 52
- , NILS CHRISTOFFER, f. i Bunkeflo $^{13}/_6$ 1789, d. i Ystad $^{9}/_7$ 1863, kyrkoherde i Ystad, prost 52
- RABBÉN, JOHAN, f. i Mustasaari (Österbotten) $^{14}/_{12}$ 1781, d. på Dybeck i Ö. Vemmenhög $^{8}/_9$ 1865 30, 34
- RETZIUS, NILS JOHAN, f. i Uppsala $^{1}/_4$ 1786, d. i Lund $^{7}/_{11}$ 1849, antikvariatbokhandlare 78
- RIEGO, J., skådespelare 54, 55
- RISBERG, BRITA CHRISTINA, d. i Lund $^{15}/_7$ 1824, g. m. 1) smeden Tuve Angelin, 2) smeden Hans Bäckström 62
- ROSCHIUS, MAGNUS, f. i Bologna $^{2}/_4$ 1779, d. i Lund $^{22}/_{12}$ 1851, handlande 61, 118, 132
- RUDELIUS, CARL P., f. i Molilla $^{9}/_1$ 1819, d. i Lund $^{7}/_5$ 1906, instrumentmakare 66
- RUNDSTRÖM, ANDERS, f. i Malmö $^{16}/_7$ 1798, d. i Billinge $^{3}/_5$ 1861, kyrkoherde i Billinge, prost 107
- RYDÉN, CARL PETER, f. i Bergunda $^{6}/_3$ 1814, d. i Jönköping $^{19}/_5$ 1879, 2:dre stadskomminister i Jönköping 66
- , CLARA ALBERTINA se: Bager.
- SANDAHL, MAURITZ, f. i Långaryd $^{1}/_{12}$ 1778, d. i Lund $^{22}/_{12}$ 1835, stadsfiskal 60, 76

SANDSTRÖM, MARIA ELISABETH se: Bjur.	
SANTESSON, AMALIA ULRIKA, f. i Steglarp $^{20}/_4$ 1821, d. i Skeda juni 1842, g. m. löjtnant M. H. Wallenberg	45
—, BERTRAND PETER, f. i Fru Ahlsted $^{21}/_7$ 1757, d. i Lund $^{22}/_8$ 1834, regementspastor	45
—, MARIA CHRISTINA, f. i Lund $^{18}/_5$ 1824, d. i Stockholm $^{12}/_7$ 1854, g. m. possessionaten M. G. Planck	45
—, PETER ADALRIK, f. i Burlöv $^{21}/_9$ 1791, d. i Lund $^2/_6$ 1830, hovsekreterare	44—46
—, ULRIKA, f. Flodin i Fru Ahlsted $^{10}/_6$ 1793, d. i Lund $^5/_12$ 1830, g. m. hovsekreterare P. A. Santesson	46
SCHARFFENBERG, ANNA, f. Åkerman i Västerstad $^3/_11$ 1761, d. i Lund $^{22}/_9$ 1841, g. m. Peter Scharffenberg	61
—, PETER, f. i Lund $^6/_3$ 1756, d. i Lund $^{29}/_6$ 1839, sadelmakareälderman	61, 67
—, REBECCA se: Wahlgren.	
SCHARTAU, GUSTAF JOHAN, f. i Lund $^5/_12$ 1794, d. i Lund $^9/_11$ 1852, fäktmästare	62, 130
—, HENRIK, f. i Malmö $^{27}/_9$ 1757, d. i Lund $^3/_2$ 1825, förste stadskomminister i Lund och kyrkoherde i Råby, prost	13, 62, 136
—, HENRIK, f. »på Tajofloden vid Lissabon» febr. 1803, d. obek., bokhandlare, avvek från staden 1830	62
SCHELANDER, ANNA, f. Nilsson i Knästorp $^{14}/_2$ 1808, d. i Lund $^{23}/_2$ 1895, g. m. sockerbagare C. Schelander	78
—, CARL, f. i Hernösand $^3/_10$ 1812, d. i Lund $^{30}/_1$ 1845, sockerbagare	78
SCHMITT, MAGNUS ANDREAS, f. i Torrlösa $^{13}/_10$ 1788, d. i Hammarlöv $^{19}/_9$ 1855, prebendekomminister i Lomma, senare kungl. hovpredikant och kyrkoherde i Engelholm, slutl. kyrkoherde i Hammarlöv, prost	23
—, NICOLINA, f. Wanselau 1794, d. i Kristianstad 1870, g. m. M. A. Schmitt	23
SCHÖNBECK, CARL GUSTAF, f. i Lund $^{26}/_2$ 1786, d. i Göteborg $^{28}/_4$ 1860, stadsläkare i Lund, sedermera i Göteborg	13, 46, 84
—, CHRISTIAN, f. i Hälsingborg $^{25}/_3$ 1781, d. i Lund $^{17}/_6$ 1840, f. d. färgare, skollärare	13
SEGERSTRÖM, ANNA ELISABETH WILHELMINA se: Eurenus.	
SIEMERS, CHARLOTTA NAT. ELIS., f. Meldola i Köpenhamn $^{17}/_1$ 1805, d. obek.	24, 25
—, LUDVIG CARL, f. i Hamburg $^{23}/_12$ 1789, flyttad till Lomma 1859, d. obek., akad. trädgårdsmästare	24, 25

SJÖBECK, ADOLF, f. i Lund $^{10}/_{10}$ 1790, d. i Lund $^9/_{2}$ 1867, guldsmed	43
SJÖBERG, MARIA CATHARINA se: Nyberg.	
—, MARIA CHRISTINA se: Osberg.	
—, SVEN BERTRAND, f. i Bosjökloster $^{20}/_{7}$ 1799, d. i Hör $^6/_{11}$ 1864, handlande	45
SJÖBORG, NILS HENRIK, f. i Högesta $^6/_{2}$ 1767, d. i Stockholm $^1/_{7}$ 1838, professor i historia	61
SJÖSTRÖM, GUSTAF, f. i Malmö $^8/_{1}$ 1786, d. i Lund $^{26}/_{6}$ 1860, rådman	42, 45
STRANDBERG, JOHAN, f. i Mörlunda $^{15}/_{5}$ 1796, flyttad till Fosie 1873, d. obek., svarvare	13
STÄCK, JOSEF, f. i Lund $^{30}/_{7}$ 1775, d. i Lund $^5/_{7}$ 1849, handlande	43, 61
SUNDBERG, J. H., f. 1797, d. i Hälsingborg $^4/_{9}$ 1850, skådespelare ..	57
SUNDEVALL, CARL JAKOB, f. i Högesta $^{22}/_{10}$ 1801, d. i Stockholm $^3/_{2}$ 1875, akademiadjunkt, sedermera intendent vid Naturhistoriska riksmuseum	75
SUNDMARK, styldansör	54
SVEDENBORG, JESPER GUSTAF, f. i Karaby $^7/_{8}$ 1810, d. i Mariestad $^{18}/_{1}$ 1879, provinsialläkare i Sölvesborg, sedan i Mariestad	86
SÖDERHOLM, EMILIA FREDRIKA se: Körner.	
SÖDERSTRÖM, PETER, f. 1781, d. i Lund $^6/_{11}$ 1852, kopparslagare	79
SÖNNERBERG, JAKOB, f. i Långlöt $^{25}/_{11}$ 1770, d. i Lund $^{26}/_{5}$ 1847, med. professor	50—52, 105
TEGNÉR, ESAIAS, f. i By $^{13}/_{11}$ 1782, d. i Växjö $^2/_{11}$ 1846 88, 100, 103, 104, 113	
THOMASSON, ANNA MARIA PETRONELLA THEODORA se: Andersson.	
—, ESKILANDER, f. i Konga $^1/_{6}$ 1829, d. i Stockholm $^{22}/_{4}$ 1891, borg- mästare, sedermera justitieråd	47
THORNSTRÖM, ELNA CHRISTINA, f. Tostlund i Ö. Rörum $^{19}/_{9}$ 1782, d. i Lund $^{29}/_{10}$ 1852, pensionatsvärdinna, N. P. O:s moster	106
TORELL, OTTO MARTIN, f. i Varberg $^5/_{6}$ 1828, d. i Liljeholmen $^{11}/_{9}$ 1900, professor i zoologi och geologi, sedermera chef för Sve- riges geol. undersökn.	64
TOSTLUND, ELNA CHRISTINA se: Thornström.	
—, MÄRTA CATHARINA se: Osberg.	
TROBERG, HEDDA JULIANA se: Hylander.	
TULLBERG, HAMPUS CHRISTOFFER, f. i Nöbbeled $^2/_{11}$ 1796, d. i Lund $^2/_{2}$ 1876, docent i österländska språk, sedermera kyrkoherde i Stora och Lilla Slågarp, prost	24, 85, 118
TYSELL, JOHAN, f. i Lövestad $^{27}/_{11}$ 1795, d. i Lund $^{26}/_{6}$ 1865, urmakare	78

TÖRNEBLADH, EDVIN LEONARD, f. i Växjö 1816, d. 1857, kapten vid Kronobergs regemente	66
WACHTMEISTER, HANS GABRIEL TROLLE—, f. i Stockholm $^{11}/_9$ 1782, d. i Kristianstad $^{11}/_7$ 1871, greve, en av rikets herrar	55
WAHLBERG, skådespelare	56
WAHLGREN, ANDERS PETER, f. i Lund $^{14}/_1$ 1820, d. i Lund $^8/_3$ 1852, garverifaktor	41
—, CHRISTIAN, f. i Lund $^{12}/_6$ 1795, d. i Broby $^{13}/_1$ 1863, sjökapten, gästgivare	20, 21
—, DANIEL, f. i Lund $^{16}/_6$ 1784, d. i Lund $^{28}/_{10}$ 1849, garvare	41
—, FREDRIK AUGUST, f. i Lund $^{26}/_8$ 1819, d. i Lund $^{25}/_7$ 1877, professor i zoologi	21
—, GUSTAF ADOLF, f. i Lund $^9/_1$ 1791, d. i Lund $^{28}/_7$ 1850, traktör	20, 60
—, OLOF, f. i Lund $^5/_3$ 1794, d. i Lund $^{23}/_{10}$ 1825, tenngjutare	21
—, REBECKA, f. Scharffenberg i Lund $^6/_10$ 1797, d. i Lund $^1/_1$ 1843, g. m. 1) tenngjutare O. Wahlgren, 2) handlande A. Ekberg	21, 67
WALLENBERG, AMALIA ULRIKA se: Santesson.	
WALLGREN, OTTO HENRIK, f. 1795, d. i Stockholm $^{24}/_5$ 1857, konstnär	30
WALLIN, CHARLOTTE, f. Bjur 1799, d. obek., g. m. teaterdirektören, slutl. källarmästaren i Karlshamn A. G. Wallin	56
WANSELAU, NICOLINA se: Schmitt.	
WENGBERG, NILS, f. i Wälinge $^{10}/_3$ 1789, d. i Hälsingborg $^6/_9$ 1882, källarmästare	53
WENSTER, EMANUEL, f. i Lund $^{29}/_3$ 1785, d. i Lund $^1/_12$ 1856, akad. kapellmästare och domkyrkoorganist, assessors titel	44, 56
WERLIN, LARS, f. i Uppåkra $^4/_1$ 1763, d. i Uppåkra $^9/_1$ 1829, klockare i Flackarp	93
WESTMAN, LORENTZ FREDRIK, f. i Linköping $^4/_5$ 1795, d. i Lund $^4/_10$ 1861, professor i teoretisk filosofi	25, 27, 110
WIESELGREN, PETER, f. i Spånshult $^1/_10$ 1800, d. i Göteborg $^{10}/_{10}$ 1877, akademiadjunkt och vice bibliotekarie, slutl. domprost i Göteborg	101
WINNING, BOTILDA se: Lindschoug.	
WONG, NIKLAS HENRIK, f. i Malmö $^{28}/_6$ 1773, d. i Lund $^{14}/_4$ 1844, postinspektör	27
VULT VON STEIJERN, JOHAN JULIUS, f. i Svärtuna $^{19}/_6$ 1805, d. i Jönköping $^{28}/_6$ 1889, hovrättsråd	86
WÄHLIN, PETER SAMUEL, f. i Farhult $^{28}/_8$ 1811, d. i Ingelstorp $^{28}/_1$ 1879, kollega vid katedralskolan, slutl. kyrkoherde i Ingelstorp	76

- ZETTERSTEDT, JOHAN WILHELM, f. i Mjölby $\frac{20}{5}$ 1785, d. i Lund $\frac{23}{12}$ 1874, professor i botanik och praktisk ekonomi, akademisekreterare 71—76
- ÅBERG, AUGUST JULIUS, f. i Lund $\frac{5}{11}$ 1822, d. i Lund $\frac{6}{1}$ 1842, provisor 29
- , MARTIN JÖNSSON, f. i Hör $\frac{2}{2}$ 1796, d. i Lund $\frac{27}{5}$ 1852, bokhandlare 20, 25, 28, 29, 45, 112
- ÅKERLUND, SVEN, f. i Reslöv $\frac{15}{9}$ 1809, d. i Lund $\frac{14}{6}$ 1860, skomakare 50
- ÅKERMAN, ANNA se: Scharffenberg.

SKRIFTER

UTGIVNA AV FÖRENINGEN DET GAMLA LUND.

- 1 [1919]. Kartor över staden Lund och dess jordar från tiden före 1705 utg. av L. WEIBULL.
- 2 [1920]. RYDBECK, O., Den äldsta kristna konsten i Skåne, Lund och Dalby.
- 3 [1921]. QUENNERSTEDT, A., Mina första Lundaminnen.
- 4 [1922]. WRANGEL, E., En Lundaskald och en skämtdikt om Lunda-flickorna.
- 5 [1923]. Lund på 1690-talet. 1691 års sjättepenningsslängd utg. av G. CARLQUIST. 1. Klemens och Drottens rotar.
- 6 [1924]. Lund på 1690-talet . . . 2. Krafts och Vårfru rotar.
- 7 [1925]. WERNER, C., Blick på byggnadskulturen i det nuvarande Lund.

Anmälan om inträde i Föreningen Det gamla Lund sker till skattmästaren, handlande Eric Rydbeck, Kyrkogatan 23, Lund. Avgiften är 3-kr. årligen; sedan årets publikation utkommit och tillkännagivande därom lämnats, kan densamma under närmast följande 14 dagar mot årsavgiftens erläggande erhållas hos skattmästaren; till medlemmar som icke under denna tid utlöst publikationen, utsändes den mot postförskott å årsavgiften jämte porto. Ovan förtecknade äldre årgångar kunna i mån av tillgång erhållas hos skattmästaren för ett pris av 3 kr. pr årgång.
